

Internet macht frei?

Holocaustbenægtelse på internettet

Københavns Universitet

Det Humanistiske Fakultet

Institut for Nordiske Studier og Sprogvidenskab

Dansk

Sine Molbæk-Steensig

August 2006

Vejleder: Palle Schantz Lauridsen

Antal tegn: 197.845

Antal normalsider: 94,2

Indholdsfortegnelse

| | |
|--|-----|
| Del I: Introduktion | 3 |
| 1.0 Indledning | 3 |
| 2.0 Materiale og materialevalget | 10 |
| 2.1 Internettet som analyseobjekt | 10 |
| 2.2 Afgrænsning af materialet | 11 |
| 2.3 Internetstudier – muligheder og begrænsninger | 12 |
| 2.4 Overvejelser omkring internettets betydning for kommunikation og samfundsudvikling | 14 |
| 2.5 Identitet og organisering på internettet | 16 |
| 2.6 Hate speech på internettet – bagsiden af den udstrakte grad af ytringsfrihed | 17 |
| 2.7 Internettets betydning for benægtelse | 19 |
| 3.0 Specialets historiske vinkel | 21 |
| 3.1 Kampen om historien og politisk brug af den | 21 |
| 3.2 Hvad er "korrekt historie"? | 22 |
| | |
| Del II: Holocaustbenægtelsen og dens forskellige udtryk | 26 |
| 4.0 Hvad er Holocaustbenægtelse? | 26 |
| 4.1 Holocaustbenægtelsens historie – et grundrids | 28 |
| 4.2 Centrale benægterpåstande | 32 |
| 4.3 Hvordan benægtes Holocaust? – et overblik over benægternes vigtigste metoder | 33 |
| 5.0 Forklaringsmodeller på Holocaustbenægtelse | 36 |
| 5.1 De "praktiske" grunde til benægtelse | 36 |
| 5.2 Globaliseringens indflydelse på benægtelsen | 37 |
| 5.21 Jøden som billede på globaliseringen | 39 |
| 5.3 Konspirationsteorier i globaliseringens tidsalder | 40 |
| | |
| Del III: Benægtelsens konkrete former | 43 |
| 6.0 Dansk Selskab for Fri Historisk Forskning | 44 |
| 7.0 Institute for Historical Review | 64 |
| 8.0 Arabisk Holocaustbenægtelse | 73 |
| | |
| Del IV: Opsamling, perspektivering og konklusion | 80 |
| 9.0 Opsamling på analysedelen | 80 |
| 10.0 Perspektivering og diskussion | 83 |
| 10.1 Kampen om offerrollen | 83 |
| 10.2 Europæisk import af mellemøstlig antisemitisme og Holocaustbenægtelse? | 86 |
| 10.3 Ytringsfrihed og hate speech på internettet | 87 |
| 10.31 Indskrænkninger i ytringsfriheden: At smide barnet ud med badevandet? | 90 |
| 10.32 Bekæmpelse af hate speech | 92 |
| 11.0 Opsummering og konklusion | 94 |
| | |
| Litteraturliste | 97 |
| | |
| Bilag og CD-rom | 111 |

Del I: Introduktion

1.0 Indledning

Trods tusindvis af vidneudsagn fra overlevende, gerningsmænd og tilskuere og et overvældende bevismateriale, er der mennesker, der afviser, at mordet på seks millioner jøder under 2. Verdenskrig fandt sted. Deres hovedteser strækker sig fra, at der ikke fandtes gaskamre og dødslejre, til at Hitler ikke beordrede Holocaust¹ og intet kendte til drabet på jøderne. Den iranske præsident Mahmoud Ahmadinejads nylige udtalelser om, at Holocaust er en myte, en international konkurrence udskrevet af en iransk avis i februar om bedste Holocaustkarikaturer illustrerer, at fænomenet ikke er begrænset til nogle få ekstremister. I mit arbejde med formidling af forskellige aspekter af folkedrab på Afdelingen for Holocaust- og Folkedrabsstudier, Dansk Institut for Internationale Studier, har jeg gennem de sidste to år holdt mig orienteret i udviklingen inden for Holocaustbenægtelse. Det er særligt omfanget af benægtelse, der er kommet bag på mig og har vakt min interesse, og jeg har bidt mærke i, hvordan internettet er blevet et forum, hvor Holocaustbenægterne ytrer sig med stigende intensitet: I en søgning på ordet "Holocaust"² på internettets mest anvendte søgemaskine www.google.com er der fx blandt de ti første hits to henvisninger til websider, hvor Holocaust benægtes. I og med internettet i stigende grad anvendes som informationskilde, og de sidste overlevende og bødler fra Holocaust er ved at forsvinde, er en række historikers skrækszenario, at man efterhånden vil stå med et publikum, som vil opleve benægternes og historikernes udgaver af Holocausthistorien som to lige gyldige versioner af historien – måske skete det, måske skete det ikke.

Det er vigtigt at understrege, at formålet med dette speciale *ikke* er at tilbagevise benægternes påstande og dokumentere, at Holocaust fandt sted, og hvordan nazisterne slog jøder ihjel – det er allerede gjort til fulde af tusindvis af vidner, historikere, journalister mv. og er en veletableret kendsgerning.³ At gå i dialog med benægterne på deres præmisser ville desuden

¹ Holocaust er den foretrukne betegnelse for nazisternes systematiske folkemord på seks millioner jøder.

² Søgningen blev foretaget 5/7-2006 med feltet "sider på dansk" afmærket.

³ Der findes adskillige grundige tilbagevisninger af benægternes påstande og teser med udgangspunkt i omfattende kildemateriale, og her vil jeg særligt fremhæve Lipstadt 1994, Zimmerman 2000 og Evans

være i tråd med deres ønske om at få lov til at repræsentere en legitim alternativ side i historiedebatten, hvilket ikke er i min interesse. Specialets fokus er snarere at undersøge, *hvordan* benægtelsen sker, særligt med udgangspunkt i brugen af internettet som medie. Jeg interesserer mig for udformningen af Holocaustbenægternes udfordringer af vidensparadigmer, den politiske brug af historien, italesættelsen af deres relationer til omgivelserne og deres identitetskonstruktion, særligt i en dansk kontekst. Min interesse ligger først og fremmest i hjemmesider, der bestræber sig på at fremstå professionelle og institutionaliserede, og jeg har derfor valgt at se nærmere på den største og mest professionelt udformede danske Holocaustbenægtende hjemmeside www.holocaust.nu. For at få et udførligt billede af benægternes fremgangsmåder og relationelle identitetskonstruktioner er det nødvendigt at inddrage et komparativt aspekt, som jeg finder ved at undersøge, hvordan tilsvarende grupper i andre kontekster gebærder sig. Det komparative aspekt viser desuden, at benægtelsen foregår i en transnational udveksling af idéer og viden. Derfor suppleres analysen af den danske hjemmeside med en perspektivering til lignende webbaseret materiale fra benægtere i andre lande – særligt verdens førende og mest indflydelsesrige benægterhjemmeside, den amerikanske www.ihf.org, men der perspektiveres også til en mellemøstlig kontekst, hvor benægtelse flere steder er meget udbredt og nærmest refleksagtig.

Specialets teoretiske og metodiske fundament

Specialets teoretiske og metodiske udgangspunkt er minoritetsteoretisk og kendetegnet ved en høj grad af tværfaglighed. Det minoritetsteoretiske felt kombinerer en række humanistiske og samfundsvidenskabelige forskningstraditioner, herunder kommunikations- og medieteorier. Normalt forbindes minoritetsbegrebet med tilhørsforhold, der har at gøre med etnicitet, religion og race i forhold til en majoritet, men minoritetsbegrebet anvendes også om grupper, der ikke dominerer i et samfund, og som er underlagt majoritetens normer og værdier.⁴ I specialet anvendes minoritetsbegrebet til at præcisere Holocaustbenægternes magtposition i forhold til den sammenhæng, de befinder sig i, og den (berettigede) marginalisering, som gruppen udsættes for – fx i akademiske, politiske og mediemæssige sammenhænge. I minoritets-

2002. Yderligere har der været retssager med samme formål – herunder en meget omtalt retssag mellem Holocaustbenægteren David Irving og professor i jødiske studier Deborah Lipstadt (se side 20-24 i dette speciale).

⁴ Krag i Information 20/7-1993.

majoritetsforhold er det kendetegnende, at majoriteten har magten til at definere kriterierne for, hvem der er inkluderet i majoritetsgruppen, og hvem der ekskluderes herfra. Konstruktionen af disse forhold foregår i en eksklusions/inklusionsproces, hvor bestemte forskelle tillægges stor betydning og bliver afgørende for majoritetens ekskludering af minoriteten. I denne sammenhæng tillægges eksempelvis benægteres antisemitiske holdning og deres afvisning af en etableret og velunderbygget historieopfattelse stor betydning. Identiteten som benægter betyder tab af social status, og det er nødvendigt for benægterne at skjule eller nedtone denne del af deres identitet i visse dele af det offentlige rum, med mindre de vil udsættes for negative reaktioner. Som modtræk forsøger benægterne at leve op til majoritetens inklusionskriterier, fx ved at insistere på at blive inkluderet i Holocaustdebatten som ”en anden vinkel” eller ”den anden side af sagen” i overensstemmelse med god journalistisk metode. Derudover opfatter benægterne i høj grad sig selv som tilhørende et udgrænset og diskrimineret fællesskab, og denne samhørighedsfølelse og deres selvopfattede martyrium er med til at tale for en minoritetsstatus.⁵

Ofte bruges minoritets- og udgrænsningsbegreberne til at beskrive magtforhold, hvor en gruppe holdes illegitimt uden for magt og indflydelse, men i denne sammenhæng, er udelukkelsen og undertrykkelsen legitim af den simple årsag, at benægtergruppens eget formål grundlæggende er at undertrykke og stigmatisere en anden gruppe, nemlig jøder. Til trods for minoritetsbegrebets konnotationer har jeg valgt at inddrage det, fordi en række teorier inden for det minoritetsteoretiske felt har vist sig brugbare i forhold til at forklare benægtergruppens retorik og reaktioner på omverden. I dette speciale henføres altså til benægterne som en minoritet eller undertrykt gruppe, uden at det på nogen måde skal ses som et udtryk for, at de ikke burde være undertrykte. Med udgangspunkt i den legitime eksklusion af ekstreme grupper bliver sårbarheden i majoritetens inklusions- og eksklusionskriterier interessante, og specialet ser derfor også på minoritetens usurpationsstrategier⁶, herunder den vidtgående (mis)brug ytringsfrihedsbegrebet.

⁵ Hvenegård-Lassen 1996 s. 17-20.

⁶ Usurpation er et modtræk til social eksklusion, som grupper med marginal statusposition søger at lancere for at få andel i statusgruppernes privilegier. Det kan fx være privilegiet videnskabelig legitimitet eller adgangen til at udlægge historien fagligt korrekt. Usurpation er med andre ord modstykket til eksklusion, idet usurpation bliver brugt i en opadgående retning, hvorimod eksklusion bliver brugt i en nedadgående retning. Se Parkins 2001 s. 166.

Derudover hviler specialet på et socialkonstruktivistisk grundlag. Socialkonstruktivismen er kendetegnet ved fire grundpræmisser: Den første er, at vores viden ikke umiddelbart er objektiv, men derimod et produkt af den måde vi tænker og taler om os selv, hinanden og de systemer, vi indgår i. Den anden er, at denne viden, og dermed vores måde at organisere den sociale verden på, er historisk specifikke og kontingente. Vores verdensbilleder og identiteter kunne dermed potentielt se anderledes ud. Den tredje er, at diskurser og identiteter konstrueres i den sociale interaktion med andre mennesker. Den fjerde er, at den sociale konstruktion af viden har konkrete sociale konsekvenser. Det er imidlertid vigtigt at tilføje, at trods kontingensen er der en stor træghed i den sociale konstruktion af viden og sandhed. Det skyldes blandt andet, at samfundsinstitutioner og videnskabelige traditioner er relativt resistente overfor små historiske forandringer. Derfor må man se forskydningerne i konstruktionerne af viden og sandhed i et længere historisk perspektiv, mens kampen om at udfylde og udlægge vores verdens- og identitetsopfattelser er fortløbende.⁷

En af socialkonstruktivismens grundpiller er, at der ingen absolutte sandheder findes, og at enhver (forsker) ser verden ud fra sine egne bias. Viden er med andre ord aldrig objektiv og værdifri, fordi ethvert fænomen ses gennem kulturelt skabte normer og konventioner. Netop disse antagelser er interessante og en smule problematiske i forhold til Holocaustbenægtterne, idet de ud fra denne opfattelse kan insistere på, at deres alternative udgave af historien lige så legitim som den "autoriserede" i et socialkonstruktivistisk perspektiv – eller at den i alle tilfælde fortjener ørenlyd og opmærksomhed. I den yderste konsekvens af denne argumentation burde jeg karakterisere min egen tilgang til emnet som en del af det hegemoniske vidensparadigme omkring Holocaust og se benægternes udgave af Holocaust som et udtryk for en moddiskurs – eller med Foucaultske termer; et udtryk for modmagt⁸. Det ville imidlertid være at give benægtterne langt mere indflydelse og troværdighed, end de er berettigede til. Forestiller man sig for eksempel en historiker, der påstår, Cæsar aldrig har levet, eller at slaget ved Dybbøl Mølle aldrig fandt sted, ville vedkommende blive stemplet som en idiot – hvad enten absolutte sandheder findes eller ej. Det, socialkonstruktivismen kan bruges til i en historisk

⁷ Se fx Jørgensen og Phillips 1999 s. 13-15.

⁸ For en nærmere bestemmelse af Foucaults magtbegreb se fx Heede 1997 s. 37-45 eller Jørgensen og Phillips 1999 s. 23.

sammenhæng, er snarere at bidrage med tanken om, at et fokusskifte på historiske begivenheder eller en anderledes fortolkning af dem end den hidtil gængse kan få stor betydning for historiske hændelsers værdimæssige og politiske betydning i samfundet. Socialkonstruktivismen bør med andre ord ikke bruges til at sætte spørgsmålstejn ved, om dokumenterede begivenheder har fundet sted eller ej, men snarere som udgangspunkt for at diskutere hvordan vi udlægger betydningen af disse begivenheder. Der er forskel på at ville revidere eller omfortolke historiske begivenheder og simpelthen benægte, at de har fundet sted.⁹

Jeg kan nu præcisere min problemformulering:

Ud fra et minoritetsteoretisk og et socialkonstruktivistisk inspireret perspektiv undersøges det, hvad Holocaustbenægtelse er, hvordan den italesættes, og hvilken rolle internetmediet og internetmedieret kommunikation spiller i forhold til udbredelsen og udførelsen af den. Yderligere opstilles der forskellige forklaringsmodeller for baggrunden for Holocaustbenægtelse.

Specialets opbygning

Specialet følger ikke stringent den klassiske opgaveinddeling, hvor der optræder et teori- og metodeafsnit, et analyseafsnit og et konklusionsafsnit. I stedet inddrages der løbende teori i forhold til emnet, og der opereres med forskellige analyseniveauer, hvorfor der optræder små delanalyser i de forskellige dele af specialet – dog lægges størstedelen af teorien i del I, mens hoveddelen af analysearbejdet forekommer i del III.

Specialet består af fire hoveddele – del I, II, III og IV:

- Del I er introduktionen, der består af en række introducerende afsnit, som udover denne indledning indeholder en række overvejelser om materialevalg, en indledende præsentation af materialets karakter samt nogle af de dominerende perspektiver på internetstudier og internettets betydning for identitetsdannelse og samfundsudvikling. Yderligere bliver der fokuseret på erindringskamp om betydningsfulde historiske hændelser og deres betydning for det politiske landskab.

⁹ Lipstadt 1994 s. 20 og Rühl 1999.

- Del II består af en generel indføring i Holocaustbenægtelse og dennes historie samt en kontekstualisering af forskellige forklaringsmodeller for, hvorfor benægtelsen finder sted, herunder berøres globaliseringens betydning for individets sikkerhedsfølelse og udbredelsen af konspirationsteorier. Denne del skal give et overblik over benægtelsen, hvorfor der ikke er gjort meget ud af eksempler og tekstnær analyse.
- Del III eksemplificerer de konkrete udformninger af Holocaustbenægtende materiale på internettet. Her er tekstnære analyser af Dansk Selskab for Fri Historisk Forsknings webside www.holocaust.nu, det amerikanske (og i høj grad internationale) Institute for Historical Review's side www.ihr.org samt en perspektivering til benægtelse i Mellemøsten.
- Del IV består af en opsamling på analyserne med fokus på det internationale samarbejde mellem benægterne samt et perspektiverende afsnit, hvor bl.a. offerrollens stigende attraktivitet i det 20. århundrede diskuteres. Perspektiveringen belyser også den såkaldte "nye antisemitisme", og det diskuteres, om prisen for udstrakt ytringsfrihed på internettet er, at der gives grønt lys for fx historieforfalskning. Derudover vejes fordele og ulemper ved internetcensur op overfor kildekritik. Del IV sluttet af med en opsamlende konklusion. Desuden er specialet og bilagsdelen vedlagt i elektronisk form på Cd-rom, så der er mulighed for at benytte de mange links i teksten direkte.

Valg af terminologi

Gennem specialet vil jeg henføre til de personer, der stiller spørgsmålstegn ved om Holocaust har fundet sted, som *Holocaustbenægtere*, *benægtere* eller "*revisionister*", selvom de betegner sig selv Holocaustrevisionister. Holocaustbenægternes selvbetegnelse drager paralleller til den respekterede historiografiske¹⁰ tradition revisionisme, som revurderer eller raffinerer opfattelsen af fortiden.¹¹ Den traditionelle form for revisionisme kan få stor betydning for historiske hændelsers værdimæssige og politiske betydning i samfundet, og specialet skal på ingen måde ses som et opgør med revisionisme per se. Jeg anerkender til fulde, at historieskrivning altid er et resultat af udvælgelse og fortolkning af kildemateriale samt fokus på særlige begivenheder frem for andre. Ligeledes er divergerende opfattelser og intellektuelle

¹⁰ Betegnelsen historiografi dækker over de forskellige videnskabelige tilgange og skoler inden for historiefaget eller populært sagt "historieskrivningens historie".

¹¹ Lipstadt 1994 s. 31-32, Shermer og Grobman 2000 s. xv-xvi.

stridigheder en uundværlig del af et hvilket som helst forskningsområde, og de udgør en vigtig drivkraft bag forskellige discipliners videnskabelige landvindinger. Revisionismebegrebet dækker til en vis grad over, hvad alle historikere burde bedrive, nemlig forsøge at opnå ny indsigt i fortiden – hvad enten revurderingen skyldes nye kilder i sagen eller en ny fortolkning af de bestående.¹² Det kan umiddelbart virke fordømmende og forudindtaget at kategorisere benægterne som Holocaustbenægtere frem for deres egen benævnelse ”Holocaustrevisionister”. Men sagens kerne er, at efter at være gået i dybden med benægternes påstande og deres fremgangsmåder står det klart, at de ikke er berettigede til deres selvvalgte titel, som tilfører dem unødigt troværdighed og legitimitet. Grundstenen i den historiografiske revisionisme er fokusskifte på historiske begivenheder og nye fortolkninger – ikke at så tvivl om hvorvidt dokumenterede begivenheder har fundet sted eller ej.

Derudover har jeg valgt at benytte begrebet *Holocaust* til at beskrive nazisternes systematiske folkedrab på omkring seks millioner jøder under 2. Verdenskrig og følger dermed den mest anvendte skrivemåde inden for Holocaustlitteraturen. Det er omdiskuteret, hvorvidt begrebet er det rette til at beskrive jødernes skæbne, og om det skal være med stort eller lille begyndelsesbogstav. Kritikken af den efterhånden gængse skrivemåde, hvor Holocaust skrives med stort begyndelsesbogstav, går bl.a. på, at begrebet kun konnoteres til jødernes skæbne og ikke til de mange andre ofre for nazismens racepolitik. Et andet kritikpunkt af skrivemåden er, at det store begyndelsesbogstav signalerer, at skribenten ser Holocaust som en unik begivenhed, der ikke kan sammenlignes med andre historiske begivenheder, men diskussionen giver efterhånden ikke megen mening, da Holocaust skrives med stort begyndelsesbogstav selv i de fleste komparative studier af folkedrab.¹³

Antisemitismebegrebet er ligeledes omdiskuteret og anvendes forskelligt af forskellige målgrupper. Fx risikerer kritikere af Israels politik at blive kaldt antisemitter af visse interessegrupper, mens andre foreslår, at man skelner mellem forskellige xenofobier og reserverer antisemitismebegrebet til den form for xenofobi, som udelukkende hviler på fantasier omkring ”Jøden”.¹⁴ I dette speciale anvendes antisemitismebegrebet til at beskrive

¹² Heiberg 2002 s. 52, Lipstadt 1994 s. 20 og Rühl 1999.

¹³ Se fx Østergård 2000 s. 14-19.

¹⁴ Thing 2001 s. 190-191 og Langmuir 1990 s. 351-352.

mistro og fjendtlighed over for jøder som gruppe eller folk kombineret med forestillingen om, at der findes særlige jødiske karaktertræk og fælles mål for alle jøder.

2.0 Materiale og materialevalget

Dette afsnit omhandler internettets betydning for samfunds- og identitetsudviklingen med fokus på små interessegrupper, herunder "revisionisterne". Der tages særligt udgangspunkt i internetteoretikerne Manuel Castells og James Slevins teser om internettet og dets betydning for interaktion mellem mennesker. Holocaustbenægtelse på internettet er interessant i denne sammenhæng af flere årsager: Hovedsageligt fordi internetmediet befinder sig i spændingsfeltet mellem at være et meget fordelagtigt medie til henholdsvis demokratiudbredelse og udbredelse af forskellige former for hate speech.¹⁵ Begge dele skyldes, at nettet tilbyder muligheden for anonymitet og stort set ubegrænset ytringsfrihed. Netmediet muliggør, at benægterne delvist kan sætte sig udover deres udsældte minoritetsstatus og i stedet dyrke en identitet som del af et betydningsfuldt globalt fællesskab. Nettet udvikling har endvidere betydet, at udbredelsen af benægtelse og kendskabet til fænomenet nærmest er eksploderet inden for et relativt kort tidsrum, men samtidig er det blevet muligt for interesseorganisationer og privatpersoner at dokumentere "revisionisternes" kontroversielle udtalelser og afsløre deres metoder.

2.1 Internettet som analyseobjekt

Internettet består af en så godt som uendelig række af sites, og det kan derfor anses for en vanskelig opgave at afgrænse en undersøgelse, der tager udgangspunkt i materiale fra nettet – en søgning på "Holocaust" på søgemaskinen Google i foråret 2006 gav fx mere end 68 millioner søgeresultater. Der findes ingen traditionel eller autoriseret metode til, hvordan man studerer internetrelateret kommunikation, men oftest anvendes en række metoder, som har vist sig succesfulde ved andre mediestudier, herunder kommunikations- og medieteorier, sociologi, psykologi, økonomi mv.¹⁶ Som det fremgår af de metodiske og teoretiske overvejelser, er min

¹⁵ Begrebet "hate speech" har sin oprindelse i USA, hvor man på grund af forfatningen har en meget liberal tolkning af retten til at udtale sig. Udtalelser, som i Danmark kan straffes som bagvaskelse, ærekrænkende mm. er ikke strafbare i USA, med mindre de udgør en overhængende risiko for andre eller for statens sikkerhed. USA's forfatning sikrer så at sige individets ret til at hade og til at give udtryk for dette had. Se fx Institut for Menneskerettigheders hjemmeside <http://www.humanrights.dk/nyheder/updatedk/Alle/UPDATE-ytringsfrihedoghatespeech/>.

¹⁶ Jones 1999 s. xi.

indgang til internettet en række tværdisciplinære metoder og teorier fra en række samfundsvidenskabelige og humanistiske forskningstraditioner.

Materiale fra internettet rejser en række interessante problemstillinger omkring den gensidige påvirkning mellem virkeligheden offline og online. Den internetfunderede Holocaustbenægtelse fortæller eksempelvis lige så meget om benægtelse (hvis ikke mere qua adgangen til den store mængde materiale) som andet benægtermateriale, men udgør samtidig en fortælling om et nyt medies muligheder for en marginaliseret gruppe, fx i retning af at skabe opmærksomhed og sympati omkring en sag, hverve nye medlemmer og opnå økonomisk støtte.

2.2 Afgrænsning af materialet

Jeg har valgt at tage udgangspunkt i det største danske benægternetværk Dansk Selskab for Fri Historisk Forsknings (DSFHF) hjemmeside: www.holocaust.nu. Det sker ud fra ønsket om at undersøge omfanget og arten af Holocaustbenægtelse i Danmark, kombineret med interessen for internettets betydning for udgrænsede og marginaliserede grupper. Grunden til, det netop blev DSFHF's hjemmeside og ikke eksempelvis www.patriot.dk/revisionisme eller www.samisdan.dk, er, at DSFHF's hjemmeside er langt den bedste, mest omfangsrige, fokuserede og mest professionelt udformede benægterside, der eksisterer i Danmark. Desuden er baggrundshistorien omkring sidens etablering interessant og illustrerer fint en række af Holocaustbenægternes traditionelle fremgangsmåder, fx at udgive sig for at være en akademisk, neutral og institutionaliseret organisation. Jeg har naturligvis orienteret mig i de øvrige danske websteder, hvor Holocaustbenægtelse og antisemitisme optræder, men de er ikke genstand for samme udførlige analyse som www.holocaust.nu og optræder i stedet som referenceramme. Specialet undersøger, hvordan benægterne udfordrer forskellige videnshegemonier og dermed magtrelationer i dansk kontekst, og hvordan de italesætter deres relationer til omgivelserne og konstruerer deres identitet. Men som nævnt i indledningen er det nødvendigt at inddrage et komparativt aspekt for at få et udførligt billede af benægternes fremgangsmåder og relationelle identitetskonstruktioner. Det komparative aspekt findes ved at undersøge, hvordan tilsvarende grupper i andre kontekster gebærder sig. Derfor suppleres analysen af www.holocaust.nu med en perspektivering til webbaseret materiale fra benægtere i andre lande, først og fremmest den førende benægterhjemmeside, amerikanske www.ihr.org, som står meget centralt i den internationale benægterbevægelse og bl.a. har været inspirationskilde for den danske webside.

Derudover perspektiveres der til en mellemøstlig kontekst for at få et billede af Holocaustbenægtelsen og internettets rolle dér, hvor benægtelse er mest udbredt og institutionaliseret.

For at afgrænse materialet har jeg undladt at se nærmere på såvel weblogs som nyhedsgrupper, selvom der forekommer meget interessant materiale netop i disse typer kommunikation – særligt fordi der ofte figurerer ytringer, som man normalt ikke støder på i det offentlige rum. Udover pladshensyn skyldes fravalget., at det først og fremmest er privatpersoners identitetsetablering, der finder sted i disse fora, og at min interesse hovedsagelig ligger i foreninger og organisationers identitetsetablering – først og fremmest de, der bestræber sig på at fremstå professionelle og institutionaliserede. Derudover har jeg valgt ikke at ofre internettets teknologiske dimensioner særlig meget opmærksomhed, da jeg ikke er interesseret i, hvad internettet *er*, men snarere i hvad det *gør* i samspil med individer, samt hvordan det bruges af forskellige minoritetsgrupper.

2.3 Internetstudier – muligheder og begrænsninger

Særligt i internettets begyndelsesfase blev det anset for at være et kommunikationsmedie, som gjorde det muligt for internetbrugerne at flygte ind i et andet univers, som havde meget lidt at gøre med ”den virkelige verden”. I dette andet univers kunne man fremstå, som hvem man ville og i princippet udleve en virtuel identitet, uafhængigt af ens fysiske virkelighed, og dermed mente man, at nye selektive former for sociale relationer kunne erstatte territorielt bundne former for menneskelige relationer.¹⁷ Der findes da også en række argumenter for, at de erfaringer, der gøres på nettet på sites, chatfora, weblogs mv. ikke umiddelbart kan sidestilles med de erfaringer, der gøres i ”den virkelige verden”. De identitetskonstruktioner, som man kan iagttage på internettet, kan ikke uden videre overføres til, hvordan de opleves og fungerer i praksis, bl.a. fordi krop og sprog og dermed budskabet og budbringeren adskilles. Den yderste konsekvens af den totale opdeling af de to verdener er, at man ikke kan sidestille internettet med andre fora, som mennesker bevæger sig i. Bl.a. fordi de øvrige sociale rum til en vis grad stadig er underlagt kontrol og påvirket af forskellige former for lokale magtstrukturer, modsat internettet. Uanset hvordan man ser på dette aspekt, er der imidlertid ingen tvivl om, at mange

¹⁷ Slevin 2000 s. 91-92 og Castells 2003 s. 113.

af de regler og normer, der gælder i samfundet, også gælder på internettet – bare i en ny kontekst.¹⁸ Nedenstående citater illustrerer denne pointe:

The Internet does not exist in isolation. To study it as if it was somehow apart from the “off line” world that brought it into being would be a gross mistake. Internet users are as much a part of physical space as they are of cyberspace (more so really, insofar as user’s choices regarding place, identity, etc. are far more limited in physical space).¹⁹

“Despite arguments that on-line interaction can flatten hierarchies and “drastically call into question the[...] dominant culture” [...], gender and other identity hierarchies continue to constitute a significant context for on-line interaction. Participants clearly can and do reproduce off-line power relationships in their on-line interaction.”²⁰

På trods af ideen om at internettet udjævner etablerede hierarkier og sætter spørgsmålstegn ved kulturelle hegemonier, er mediet med andre ord påvirket af samme strukturer som ”den virkelige verden”. Som udgangspunkt kan man derfor betragte det som et socialt rum på lige fod med andre former for sociale rum frem for at afvise det som en slags pseudovirkelighed uden reel betydning for samfundet. Netbrugere er påvirket af deres status og magtpositioner offline, og det indvirker ikke bare på deres handlinger online, men også deres tolkninger af andres handlinger.²¹ Internettet er med andre ord tosidet: På den ene side er det et socialt rum med visse regler, og på den anden side er det et kommunikationsforum, der hylder visionen om horisontal ytringsfrihed. Denne betragtning er relevant i forhold til diskussioner af de sociale konsekvenser af internettet, idet der tages højde for, at den kommunikation, der foregår mellem personer på internettet, vil have indflydelse på relationerne til omgivelserne. Påvirkningen sker uanset om de personer, man interagerer og kommunikerer med på nettet, tilhører samme gruppe som dem, man interagerer og kommunikerer med uden for nettet. Jeg betragter aktiviteter på internettet som betydningsfulde for dannelsen af identiteter og antager, at der findes en gensidig påvirkning mellem aktiviteter på og udenfor nettet.

¹⁸ Kendall 1999, s. 58-62 og Castells 2003 s. 115.

¹⁹ Jones 1999 s. xii.

²⁰ Kendall 1999 s. 66-67.

²¹ Kendall 1999 s. 66-71.

2.4 Overvejelser omkring internettets betydning for kommunikation og samfundsudvikling

Fremkomsten af internettet og de øvrige mediers udvikling, ikke mindst konvergensen mellem de forskellige medieformer, har fundamentalt ændret den måde, vi kommunikerer og organiserer os på i verden. Internettet har medført en gennemgribende forandring i verdenssamfundets kommunikative infrastruktur og opnår stadig større indflydelse som kommunikativt, socialt rum og grænseoverskridende, globalt mødested for mennesker. Internettet lader organisationer og individer interagere på en ny måde, der gør det muligt at skabe nye relationer, men også nye former for magtudøvelse – fx gennem fremstillingen og udbredelsen af kulturelle koder.²²

Internettet bidrager med noget helt nyt i forhold til andre medier: *Det giver en ny offentlighed adgang til at give sin mening til kende.* Selvom nettet som nævnt ovenfor ikke nivellerer eksisterende hierarkier, udgør det et mindre hierarkisk forum for kommunikation og debat, som ikke blot repræsenterer en privilegeret elite, men hvor alle principielt har adgang. Dog spiller gældende kommunikative koder også her en rolle, fx bestyrkes et argument af god sprogbrug og adgang til yderligere information. Internettets arkitektur er grundlæggende bygget op omkring en vision om horisontal ytrings- og kommunikationsfrihed som et modtræk til mediekonglomerater og statsbureaukratisk censur. Ytringsfrihed er en af internettets overordnede og fundamentale værdier, og censur anses for skadeligt. Det skyldes delvist nettets tilblivelsesproces og de oprindelige aktørers intentioner med det: Internettet blev skabt som et medium til frihed, der kunne gøre det muligt for ytringsfrihed at brede sig til kloden, uafhængigt af øvrige massemedier.²³

Indholdet på internettet er med andre ord (endnu) ikke til at styre og kontrollere, selvom der gøres mange forsøg på det – senest er det bl.a. lykkedes Kinas styre at få den verdensomspændende søgemaskine Google til at censurere sine søgeresultater i den kinesiske version.²⁴ Et andet eksempel på forsøg med at begrænse nettets muligheder er mere eller mindre vellykkede porno- og anti-racistiske filtre. Det er dog praktisk umuligt at censurere og

²² Se fx Slevin 2000 s. 1-2 og 6-7.

²³ Castells 2003 s. 56-57, Slevin 2000 s. 19-21 og Aouragh 2003 s. 42.

²⁴ Se fx Politiken 25/1-06 (Ingen forfatter angivet) og Skau i Politiken 16/2-06.

overvåge nettet. Ikke bare på baggrund af de uendelige mængder information, men også fordi der sideløbende med udviklingen af nyt overvågningssoftware udvikles nye teknologier til beskyttelse af identitet og omgåelse af filtre. Samtidig er der forskellige love for censur i forskellige lande. Derfor kan en hjemmeside, der kendes ulovlig i Tyskland (fx hvis den benægter Holocaust), blot omdirigeres til en server i USA eller Danmark, og dermed kan sidens indehaver ikke retsforfølges i Tyskland. Den slags kan selvfølgelig spores, men overvågnings- og straffeprocessen er så ressourcekrævende, at det i praksis ikke er udbredt.²⁵

På grund af internettets ytringsfrihedsparadigme er det bl.a. blevet udråbt til en slags "demokratiets frelser", fordi en stats kontrol med sine borgere ofte begynder med kontrol over medierne. I denne positive og optimistiske vinkel gør internettet det muligt for en stats borgere at være næsten ligeså velinformerede som deres ledere, og samtidig gør interaktiviteten det muligt at stille krav, rejse spørgsmål til politikere og i princippet stemme om alle politiske forslag. Andre sider i debatten om internettet påpeger, at den manglende censur ikke blot giver informationsoverload, men også er med til at muliggøre pædofili, opfordre til kannibalisme, racisme, usædelighed osv.²⁶

Internettet er under alle omstændigheder et relativt åbent system, som ikke begrænses af nationalstatslige grænser og andre gatekeepers. Samtidig muliggør nettet diskussioner og udveksling af information på trods af geografiske forskelle. Det har dermed potentiale til at fungere som et socialt, kommunikativt rum, hvor de, der normalt ikke har en legitim eller magtfuld stemme, kan tale om sig selv, deres relationer og "de andre" uden nødvendigvis at være påvirket af lokale magtstrukturer m.v.²⁷ I denne sammenhæng er det imidlertid vigtigt at påpege, at nok er det blevet lettere at udbrede meninger, viden mm., men at komme ud til den brede offentlighed er mindst lige så svært, som det altid har været. Nettet udbredelse og dermed det store antal websteder, diskussionsgrupper, blogs mv. gør det uoverskueligt stort, og brugerne er derfor temmelig afhængige af diverse søgemaskiner, som ofte sorterer efter popularitet eller favoriserer betalende websteder.²⁸ Desuden spiller internettets brugere – eller modtagere – selvfølgelig også en rolle, fordi man selv aktivt skal efterspørge og søge

²⁵ Castells 2003 s. 161-163.

²⁶ Castells 2003 s. 148-150.

²⁷ Necef 2003 s. 4.

²⁸ Se fx http://bibliotek.kk.dk/soeg_bestil_forny/googleguide/kilde/.

informationen i modsætning til fx tv og radiomediet. Yderligere har brugerne mulighed for på sin vis at reetablere de sociale hierarkier ved fx at bedømme en modtager som utroværdig eller uprofessionel eller simpelthen være uenig i budskabet.

Alt i alt er netmediets store force OG store svaghed dets mangel på hierarki: Alle kan være med,²⁹ og det kan være svært at skelne troværdige websteder fra mindre lødige. Principielt kan en skoleklasses websted om emnet for deres emneuge forekomme lige så troværdigt og veldesignet som et ministeriums hjemmeside, og enhver har mulighed for i god eller ond tro at lægge kopierede eller forfalskede informationer på nettet. Internettet er med andre ord hverken et redskab til frihed eller til enevældigt herredømme – det kan ikke træde i stedet for politiske reformer og sociale ændringer, men det udgør et meget brugbart redskab til organisering og massekommunikation, uanset afsenderens motiv.

2.5 Identitet og organisering på internettet

I senmoderniteten bliver dannelsen af selvet i stigende grad påvirket af medierede symboler, og internettet kan spille en ikke ubetydelig rolle for identitetsopbygningen, eksempelvis som kit i en gruppes tilhørsforhold. Alle slags bevægelser – lige fra miljøbevægelser til ekstremt højreorienterede ideologier – drager fordel af internettets fleksibilitet for at slå til lyd for deres synspunkter, rekruttere nye tilhængere på tværs af landegrænser, informere, handle, organisere, dominere, indsamle penge, give åndelig støtte, skabe fællesskab om en sag og protestere. Enhver har mulighed for at finde eller lave sin egen destination på nettet, hvorfra man kan dirigere sine informationer ud: Selv-publicering, selv-organisering og selv-networking er adfærdsmønstre, som trænger sig vej gennem internettet og breder sig ud til hele det sociale univers. Nettet bruges i stigende grad til at afsøge og konstruere identitet, dvs. forsøge at ændre omverdenens opfattelse af en selv, mens man samtidig kommunikerer til sig selv og bekræfter sig selv i sin identitet og sine værdier.³⁰ Denne proces kan sammenlignes med organisations- eller virksomhedsbranding, forstået på den måde, at nettet tilbyder én muligheden for at brande særlige sider af sig selv og senere re-brande sig i en anden udgave, under et andet navn og ydre. En person kan fx fokusere på en bestemt del af sin identitet (eller sit brand) på én webside og en

²⁹ Adgang til internettet er selvfølgelig en forudsætning for ytring, hvilket stiller millioner af tredjeverdensborgere udenfor den kommunikationsomvæltning, som pt. finder sted pga. internettet.

³⁰ Castells 2003 s. 56-57 og Fernback 1999 s. 203-204.

anden del på en anden hjemmeside. I forbindelse med subgruppers kommunikation på internettet er det ofte sådan, at der opbygges en fælles identitet, som bruges til at italesætte sig selv som et betydningsfuldt fællesskab. Som specialets analyser af tekstmaterialet senere vil vise, bruges de internetmedierede fællesskaber på en sådan måde, at den udgrænsede minoritetsstatus, som udkældte grupper ofte tildeles inden for majoritetssamfundene, i visse sammenhænge underkendes af minoriteten selv, fx ved at påpege styrken i at tilhøre et globalt fællesskab.

Inden for alle aktivitetsområder er internettet blevet et centralt kommunikations- og organisationsmedium, og det er oplagt, at de sociale bevægelser bruger og fortsat vil øge brugen af internettet for at få indflydelse på den politiske proces og udtrykke sociale protester og politiske konflikter.³¹ Nettet er imidlertid mere end blot et bekvemt redskab at bruge for organisationerne, idet disse bevægelser her har fundet et passende organisationsmedie og dermed udviklet nye veje for at skabe sociale ændringer. Det skyldes bl.a., at sociale bevægelser i informationssamfundet grundlæggende er mobiliseret omkring sociale værdier, og at kommunikationen af værdier og mobilisering omkring værdidannelse derfor er fundamentale. Internettet er centralt for organisering og tilkendegivelser, der skal falde sammen og gøre indtryk på medier og indvirke på institutioner og organisationer ved at påvirke den offentlige mening. Dette er nemlig vejen, hvor disse bevægelser kan nå ud til folk, der vil tilslutte sig deres værdier, og hvorfra de kan påvirke samfundets bevidsthed.³²

2.6 Hate speech på internettet – bagsiden af den udstrakte grad af ytringsfrihed

Den udstrakte grad af ytringsfrihed på nettet ses normalt som en force, f.eks. i forhold til diktaturstater og mediemonopolisering, men svagheden ved den manglende kontrol er, at nettet modsat mange andre sociale rum rummer en frihed, der gør det muligt at udsende materiale, som ville være bandlyst i de sædvanlige massemedier og ulovligt i forhold til gældende love i de fleste lande. I forhold til andre medier egner nettet sig særligt til konflikteskalering på grund af muligheden for anonymitet – tydeligst illustreret ved udsendelse af kontroversielle videoer til offentligheden (hvor der fx opfordres til drab på israelere, eller der vises gidselhenrettelser) og

³¹ Castells 2003 s. 132 og Aouragh 2003 s. 42-43.

³² Castells 2003 s. 132-138.

opfordringer til demonstrationer. Siden den tidligere Ku Klux Klan leder Don Black etablerede Stormfront-websiden i 1995, har alle former for ekstremister fundet det perfekte redskab til organisering og udbredelse af deres ideer og hate speech i internettet.³³ Fra højreradikale racister, der opfordrer til vold mod ”inferiøre racer”, til pædofile, der organiserer overgreb mod børn – senest har fænomenet ”happy slapping”³⁴ afløst ”snuff”³⁵ på hjemmesider og chatrum.³⁶ Nettet er med andre ord fuldt af ulovligt og såkaldt anstødeligt materiale, hvoraf en del er skadeligt for andre mennesker. De fleste hjemmesider holder sig – på trods af ekstremistisk indhold – dog inden for lovens rammer i de lande, som de holder til i, og dette gælder også de fleste Holocaustbenægtelsessider.

Som modtræk til udbredelsen af racisme og had over nettet er der blevet lavet adskillige hjemmesider, som har til formål at udstille og gøre opmærksom på ekstremistiske grupper og personers kontroversielle udtalelser, gøren og laden. Eksempelvis www.ADL.org (Anti Defamation League) som bekæmper antisemitisme og racisme, og www.hatewatch.org som holder øje med hate crimes og hate speech, særligt i USA. Det samme gælder i Danmark, hvor fx www.holocaustinfo.dk og www.redox.dk arbejder med research og dokumentation af højreradikale aktiviteter. Så nok er internettet det perfekte redskab for højreradikale grupper, men samtidig muliggør det, at en lang række anti-ekstremistiske organisationer kan bringe advarsler mod racisme, antisemitisme og Holocaustbenægtelse. Det har desuden vist sig, at de anti-ekstremistiske grupper i langt højere grad end de ekstremistiske forstår at nå et bredt publikum, bl.a. fordi der er større opbakning og moralsk støtte til deres sag. Den giver dem adgang til andre medier og opinionsdannerne, som retter opmærksomhed mod deres websteder og tilføjer dem en vis troværdighed og respektabilitet. Desuden har de anti-ekstremistiske organisationer udvist kreativitet i forhold til at nå bredt ud, fx tilbyder de ofte webbaserede undervisningsressourcer, som kan passes ind i forskellige undervisningsforløb til forskellige

³³ Se fx Anti Defamation League for omtale af ekstremisme på internettet: www.adl.org.

³⁴ Ungdomsfænomen som for alvor har fået vind i sejlene i 2006: Det går kort sagt ud på at overfalde et tilfældigt offer og optage det med sin mobiltelefon og derefter lægge optagelserne ud på hjemmesider og chatrum eller videresende dem til andre mobiler. Se fx Lindberg i Århus Stiftstidende 10/3-2006.

³⁵ Snuff opstod i 1980’erne og var videooptagelser af mennesker, der blev slået ”rigtigt” ihjel for underholdningens skyld. I forbindelse med udbredelsen af internettet bliver ”snuff”-film igen både efterspurgt og set.

³⁶ Vigilius i Kristeligt Dagblad 27/9-1999, Se fx Lindberg i Århus Stiftstidende 10/3-2006 og Ritzau i Ekstrabladet 15/3-2006.

aldersgrupper. Derigennem stifter elever og studerende bekendtskab med organisationernes værdier og visioner, hvilket sandsynligvis vil brande dem som noget lødigt i elevernes bevidsthed.

2.7 Internettets betydning for benægtelse

Nettets udvikling har gjort det muligt for Holocaustbenægtere at sprede deres budskab, mere end noget andet medie nogensinde har gjort. For bare 10-15 år siden havde kun få Holocaustfagfolk hørt om Holocaustbenægtelse, men nu er fænomenet alment kendt. Det skyldes bl.a., at benægterne har været gode til at kombinere deres almindelige pressearbejde med nettets muligheder. Det er dog ikke kun etableringen af et væld af hjemmesider, hvor Holocaust benægtes, som har været med til at udbrede kendskabet til og opbakningen omkring benægtelse, men også benægternes tilstedeværelse i chatrum og nyhedsgrupper. I Danmark har det eksempelvis været tilfældet, at benægtere har oprettet profiler på den populære børne- og ungdomsside www.arto.dk og forsøgt at igangsætte diskussioner af, hvorvidt Holocaust har fundet sted, samt lovprist at ”jøden Bubber” stopper på TV2.³⁷ Den store aktivitet på nettet og den øgede synlighed har endvidere ført til flere artikler og indslag i landsdækkende medier, hvorved kendskabet til benægtelse er blevet yderligere udbredt. Det er altså ikke kun på nettet, at benægternes indsats har givet pote kommunikationsmæssigt, men også i en række andre medier.

Den øgede opmærksomhed omkring ”revisionist”-bevægelsen har ført til publicering af en række bøger om emnet, som har bidraget til at rette yderligere opmærksomhed mod emnet. I sin omdiskuterede bog *Holocaustindustrien* går Norman Finkelstein så vidt, at han påstår, at opmærksomheden omkring Holocaustbenægtelse først og fremmest skyldes, at det amerikansk-jødiske establishment har brug for et nyt skrækscenario for at retfærdiggøre flere Holocaustmuseer, bøger, læseplaner osv. Finkelstein mener, at uden det store fokus på benægtelse fra det amerikansk-jødiske establishments side ville ingen nogensinde have hørt om benægterne.³⁸ Den påstand kan der stilles spørgsmålstegn ved, og Finkelstein overser fuldstændig benægternes forståelse for at udnytte forskellige medier til at skabe opmærksomhed omkring deres sag. Finkelsteins pointe om, at det store arbejde, som anti-benægterne har gjort

³⁷ Hjortlund i web-versionen af Computerworld 25/2-2005.

³⁸ Finkelstein 2001 s. 59-62.

for at imødegå ”revisionisterne”, også har ført til meget større bevidsthed om, at de findes, kan imidlertid ikke diskuteres.

Overordnet kan man sige, at internettet har været et virkelig godt redskab for benægtere til at gøre sig selv synlige og samtidig forblive ”usynlige”, i den forstand at de ikke konfronteres direkte med reaktionerne på deres udtalelser og til dels heller ikke står til ansvar for dem retsligt. Men nettets allerstørste force for benægterne ligger nok snarere i, at de her får muligheden for at danne nye fællesskaber på trods af den udgrænsning og kategorisering, de oplever inden for deres normale rammer.³⁹ Ifølge den tyske filosof Axel Honneth er subjekter kun i stand til at opbygge og bevare et positivt selvforhold ved andre subjekters billigelse og bekræftende reaktioner. Manglende respekt for personers evner eller holdninger beskadiger oplevelsen af at have social betydning inden for et fællesskab, hvilket i sidste ende forhindrer individet i at få et fuldt ud realiseret liv.⁴⁰ I stedet for at være en lille og udkældt og udgrænset minoritet, giver netmediet ”revisionisterne” mulighed for at konstruere det sociale på ny og artikulere en fælles identitet, hvor det, man laver og tror på, giver fælles mening. Benægterne har normalt hverken en legitim eller magtfuld stemme, men på nettet kan de tale om sig selv, deres tilhørsforhold og fjendebilleder uden nødvendigvis at være påvirket af deres respektive relationer til omgivelserne. Internettet udfordrer den traditionelle forståelse af magtrelationer og identitet, og det er et sted, hvor identitetsforhandlinger bliver mulige. Benægternes fælles identitetsposition på nettet fungerer som en form for modmagt og dermed som et forsøg på at udfordre det asymmetriske magtforhold, som benægterne oplever i forhold til deres værdier og viden i offline-verdenen.

Uanset om man vælger at betragte benægternes relationer som en realitet eller som et forestillet fællesskab,⁴¹ bør man ikke underkende det forhold, at nettet tilbyder benægtere mulighed for at orientere sig andre steder end lokalt. Når benægterne forsøger at skabe en identitet som et betydningsfuldt fællesskab med en vigtig opgave, er der tale om en form for idealtypisk konstruktion af et sådant fællesskab. Forstået på den måde at der i fællesskabet ikke tages højde for forhold som fx de divergerende Holocaustfortolkninger og forskellige holdninger til

³⁹ Necef 2003 s. 4.

⁴⁰ Honneth 2003 s. 84-88

⁴¹ Betegnelsen forestillet fællesskab er i en anden optik anvendt over for nationalstaterne, se Anderson 2001.

eksempelvis jøder og muslimer. På nettet har benægterne muligheden for at frasige sig deres minoritetsstatus, hvilket dog ikke betyder, at majoritetens magt og udgrænsning ikke længere har relevans for dem. Som det vil fremgå i dele af benægtermaterialet senere i specialet, fylder omverdenens reaktion og tiltag mod benægterne meget i artikulationen af "revisionist"-identiteten, særligt i forhold til martyroller mv. Det er dog ikke nødvendigvis kun benægternes reaktion på omverdenens pres, der gør netfællesskabet attraktivt. Det er også ønsket om at drage fordel og lære af hinanden og skabe et sted, hvor der ikke stilles spørgsmålstejn ved en række grundlæggende antagelser. Internettet anvendes altså til at konstruere en moddiskurs til det billede, som andre medier og den etablerede videnskab har skabt af Holocaust og Holocaustbenægtelse. Den fællesskabsfølelse og række af argumentationsskyts, som benægterne kan opnå online, kan også bruges offline: Oplevelsen af at tilhøre et betydningsfuldt fællesskab med en vigtig mission bidrager med en øget selvrespekt og selvtillid, ligesom benægterne på nettet får muligheden for at blive bevidste og artikulerede omkring sagens problemstillinger.

3.0 Specialets historiske vinkel

Det følgende afsnit behandler specialets historiske aspekt. Når man beskæftiger sig med Holocaustbenægtelse, er det svært at komme uden om historiefaget, fordi det udgør en væsentlig del af såvel benægternes som deres modstanderes argumentationer og fokusområder. Begge sider påråber sig korrekt historisk metode og anklager modstanderen for at lade hånt om samme og gøre politisk brug af historien. I redegørelsen tager jeg udgangspunkt i en meget medieomtalt retssag mellem Holocaustbenægteren David Irving og den amerikanske professor Deborah Lipstadt i 2000.

3.1 Kampen om historien og politisk brug af den

Kampen om den historiske erindring er lige så gammel som historieskrivningen selv, og derfor er der intet overraskende i, at flere parter kæmper om retten til at indholdsudfylde en så betydningsfuld og symbolsk historisk begivenhed som Holocaust. En del af dette speciales interesseområde er netop kampen om historien og politisk brug af den, og Holocaust er et godt eksempel på, hvordan historie anvendes til nuværende politiske formål – det være sig i kampen mod racisme, Israels udenrigspolitik eller forsøg på at fremstille jøder som bedrageriske og magtsyge. Historieskrivningen vil altid kun afspejle særligt udvalgte dele af dét, der var. Derved

marginaliseres (bevidst eller ubevidst) andre versioner og uddrag af historien, der ikke er forenelige med kollektivets identitet. Kollektiv erindring⁴² er stærkt påvirket af et samfunds indflydelsesrige mennesker, der optræder som talsmænd for forskellige grupper i samfundet, og dermed er den kollektive erindring et kulturelt politisk produkt, der er indlejret i komplekse nationale og etniske forhold.⁴³ Ofte fører en stat, et parti eller en interessegruppe bestemte erindringspolitikker med det formål at skabe en kollektiv erindring i en bestemt gruppe og derigennem sikre opbakning omkring en politik og/eller at klassificere modparter som fjender eller modstandere af systemet og af gruppen.⁴⁴

Indtil begyndelsen af det 20. århundrede var det først og fremmest historikere i samarbejde med magthavere, der satte dagsordnen inden for feltet historisk hukommelse og lagde grunden til de kollektive myter. I nyere tid har de imidlertid fået konkurrence fra massemedierne. Nu struktureres forskellige former for kollektiv erindring mindst ligeså meget af massemedierne, særligt udtrykt gennem dokumentarprogrammer, tv-serier og film.⁴⁵ På trods af at al historie åbenlyst anvendes aktivt til politiske formål, er der stor forskel på historikeres og benægteres tilgang til historien. Retssagen mellem den britiske benægter David Irving og den amerikanske professor Deborah Lipstadt i 2000 rejste det centrale spørgsmål *hvad er historie egentlig?*

3.2 Hvad er "korrekt historie"?

I 1993 udgav professor Deborah Lipstadt bogen »*Denying the Holocaust – the growing assault on truth and memory*, hvor hun bl.a. anklagede David Irving for at være Holocaustbenægter, historieforfalsker og antisemit samt for at promovere racistisk tankegods. Irving lagde herefter sag an mod hende for injurier. Retssagen kom ikke til at handle om, hvad der skete eller ikke skete under Holocaust, men om hvad Irving havde påstået, at der foregik, og hvordan han havde fundet frem til det. I de indledende bemærkninger slog dommeren fast, at retssagen drejede sig om at evaluere Lipstadts kritik af Irvings arbejde som historiker ud fra tilgængelige

⁴² Historikeren James Young er skeptisk overfor begrebet kollektiv erindring og foreslår i stedet termen 'collected memory' i et forsøg på gøre læseren bevidst om, at individer aldrig kan dele erindring, men kun erindringens former, og at traditioner og kulturelle former til stadighed tilskriver ny fælles betydning til uensartede erindringer. Den danske betegnelse 'kollektiv erindring' bruges i specialet med James Youngs forbehold. Young 1993 s. xi-xii.

⁴³ Jensen 2003 s. 79-81 og Bryld 2001 s. 11-12.

⁴⁴ Matzen 2002 s. 24-25, Bryld 2001 s. 61 og Nielsen 2000 s. 169-171.

⁴⁵ Jensen 1998 s. 85-86.

historiske beviser. Retssagens omdrejningspunkt blev dermed konventionerne inden for genren ”historie” og handlede bl.a. om, hvad disse konventioner består af – med andre ord korrekt historisk metode.⁴⁶

Før jeg tager hul på retssagen, er det væsentligt at påpege, at der særligt inden for de sidste år er sket en dekonstruktivistisk drejning indenfor historiefaget. Der er kommet fokus på historien som resultat af udvælgelse og historieskrivers bias og subjektivitet, frem for at se historien som ”det der virkelig skete”. Den postmoderne tendens til at stille spørgsmålstegn ved sprogets grænser og den relativistiske teoris afvisning af eksistensen af én historisk realitet præsenterer dilemmaet om, hvorvidt en begivenhed som eksempelvis Holocaust overhovedet kan lade sig repræsentere som en realitet. Derfor mener nogle forskere, at den postmoderne tankegang bærer kimen til Holocaustbenægtelse i sig.⁴⁷ Robert Eaglestone, forfatter til flere udgivelser om Holocaust og det postmoderne, ser anderledes på det: Med udgangspunkt i Irving vs. Lipstadt-sagen argumenterer han for, at de spørgsmål, som postmodernismen stiller til historien, i virkeligheden er yderst stærke våben i kampen mod Holocaustbenægtelse. De synliggør nemlig forskellen på, hvordan henholdsvis historikere og benægttere arbejder. Postmodernisme kan så at sige bruges til at redegøre for historieskrivningsprocesserne og kravene til historisk arbejde.⁴⁸

Retssagen mellem Irving og Lipstadt bragte epistemologien i centrum med spørgsmålet om, hvordan man overhovedet kan kende til historiske fakta. Validiteten af fortolkningen af historien afgøres bl.a. af, hvor godt der redegøres for facts, og i retssagen blev der særligt lagt vægt på, hvor meget historieforfatterens personlige interesser spillede ind i historieskrivningen og fortolkningerne af kildematerialet. Dommeren stadfæstede, at Irvings omgang med kildemateriale var stærkt præget af personlige ideologiske overbevisninger, og at han bevidst misfortolkede, overså, fordrejede, undlod at lave præcise henvisninger til og fejlciterede kilder med det forsæt at fortælle den version af historien, der passede ind i hans ideologiske kram.⁴⁹ Selvom der ikke eksisterer værdineutral historie, er der altså stor forskel på benægttere og historikere. Benægterne adskiller sig fra historikere ved at være et fuldt ud ideologisk

⁴⁶ Eaglestone 2001 s. 49-50, Guttenplan 2001 s. 14-16, 30 og 35 og Blum og Bøggild 2003 s. 154-155.

⁴⁷ Se fx Lipstadt 1994 s. 6-7 og 18-19.

⁴⁸ Eaglestone 2001 s. 11-12, 18-21 og 49-50.

⁴⁹ Eaglestone 2001 s. 56-60.

foretagende, og de bevæger sig dermed inden for en anden genre, nemlig den politiske tekst – dvs. at deres fremstilling af fortiden er selektiv og tendentiøs i et forsøg på at fremme deres ideologiske ståsted i nutiden. ”Rigtige” historikere gør det klart for læseren, når de spekulerer i stedet for at gengive spekulationerne som pålidelige, fastslåede facts. Naturligvis går enhver historiker til sin opgave med en vis metode, overbevisning og tese, men vedkommende har pligt til at læse kildematerialet så åbent som muligt, ligesom den pågældende bør lede efter kildemateriale, som modsiger tesen, og tage dette med i sine overvejelser.⁵⁰ Richard Evans⁵¹ skelner mellem en historiker og en historikerforfatter, hvor historikeren defineres som en, der er interesseret i at skildre fortiden så præcist som muligt. Historieforfatteren derimod er en ideolog, som benytter historien til at fremme sit eget ideologiske ståsted i nutiden ved at give en tendentiøs og selektiv beskrivelse af fortiden. Evans mener, at Irving og en række andre benægttere hører til i sidste kategori, og retssagens dommer dømte i overensstemmelse med denne antagelse.⁵² Irving forsøgte så at sige at mime⁵³ den historiske diskurs for at få del i den videnskabelige kapital,⁵⁴ som er knyttet til historiegenren, men dommen udelukkede ham (og i princippet alle andre benægttere) fra at påtage sig historikeridentiteten. Irving ville bevise, at han var en grundig og dygtig historiker, men blev i stedet afsløret som en antisemitisk ideolog, der benyttede historien til egne formål.⁵⁵

Den 20. februar 2006 blev David Irving idømt tre års fængsel ved en østrigsk domstol for Holocaustbenægtelse i 1989. I 1989 argumenterede han for, at jøder i Auschwitz døde en naturlig død, at næsten seks millioner jøder levede under falsk identitet, samt at Hitler holdt sin beskyttende hånd over jøderne. Siden da har Irving revideret sin opfattelse og mener nu, at

⁵⁰ Evans 2001 s. 248-251.

⁵¹ Professor i moderne historie ved Cambridge Universitet med speciale i moderne tysk historie. Evans deltog som ekspertvidne i retssagen for Lipstadts forsvar og havde til opgave at hjælpe retten med specialiserede og tekniske spørgsmål.

⁵² Evans 2001 s. 250-252 og Guttenplan 2001 s. 277-284.

⁵³ Se s. 26-27 for nærmere redegørelse for min brug af begrebet ”mime”.

⁵⁴ Jeg anvender her Bourdieus kapitalbegreb, som dækker over adgangen til ressourcer og udtrykker et anerkendelsesforhold mellem forskellige gruppers ressourcer. Ressourcerne kan fx være økonomiske, uddannelses- og informationsmæssige eller adgangen til et netværk med indflydelse. Kapital er så at sige vekslekursen mellem personer og professioner, der har mere eller mindre penge, uddannelse eller netværk. Grupper indtager dermed en relativ position i forhold til hinanden, og den indbyrdes anerkendelse af hinanden bestemmes af adgangen til kapitalformer. Bourdieu 1997 s. 21.

⁵⁵ Evans 2001 s. 226-228 og 247-252 og Eaglestone 2001 s. 49-50.

millioner jøder døde, men at tallene ”*er usikre*”. Han sætter dog stadig spørgsmålstegn ved systematikken i drabene, Hitlers involvering i dem og omfanget af anvendelse af gaskamre i Auschwitz.⁵⁶

⁵⁶ BBC News 20/2-06, BBC News 28/2-06, Murphy på BBC News 20/2-06 og Kuttner i Berlingske Tidende 21/2-06.

Del II: Holocaustbenægtelsen og dens forskellige udtryk

Del II består af en generel introduktion til Holocaustbenægtelse og baggrunden for denne, samt en præsentation af forskellige forklaringsmodeller for, hvorfor Holocaustbenægtelse finder sted, herunder globaliseringens betydning for individets sikkerhedsfølelse og udbredelsen af konspirationsteorier. Denne del skal give et overblik over benægtelsens grundkerne og er udarbejdet på baggrund af mine egne observationer på en række hjemmesider⁵⁷ med ”revisionistisk” indhold og af andres arbejde med benægtelse, særligt Deborah Lipstadt, Michael Shermer og Alex Grobman.⁵⁸ I specialets bilagsdel indgår en selektiv oversigt over en række indflydelsesrige Holocaustbenægttere, udarbejdet på baggrund af mine observationer og andre forfatters arbejde med emnet.⁵⁹ Der er ikke gjort meget ud af eksempler og tekstnær analyse i del II, idet jeg i stedet har valgt at koncentrere eksemplificeringen og den tekstnære analyse i specialets del III.

4.0 Hvad er Holocaustbenægtelse?

Kort fortalt er Holocaustbenægtelse, når enkeltpersoner eller organiserede grupper påstår, at nazisternes mord på omkring 6 millioner jøder under 2. Verdenskrig ikke har fundet sted. Ifølge benægterne er Holocaust en myte, som opretholdes af pro-jødiske historikere. ”Revisionisterne” fremfører ofte synspunkter, som at jødeudryddelsen er opfundet for at afpresse Tyskland store pengesummer i erstatninger og for at retfærdiggøre Israels oprettelse og tilstedeværelse i Mellemøsten samt jødisk kulturel og økonomisk dominans i verden. Disse antisemitiske synspunkter kan være mere eller mindre fremtrædende, men som det vil fremgå af specialet, er benægtelsen altid knyttet til antisemitisme i en eller anden form.

Helt overordnet kan man sige, at Holocaustbenægterne fordeler sig på et spekter af ”hårde” og ”bløde” benægttere. De hårde benægttere hævder, at hele Holocaust er opspind, mens de bløde benægttere fastholder, at nok blev jøderne sat i grusomme lejre, behandlet dårligt og en del døde – primært af epidemier – men seks millioner ofre er stærkt overdrevet. Massakrer og enkelte

⁵⁷ Se specialets kommenterede liste over ”revisionist”-hjemmesider i litteraturlisten.

⁵⁸ Lipstadt 1994 og Shermer og Grobman 2002. Se yderligere Blum og Bøggild 2002, Guttenplan 2001, Evans 2001 og Bruchfeld 2001.

⁵⁹ Se bilag 1.

gasninger skyldes udelukkende ekstremister og var ikke et udtryk for en fastlagt politik i Tyskland. I hele spektret foregår en relativisering af Holocaust i forhold til andre forbrydelser – selv hos de, der hævder, at Holocaust ikke fandt sted.⁶⁰ Det sker ikke sjældent, at Holocaustbenægterne skifter plads på spektret, alt efter hvilket forum de er i, eller simpelthen skifter mening om sagens natur.⁶¹ Disse forandringer kan ses som en slags ”re-branding” strategi, der gør det muligt for benægterne at legitimere både sig selv og deres synspunkter på ny i forhold til forskellige publikummer. Det muliggør samtidig en placering i både den hårde og den bløde benægterlejr, hvor hver sit identitetsudsnit kan komme til udtryk.

Indenfor videreformidling og italesættelsen af Holocaustbenægtelse kan man ligeledes dele kommunikationen op i to typer: Den ene er vulgær, uprofessionel og åbenlys racistisk og antisemitisk. Denne type kommunikation indeholder ofte lovprisninger af Adolf Hitler og dyrkelse af nazisme og andre racistiske ideologier, og der er ofte direkte henvisninger til og tydelige manifestationer af tætte bånd til andre højreekstremistiske bevægelser. Den anden type kommunikation er den, der er omdrejningspunktet for dette speciale: Den er kendetegnet ved at være mere professionel, tilstræbt akademisk og yderst nedtonet sammenlignet med den første type. Mange af benægterne i denne kategori er veluddannede, har udgivet bøger, flere er specialister inden for deres felt og ved ofte meget om Holocaust og 2. Verdenskrig. De har ofte egne hjemmesider, og deres værker citeres hyppigt af andre benægttere. De selvudråbte ”eksperter” bidrag til Holocaustbenægtelsesbevægelsen er grundlæggende at bibringe den et skær af legitimitet og adgang til offentligheden.⁶² Den førnævnte David Irving er det bedste eksempel på en ”ekspertbenægter” med flair for at mime de akademiske former i et forsøg på at få del i den videnskabelige kapital, der ligger i dem.

Min brug af begrebet ”at mime” er inspireret af den postkoloniale teoretiker Homi Bhabhas begreb ”mimicry”, hvor den undertrykte tilegner sig den dominerende magtudøvelses kulturelle udtryk i en genkendelig, men dog let forandret form. Denne lille forskel, dette ”slip” mellem original og kopi, er en desavouering af og dermed en trussel mod den dominerende

⁶⁰ Denne selvmodsigende argumentation bygges op omkring argumentationskæden, at nok har Holocaust aldrig fundet sted, men selv hvis det havde, var de allieredes krigsforbrydelser langt værre, og det samme gælder for Israels/jødernes behandling af palæstinenserne.

⁶¹ Eaglestone 2001 s. 8-9, Lipstadt 1994 s. 161-162 og 70-72 og Kuttner i Berlingske Tidende 21/2-2006.

⁶² Blum og Bøggild 2002 s. 49-54, Kaye 1997 s. 4-7.

magtudøvelse.⁶³ Eksempelvis står opfattelsen af Holocaust som en ”konstruktion” centralt i Holocaustbenægtelsen, og inden for fx diskursanalyse og socialkonstruktivisme anvendes konstruktionsbegrebet i forhold til, hvordan forskellige begivenheder indholdsudfyldes og ilægges fortolkninger, men Holocaustbenægterne bruger det som et andet ord for ”opspind”. Ovenstående passer fint med den kritiske diskursanalytiker Norman Faircloughs tese om, at skabelsen af hybriddiskurser og brud med eksisterende genrer kan være et tegn på en høj grad af (social) forandring.⁶⁴ Dermed kan Bhabha og Faircloughs teser tilbyde en forklaringsmodel for, hvorfor det er lykkedes ekspertbenægterne at opnå såvel opmærksomhed som fornyelse med deres strategi.

4.1 Holocaustbenægtelsens historie – et grundrids

Først de sidste 10-20 år er fænomenet Holocaustbenægtelse for alvor blevet kendt af andre end Holocaustforskere og andre fagfolk, men man kan i og for sig sige, at benægtelsen begyndte, allerede inden folkedrabet fandt sted og under selve forløbet – i hvert fald arbejdede nazisterne intensivt for at hemmeligholde drabet, og netop denne hemmeligholdelse udgør en betydelig del af benægternes argumentationer i dag. Senere introduceredes en række af de argumenter, som stadig dominerer benægternes materiale og grundlæggende tankegang i dag. Inden for de sidste 20-30 år er der kommet et nyt skud på stammen i form af de føromtalt ”eksperter”, som har formået at skaffe opmærksomhed omkring sagen i en grad, som ikke tidligere er set.

Før og under folkedrabet

Allerede før Holocaust fandt sted, blev de første skridt til Holocaustbenægtelse taget, i og med der blev taget betydelige forholdsregler for at hemmeligholde drabene. De såkaldte eutanaside på Tysklands handicappede tjente på mange måder som et forbillede og et foregangsprojekt for jødeudryddelsen. Eutanaside blev forsøgt hemmeligholdt, men hemmeligholdelsen foregik ikke i samme omfang som de senere jødedrab, og det rygtedes efterhånden, hvad der foregik, hvilket førte til betydelig modstand og problematisering af drabene fra forskellige dele af den tyske befolkning.⁶⁵

⁶³ Bhabha 1994 kapitel 4 ”of mimicry and man”.

⁶⁴ Se Fairclough 1992 s. 126-127 og Winther Jørgensen og Phillips 1999 s. 83.

⁶⁵ Foss 1988 s. 41-44 og 47-56, Jørgensen 2004 s. 49-52,

<http://folkedrab.dk/spot/tilskuere-beskytter/eutanasi/artikel/> og Shermer og Grobman 2000 s. 124-128.

Erfaringerne med eutanasi-drabene lærte den nazistiske ledelse vigtigheden af at holde drab på civile skjult. Derfor blev det bl.a. forbudt medlemmer af Einsatz-grupperne⁶⁶ at tage fotografier af deres arbejde, og det samme gjaldt de soldater og andet personel, der blev udstationeret i udryddelseslejrene. De skulle endvidere underskrive en tavshedserklæring omkring deres arbejde,⁶⁷ og officielle dokumenter, der omhandlede drabene, var hemmeligstemplede. Desuden blev der løbende udsendt officielle informationsskrivelser, der skulle mane rygterne om ”meget strenge forholdsregler” over for jøderne i jorden.⁶⁸ I 1942 blev Aktion 1005 sat i gang, som kort sagt gik ud på at slette alle spor efter drabsaktionerne: Særlige enheder fik til opgave systematisk at grave lig fra massegrave op og brænde dem, ligesom ligafbrænding blev praksis ved efterfølgende massakrer og i udryddelseslejrene.⁶⁹ Ved senere afmontering af udryddelseslejre og i krigens sidste dage, da nazisterne trak sig tilbage for de fremadrykkende sovjetiske tropper, blev gaskamre demonteret og sprængt i luften og tusindvis af dokumenter brændt. En anden metode til at skjule forbrydelserne var udviklingen af et nyt bureaukratisk sprog, som blev brugt både i nazisternes interne og eksterne kommunikation. Det bestod mere eller mindre af eufemismer, hvor mordet på jøderne omtales som ”særbehandling”, ”den endelige løsning”, ”deportation” osv. Udover at skjule, hvad der foregik i lejrene, tjente eufemismerne til at dehumanisere jøderne og nedtone forbrydelsens karakter.⁷⁰

Der er ikke noget nyt eller enestående i, at nationer i krig forsøger at dække over krigshandlinger af tvivlsom karakter. Både fordi ledelsen i et land i krig er yderst afhængig af befolkningens opbakning, men også fordi sådanne krigshandlinger kan føre til indgriben af international karakter. Heinrich Himmler, leder af SS, illustrerede ved en tale i 1943 det dilemma, nazisterne stod i med hensyn til jødeudryddelsen. På den ene side var nazisterne overbeviste om vigtigheden af og det rigtige i deres arbejde, og på den anden side var man klar over, at drabene måtte holdes skjult for omverden:

⁶⁶Einsatz-grupper var fire mobile specialenheder, som opererede bag fronten og udførte massehenrettelser af jøder, sigøjnere og andre grupper. Einsatz-grupperne bestod hver af 500-800 mand, hovedsageligt politifolk og personer fra sikkerhedstjenesten og SS. Einsatz-grupper, politibataljoner og andre enheder dræbte op mod 2 millioner mennesker under krigen, størstedelen jøder.

⁶⁷Jørgensen 2004 s. 84, 127-128 og 133-134.

⁶⁸Lammers 2000 s. 88-89.

⁶⁹Shermer og Grobman 2000 s. 107-108, Blum og Bøggild 2002 s. 34-35.

⁷⁰Blum og Bøggild 2006 s. 19-23, Shermer og Grobman s. 222-224 og Kaye 1997 s. 29-32.

”Jeg vil også nævne et meget alvorligt emne her foran jer i fuld åbenhed. Det skal én gang udtales helt åbent imellem os, og alligevel vil vi aldrig tale om det i offentligheden. [...] Det, jeg taler om, er evakueringen af jøderne, udryddelsen af det jødiske folk. Det er en af den slags ting, som er let at sige. ”Det jødiske folk bliver udryddet,” siger enhver partikammerat, ”helt klart, det står i vores program, jøderne sættes ud af spillet, udryddes, det ordner vi.” Og så kommer de alle sammen, de flinke 80 mio. tyskere, og enhver har sin anstændige jøde. Det er klart nok, de andre er nogle svin, men ham her er en første klasses jøde. Ingen af dem, der taler sådan, har set det, ingen af dem har udholdt det. De fleste af jer vil vide, hvad det vil sige, når der ligger 100 lig sammen, når der ligger 500, eller når der ligger 1000. At have gennemgået dette og – når man ser bort fra undtagelser af menneskelig svaghed – og have bevaret sin anstændighed, det har gjort os hårde. Dette er en ærefuld periode i vores historie, som aldrig er beskrevet og aldrig skal beskrives...”.⁷¹

Efter krigens afslutning

Umiddelbart efter krigens afslutning begyndte de første former for benægtelse at vise sig, og de tidlige benægteres metoder og argumentation er siden blevet brugt flittigt inden for benægterbevægelsen. I begyndelsen var det kun få, som decideret benægtede eksistensen af Holocaust, i stedet forsøgte man at relativisere drabene. F.eks. påstod Himmler kort før sit selvmord i 1945, at jøderne døde på grund af sygdomme, og at det havde været nødvendigt at anbringe dem i lejre og brænde deres lig, fordi de ellers smittede de tyske soldater. Desuden opførte jøderne sig fjendtligt, hjalp partisanerne og skød på de tyske tropper, så det havde været nødvendigt at uskadeliggøre dem som enhver anden fjende.⁷² En anden form for relativisering var, at krigen var et resultat af britisk-amerikansk aggression, og de allieredes fremfærd var lige så grusom eller mere grusom end nazisternes, så Holocaust var ikke noget særligt.⁷³

⁷¹ Heinrich Himmler 4. oktober 1943 Poznan, Polen. Udskrift af lydbånd, fundet blandt hans ejendele efter 2. Verdenskrig fra et møde mellem SS-officerer. Efter Blum og Bøggild 2002 s. 38. Talen kan i sin fulde ordlyd findes på <http://www.Holocaust-history.org/himmler-poznan/speech-text.shtml>.

⁷² Bruchfeld 2001 s. 1-2.

⁷³ Lipstadt 1994 s. 50-51.

I 1948 offentliggjorde en af benægtelsens faderskikkelser, Paul Rassinier, den første af en række bøger,⁷⁴ hvori han hævdede, at vidneudsagn fra de overlevende fra koncentrations- og udryddelseslejrene ikke var troværdige. Han præsenterede ideen om, at nok foregik der drab, massakrer og enkelte gasninger, men det skyldtes udelukkende enkelte ekstremister og var ikke et udtryk for en fastlagt tysk politik. Desuden introducerede han en bevisførelsesform, som siden har vundet stor udbredelse, nemlig at henlede opmærksomheden på fortolkningsforskelle og usikkerhed omkring det egentlige dødstal for Europas jøder. Dette ses som et bevis for, at de enkelte (særligt jødiske) historikere ikke er troværdige – hverken personligt eller professionelt.⁷⁵ Af andre indflydelsesrige tidlige benægttere kan nævnes Harry Elmer Barnes, Austin J. App og Maurice Bardèche. Fælles for de tidlige benægttere er, at de ikke decideret benægter, at Holocaust fandt sted, men i stedet forsvarer og forsøger at retfærdiggøre nazisternes handlinger for herigennem at nedtone Holocausts betydning. Samtidig mener de, at antallet af ofre er stærkt overdrevet, at kildematerialets ægthed kan diskuteres, og hvad nazisterne end havde gjort mod jøderne, så var det forståeligt, idet nazisterne havde at gøre med en fjendtligsindet befolkningsgruppe.⁷⁶

Moderne Holocaustbenægtelse

Fra midten af 1970'erne ændrede en del af Holocaustbenægterne taktik. Den nye generation vedgår den tyske antisemitisme og omfattende diskrimination af jøder, og mange tager endda afstand fra den. De fastholder imidlertid, at der intet Holocaust var, forstået på den måde, at der ikke fandtes en overordnet plan eller intention for jødeudryddelserne, og at der ikke blev brugt gaskamre til udførelsen af dette.⁷⁷ Den amerikanske universitetsprofessor⁷⁸ Arthur R. Butz' bog fra 1976 *The Hoax of the Twentieth Century*⁷⁹ blev skelsættende for Holocaustbenægtelsesbevægelsen. Bogen var på mange måder et opgør med benægternes tidligere taktik for at komme i kontakt med publikum, og Butz var den første til at mime videnskabelig seriøsitet og derved påberåbe sig videnskabelig kapital. Bl.a. kritiserede han andre

⁷⁴ Med titlen "Le Passage de la Ligne".

⁷⁵ Lipstadt 1994 s. 51-52 og 58-60.

⁷⁶ Blum og Bøggild 2002 s. 47-48 og <http://Holocaust-uddannelse.dk/eftertid/Holocaustbenaegtelseh.asp>.

⁷⁷ Blum og Bøggild 2002 s. 48-49.

⁷⁸ Som ikke er historiker, men derimod arbejder med undervisning af elektro-ingeniørstuderende.

⁷⁹ Tilgængelig på <http://vho.org/dl/ENG/Hoax.pdf>.

benægtere for at være uvederhæftige og uvidenskabelige og signalerede selv det modsatte ved brug af fodnoter, akademisk skrivestil og ved at henvise til højtestimerede forskere og takke anerkendte arkiver for hjælp.⁸⁰ Den ”videnskabelige” linje er blevet ført videre siden hen, særligt med åbningen af Institute for Historical Review (IHR) i Californien i 1979. Ligesom Butz koncentrerer IHR sig om at gøre Holocaustbenægtelse akademisk respektabelt.⁸¹ En dansk pendant til IHR findes i ”Dansk Selskab for Fri Historisk Forskning”(DSFHF), og sammen med IHR vil DSFHF blive genstand for nærmere omtale og analyse i specialet.

4.2 Centrale benægterpåstande

For at kunne gå nærmere ind i benægtelsen af Holocaust, vil jeg udkrystallisere tre faktuelle grundsætninger om Holocaust, som er historisk dokumenterede, og som dette speciale hviler på. Det drejer sig om nogle helt specifikke forhold omkring Holocaust:

- Nazisterne dræbte omkring 6 millioner jøder
- Drabene blev udført systematisk og med forsæt
- Drabene skete bl.a. ved brug af gaskamre

”Revisionisterne” bygger deres argumentation op omkring tre modsatte grundsætninger:

- Tallet 6 millioner er stærkt overdrevet, der døde ikke 6 mio. jøder – og det var jødernes egen skyld, de blev forfulgt
- Jødeudryddelse var ikke officiel politik, jøderne blev bare deporteret østpå
- Der blev ikke anvendt gaskamre til drab på jøder

Ifølge benægterne er grunden til, at ”myten Holocaust” eksisterer først og fremmest, at Holocausthistorikere arbejder ud fra nedfældede dogmer om ikke at revidere allerede vedtagne resultater. Disse dogmer skyldes både en jødisk lobby og de allierede sejrherres interesse i at stemple nazisterne som krigens egentlige stiftere og for at nedtone krigsforbrydelser begået mod det tyske folk. Her bør i parentes bemærkes, at der faktisk finder en omfattende revision af Holocausthistorien sted løbende, særligt efter åbningen af de sovjetiske og østeuropæiske

⁸⁰ Lipstadt 1994 s. 123-136, <http://Holocaust-uddannelse.dk/eftertid/Holocaustbenaegtelseh.asp> og Blum og Bøggild 2002 s. 62-63.

⁸¹ Bruchfeld 2001 s. 7-8 og <http://Holocaust-uddannelse.dk/eftertid/Holocaustbenaegtelseh.asp>.

arkiver. Fx er antallet af drab i de polske udryddelseslejre blevet nedjusteret, mens tallet for drab begået af specialenheder i Rusland og de østeuropæiske lande er blevet opjusteret.⁸² ”Revisionisterne” mener endvidere, at deres ytringsfrihed begrænses, og man forsøger at tie dem ihjel.⁸³

4.3 Hvordan benægtes Holocaust? – et overblik over benægternes vigtigste metoder

I det følgende afsnit introduceres en række af benægternes fremgangsmåder og former for bevisføring. Der vil ikke blive gået i dybden med dem, idet dette reserveres til udvalgte eksempler i specialets del III.

Tvivlsom omgang med kildemateriale

Den mest radikale form for argumentation er afvisningen af alle vidneudsagn, der støtter eksistensen af Holocaust. Måden, dette gøres på, er bl.a. ved at finde modsætningsforhold mellem vidneudsagn og derefter forkaste dem som falske og utroværdige. Også gerningsmændenes beretninger og tilståelser afvises som falsknerier, fremtvunget under tortur eller afgivet i håbet om at få lavere straffe. Bortset fra de vidneudsagn, der kan bruges i benægternes favør, anses stort set alle vidneudsagn for uvederhæftige og uden betydning i forhold til dokumenter. Dokumenter, som støtter eksistensen af Holocaust, afvises imidlertid som falsknerier eller som politisk farvede, mens de dokumenter, som underbygger benægternes påstande, antages for at være sande. Benægternes brug af kildemateriale er med andre ord modsætningsfyldt: Hvis en kilde siger noget specifikt eller direkte om udryddelse af jøder, afvises kildens ordlyd som en omskrivning, og ord som ”udryddelse” tolkes meget mildt. Men hvis en kilde indeholder en eufemisme som for eksempel ordet ”særbehandling” frem for ”mord” tages det for pålydende. Særligt førortalte David Irving har gjort sig bemærket i forhold til den sproglige dimension af benægtelsen.⁸⁴

Manglende respons på kritikpunkter

Både i artikler, bøger og retssager er benægterne blevet afsløret i at bedrive deciderede kildefalsknerier, omskrivning af citater og i at tage citater ud af en sammenhæng og derved

⁸² Se fx Shermer og Grobman 2000 s. xv-xvi.

⁸³ Blum og Bøggild 2002 s. 16-20, Bruchfeld 2001 s. 7-8 og <http://Holocaust-uddannelse.dk/eftertid/Holocaustbenaegtelseh.asp>.

⁸⁴ Evans 2001 s. 57-61, 71-78 og 226-228 og Blum og Bøggild 2002 s. 21-24.

fordreje dem. Det er med andre ord påvist, at de er ”uvederhæftige historikere”, ligesom der blevet udgivet adskillige videnskabelige rapporter og lignende, der beviser eksistensen af gaskamre, som svar og gendrivelsler på benægternes påstande. Men benægterne undlader at respondere på tilbagevisningerne – i stedet fortsætter de med samme argumenter og beholder de samme artikler på deres hjemmesider. Man kan sige, at benægterne benytter sig af, at almindelige mennesker ikke har mulighed for eller lyst til at tjekke kilder, når de læser bøger eller går på nettet. Fx tager benægterne ofte udgangspunkt i nogle meget specifikke aspekter omkring Holocaust, såsom en gastæt dør der ikke kan lukke, hvilken temperatur Zyklon B skal have for at fordampe eller manglen på et metalnet over et kighul til gaskammeret. Medmindre en opponert selv er meget vidende omkring disse aspekter vil det være svært gendrive benægternes argumenter og stille kritiske spørgsmål.⁸⁵ Et andet godt eksempel på denne fremgangsmåde er den efterhånden gamle påstand om, at Anne Franks dagbog er et falskneri. Anne Frank Huset i Amsterdam udgav i 1986 et 719 siders værk, der tilbageviste påstanden og gjorde rede for diverse redigeringsprocesser, bogen har været ude for, ligesom det originale manuskript er vedlagt sammen med diverse håndskriftsanalyser.⁸⁶ Alligevel forekommer historierne om falsknerierne stadig, særligt på nettet. Det samme gælder en række andre tvivlsomme dokumenter herunder Leuchterrapporten⁸⁷ og Zions Vises Protokoller.⁸⁸

”Den anden side af sagen” og benægternes etos

Mens de mest yderliggående benægtergrupper gerne giver bud på, hvor mange jøder der døde (og særligt ikke døde) under Holocaust, afholder de ”akademiske” benægttere sig fra at komme

⁸⁵ Shermer og Grobman 2000 s. 2.

⁸⁶ Se fx Lipstadt 1994 s. 229-235.

⁸⁷ Leuchterrapporten er en rapport af Fred Leuchter, der i 1988 tog til udryddelses- og koncentrationslejren Auschwitz, hvorfra han hjembragte prøver fra mursten, murværk mv., som han foretog kemisk-tekniske analyser på for at afsløre eventuelle spor efter dræbergassen Zyklon B. Rapporten konkluderede, at de ”såkaldte gaskamre” ikke kunne have været anvendt til at dræbe mennesker i. Rapporten er siden i to retssager blevet dømt videnskabelig uvederhæftig.

⁸⁸ Zions Vises Protokoller er navnet på et skrift, der foregiver at være skrevet af jødiske vismænd og rumme en hemmelig plan for jødisk overtagelse af verdensherredømmet. Skriftet er en forfalskning, der blev forfattet i slutningen af 1800-tallet ved en omskrivning af en pamflet fra 1864 af franske Maurice Joly, der fremlagde en kritik af kejser Napoleon. Senere blev pamfletten oversat og omskrevet i Rusland til de omstridte protokoller, nu med jøder som fjendebillede. Det blev gjort for at beskytte zarens magtposition ved udpege jøderne som syndebukke, og i 1930’erne var protokollerne omdrejningspunkt for tysk antisemitisme. Allerede før 2. Verdenskrig har to domstole fastslået, at bogen er et falsum, og der er publiceret massevis af artikler og bøger, der modbeviser protokollernes autencitet, men ikke desto mindre bliver bogen stadig oversat til forskellige sprog og fortsætter med at udkomme i store oplag og blive læst – ikke mindst på nettet.

med særligt konkrete bud. De forsøger i stedet for at påvise diskrepans mellem forskellige anerkendte forskeres og overlevendes beretninger og så tvivl om dokumentationen af Holocaust, så den udenforstående oplever, at visse aspekter af Holocaust bliver diskuteret af to grupper Holocausteksperter med lige stor viden om emnet. Den udenforstående kan dermed vælge at tro på den ene eller den anden version. Ideen om, at alle bør høre ”den anden side af debatten”, er måske benægternes stærkeste kort i dag og har været med til at give dem stor mediedækning.⁸⁹ ”Revisionisterne” har virkningsfuldt forstået at udnytte, at netop dette karaktertræk ved massemedierne anses for afgørende for journalistisk neutralitet og lødighed, og de forsøger hermed at appellere til essensen af journalistisk faglighed.

Antisemitisme

En anden vigtig ingrediens i benægternes argumentation er antisemitiske stereotyper og fordomme: En lang række antisemitiske stereotyper reproduceres i mere eller mindre direkte form i Holocaustbenægtelsen, særligt ideen om en verdensomspændende jødisk sammensværgelse. Jøder ses som tilhørende et globalt og fast sammentømret fællesskab, som efterstræber magt og penge. I denne forestilling er Holocaust en jødisk opfindelse, som fungerer som et våben mod omverdenens kritik af jøder og i særdeleshed mod oprettelsen af Israel og Israels politik. Folkedrabet bliver brugt som et pressionsmiddel mod Tyskland og USA, både af økonomiske årsager og for at forhindre jødernes forehavende (at overtage/beholde verdensherredømmet) i at blive afsløret for omverden. Antisemitismen er ikke altid direkte i sit udtryk, og flere af de ”videnskabelige” benægtere tager umiddelbart afstand fra antisemitismen, bl.a. ved at citere, anerkende og referere udvalgte jødiske forfattere og forskere og ved at tage afstand fra forfølgelser af jøder i Nazi-tyskland.⁹⁰

Relativisering af Holocaust

Som tidligere nævnt er relativisering også en vigtig del af Holocaust. Eksempelvis påpeges de allieredes krigsforbrydelser og det tyske folks lidelser, mens benægterne argumenterer for, at nazisternes forbrydelser ikke var noget særligt. Ordet ”Holocaust” anvendes også om andre krigsforbrydelser og folkedrab, og jøder beskyldes for at ville tage patent på lidelse.⁹¹

⁸⁹ Se fx Mark Webers ”Holocaust: let’s hear both sides” på <http://www.ihr.org/leaflets/bothsides.shtml> og bilag 2.

⁹⁰ Shermer and Grobman 2000 s. 76-81 og Lipstadt 1994 s. 31.

⁹¹ Lipstadt 1994 s. 21-24.

5.0 Forklaringsmodeller på Holocaustbenægtelse

Når man støder på Holocaustbenægtelse første gang, er det som regel spørgsmålet ”hvorfør gør de det?”, der rejser sig, og også for dette speciale har spørgsmålet været en vigtig drivkraft. ”Revisionisterne” er som antydnet ovenfor ikke en ensartet masse, og deres benægtelse befinder sig på mange forskellige niveauer, og det er derfor ikke muligt at finde en entydig forklaringsmodel på deres opførsel og overbevisninger. Alligevel opstilles i nedenstående afsnit forskellige forklaringsmodeller, som kan løfte lidt af sløret for benægternes bevæggrunde. En del af svaret kan findes i en forkærlighed for totalitære ideologier og ønsket om atter at bringe disse til ære og værdighed, samt i forskellige teorier om det senmoderne samfund og dets betydning for identitetsrelationer. I det følgende inddrages bl.a. sociologen Anthony Giddens teorier om globaliseringens betydning for individet og forskellige overvejelser om, hvordan konspirationsteorier opstår.

5.1 De ”praktiske” grunde til benægtelse

Ifølge benægterne selv er deres bevæggrunde for at beskæftige sig med Holocaust, at de søger sandheden om en periode i europæisk historie, som har stor betydning for, hvordan verden er indrettet i dag.⁹² Graver man dybere i de enkelte benægteres hjemmesider, linkhenvisninger og publikationer, bliver det imidlertid tydeligt, at benægtelsen er solidt funderet i både antisemitisme og xenofobi, og at ”revisionisterne” ofte er præget af en fascination af totalitære regimer: På trods af enkelte dokumenter og artiklers umiddelbart tilforladelige og neutrale udseende fra de mere moderate benægteres hånd, er der mere eller mindre altid henvisninger til racistisk og antisemitisk litteratur – særligt *Zions vises protokoller* og Henry Fords *The International Jew* må anses for antisemitiske ”klassikere”. Efter afslutningen på 2. Verdenskrig ændredes verdens opfattelse af nazisme og fascisme sig, og nazismens nære tilknytning til udryddelsen af omkring 6 millioner jøder umuliggjorde, at denne ideologi fortsat kunne anerkendes. For at genoplive nazismen eller fascismen som legitime og respektable ideologier er det derfor nødvendigt for disse ideologiers politiske tilhængere at ”skaffe sig af med” Holocaust, og ved at afsløre Holocaust som det pure opspind bliver antisemitismen acceptabel igen. Mange

⁹² Se bilag 2 og bilag 3.

benægtere har ligeledes travlt med at bevise, at jøderne selv var skyld i deres (ikke særlig store) lidelser og var de egentlige krigsanstiftere.⁹³

Holocaustbenægtelse er desuden en måde at argumentere for, at staten Israel er oprettet på illegitimt grundlag og derfor bør opløses. Holocaust spiller åbenlyst en meget vigtig rolle i israelsk kollektiv erindring, som identitetsmarkør og som en del af grundlaget for Israels oprettelse,⁹⁴ hvilket gør Holocaustbenægtelse til et oplagt argument for opløsningen af den israelske stat. Andre modstandere af Israels oprettelse og særligt af Israels politik over for de palæstinensiske flygtninge bruger imidlertid Holocaust på en anden måde, nemlig til at illustrere israelernes grusomhed ved at postulere, at ”jøderne gør det samme mod palæstinenserne, som blev gjort mod dem selv”. Diskussionen om Israels politik overfor palæstinenserne er ikke dette speciales fokus, og uanset hvad man i øvrigt kan mene om den, er det udtryk for en relativisme og minimalisering at sammenligne det systematiske masse mord på seks millioner jøder med den israelske politik overfor den palæstinensiske befolkningsgruppe. Aspektet omkring Israel, Holocaustbenægtelse og antizionisme beskrives mere udførligt i specialets del III, særligt i afsnittet om Holocaustbenægtelse i Mellemøsten.

5.2 Globaliseringens indflydelse på benægtelsen

Globaliseringsbegrebet refererer grundlæggende til den proces, hvor intensiveringen af verdensomspændende sociale relationer forbinder fjerne lokaliteter på en sådan måde, at lokale begivenheder påvirkes af hændelser, der finder sted mange kilometer borte og vice versa.⁹⁵ Multikulturalisme, kapitalens frie bevægelse i verden og magtens løsrivelse fra national- og lokalgeografi har været en stor omvæltning for, hvordan identiteter opbygges. Den ”klassiske” identitetsopfattelse, hvor identitet og karaktertræk er relativt uforanderlige livet igennem, og fremtiden er bestemt af fortid og miljø, er under pres, fordi globaliseringen og postmoderniteten delvist nedbryder de eksisterende sociale strukturer. Udviklingen i verden kræver fleksibilitet, omstillingsparathed og mobilitet, samtidig med den udbreder en magtform, som i store træk udøves uden ansvar for de lokale territorier og identiteter – her spiller særligt

⁹³ Bruchfeld 2001 s. 2-3, Lipstadt 1994 s. 49.

⁹⁴ Hvor stor indflydelse Holocaust egentlig havde på staten Israels oprettelse er meget omdiskuteret, i Israels første år fyldte Holocaust fx stort set intet i det politiske forsøg på at etablere en kollektiv bevidsthed. Matzen 2002 s. 23, 35 og 83-85.

⁹⁵ Giddens 1994 s. 59-60.

kapitalens deterritorialisering og den medfølgende ulige magtbalance mellem kapitalen og nationalstaterne en rolle.⁹⁶ Sociologen Anthony Giddens påpeger, at der foregår en refleksivitetsproces i det moderne samfund, både på personligt og institutionelt plan, som medfører en øget usikkerhed, idet selv etableret viden er åbent for revision og til evig diskussion. Kombineret med at sociale relationer løftes ud af lokale og bundne sammenhænge og i stedet restruktureres på tværs af tid og rum, og tilværelsen i mange tilfælde bliver et spørgsmål om at vælge og træffe beslutninger, bliver tvivl og usikkerhed et eksistentielt træk ved det moderne samfund, som har konsekvenser for vores identitet.⁹⁷

Globaliseringen og senmoderniteten har endvidere medført manglende tiltro til regeringer, politikere og traditionelle demokratiske procedurer. Det skyldes bl.a., at det er blevet klart, at nationale politikere har forsvindende lidt indflydelse på grænseoverskridende fænomener, såsom global opvarmning, risiko for atomkrig og gennemgribende teknologiske og økonomiske forandringer. Interesseorganisationer derimod går ofte på tværs af nationale skel og lover at levere resultater, som nationalstatslige politikere ikke formår, ligesom det ofte lykkes interesseorganisationer at sætte nye anliggender på mediernes og dermed politikernes dagsorden. I senmoderniteten oplever de derfor stor fremgang og øget indflydelse.⁹⁸ Den øgede tiltro til interesseorganisationer kan delvist forklare Holocaustbenægtelsesbevægelsernes fremgang og deres omfattende internationale samarbejde.

Det permanente usikkerhedsmoment for individet qua senmoderniteten og globaliseringen gør tillidsrelationer afgørende for et menneskes udvikling og handlingsmuligheder. I forhold til dette speciale er det særligt tilliden eller manglen på samme til abstrakte systemer, herunder ekspertsystemerne, der er vigtig. Ekspertsystemer er af teknisk art eller repræsenterer faglig ekspertise, fx lufttrafik, lægevidenskaben, retssystemet, forskere, journalister osv. Mennesker har oftest en ambivalent indstilling til videnskaberne og teknisk viden generelt, idet man er klar over, at al viden løbende revideres, og der ikke findes eviggyldige sandheder. Desuden består adgangsporten til ekspertsystemerne af "almindelige" mennesker (fx læger, dommere, kabinepersonale i et fly), hvilket minder individet om, at det er fejlbarlige mennesker, der styrer systemet, og det sætter hele systemet til debat. I ekstreme tilfælde (så som ved

⁹⁶ Berthelsen 2001 s. 366-372.

⁹⁷ Kaspersen, 2002 s. 424-426.

⁹⁸ Giddens 2000 s. 74-76.

Holocaustbenægtelse) opstår der mistillid til hele systemets indhold og i særlige tilfælde en fuldstændig løsrivelse fra systemet.⁹⁹ Holocaustbenægterne tilhører netop den kategori af individer, som ikke bare ser enkelte repræsentanter for de forskellige ekspertsystemer som fejlbarlige, men derimod hele det system, de står for. Som det vil fremgå af den efterfølgende analyse af den danske hjemmeside www.holocaust.nu, er de danske benægteres fjendebillede ”den autoriserede lærdom”, og der henvises til undervisere, medier, politikere – med andre ord de forskellige autoritetsfigurer, man normalt henvender sig til for at få svar på samfundets indretning og historiens gang. De danske benægteres uofficielle slogan er ”tro ikke på alt, du får fortalt”,¹⁰⁰ og et af deres hovedformål er at sætte givne historiske sandheder til debat.

5.21 Jøden som billede på globaliseringen

Bülent Diken og Carsten Bagge Laustsen påpeger i deres essay *den evige nomade*, at den iboende usikkerhed grundet i globalisering og senmodernitet fremmaner et ønske om solide grænser og tilbagevenden til et lukket og sikkert fællesskab. Det kommer ofte til udtryk i et ønske om at udelukke ”de fremmede” og jagten på tryghed går hånd i hånd med konstruktionen af syndebukke.¹⁰¹ Denne måde at se på globaliseringen og dens betydning for identitetsskabelse tilbyder en forklaringsmodel for, *hvorfor* Holocaustbenægterne tror eller vælger at tro på sammensværgelsesteorien om Holocaust som en løgnagtig konstruktion. Her er sociologen Zygmunt Baumanns begreb ”den fremmede” relevant. I korte træk er ”den fremmede” – her ”Jøden” eller zionisten – af en flygtig karakter, som afhænger af ens eget identitetsprojekt: Fordi ubestemmelighed og usikkerhed er et grundvilkår i den senmoderne verden, konstrueres fremmedhed som et symbol på den ny usikkerhed. Dermed opfattes ”den fremmede” som det, der hæmmer ens mulighed for at udleve, hvad der bliver opfattet som værende det bedst mulige for en selv, og ”den fremmede” opfattes dermed som uønsket og truende.¹⁰² Benægternes modvilje mod jøder er i denne forklaringsmodel oplagt, idet ”Jøden” i de klassiske antisemitiske forestillinger netop er kendetegnet ved at være grænseoverskridende (ikke kun geografisk men også kulturelt) og international og dermed svær at definere, samtidig med han er repræsentant for kapital uden samvittighed. Med andre ord smelter forestillingen om ”Jøden” på sin vis

⁹⁹ Giddens 1990 s. 81-82.

¹⁰⁰ Se bilag 4.

¹⁰¹ Diken og Bagge Laustsen 1999 s. 61-68.

¹⁰² Bauman 1997 s. 18-34.

sammen med de negative billeder af globaliseringen, hvor faste grænser opløses og den ulige magtbalance mellem kapitalen og nationalstaterne udgør et voldsomt stort usikkerhedsmoment.

5.3 Konspirationsteorier i globaliseringens tidsalder

Tilsyneladende gør globaliseringen og medieudviklingen verden og magtrelationer mere transparente – i hvert fald bruges der i stigende grad energi på at kortlægge magt og magtudøvelse,¹⁰³ ligesom gennemsigtighed omkring beslutningsprocesser fremlægges som et ideal for politikere, særligt i demokratiske lande. Imidlertid bliver individet i stadig højere grad i tvivl om, hvorvidt magtstrukturer med videre virkelig er gennemsigtige. Globaliseringens ”opløsning” af staternes suverænitet og magtens løsrivelse fra national- og lokalgeografi gør det svært at gennemskue, *hvor* den reelle magt ligger. Denne usikkerhed hjælpes på vej af medieudviklingen, hvor der i større og større grad er fokus på skandaler og korruption, men også på kommunikationsværktøjer som spin, lobbyarbejde og hvad der foregår ”bag kulisserne”¹⁰⁴ osv.¹⁰⁵

Ofte afvises konspirationsteorier blot som falske og illusoriske, men de udfylder en række vigtige funktioner i samfundet og kan fortælle noget om oplevelsen af magt i den globaliserede verden i dag. Teorierne udgør et forum, hvor et individ kan artikulere sin bekymring for hændelser, som man ikke selv er herre over, og ved denne artikulering erstattes angsten for det ukendte med en følelse af vished. For én ting, der er værre end at være objekt for magtudøvelse, er, ikke at kunne lokalisere, hvor denne magt har sit udspring. Konspirationstilhængerne oplever generelt, at reel magt er uden for rækkevidde, og verden er fragmenteret, modsætningsfyldt og usikker. Tilhængerne caster sig selv som en slags helte, som både er i stand til at gennemskue det system, der styrer verden, og stille sig uden for det.¹⁰⁶

¹⁰³ Eksempelvis den Danske Magtudredning, som i korte træk gik ud på at analysere det danske folkestyres situation ved overgangen til det 21. århundrede, bl.a. ved fokus på globalisering, interesseorganisationer og de økonomiske magtstrukturens indflydelse i Danmark.
<http://www.ps.au.dk/magtudredningen/>.

¹⁰⁴ Tv-programmer som ”Jersild og Spin” giver fx offentligheden indblik i hidtil skjulte bevæggrunde for politiske handlinger og fører til indsigt i, at ”virkeligheden” konstrueres og bruges politisk, og at sandheden aldrig er entydig.

¹⁰⁵ Turner 2005 s. 37-39 og Sanders og West 2003 s. 6-7

¹⁰⁶ Turner 2005 s. 37-39 og Sanders og West 2003 s. 6-7 og 15-17.

Konspirationsteorier tjener dermed til empowerment¹⁰⁷ og udgør en form for modstand, fordi de stiller spørgsmålstejn ved legitimiteten og gennemskueligheden af de handlinger, som foretages af bl.a. politi, militær, efterretningstjenester mv., ligesom de udfordrer vidensparadigmers hegemoni. Men teorierne tjener også til en slags ansvarsforflyttelse, idet et individ eller gruppes mindre gode situation antages at skyldes noget udenforstående, og derved passiviseres og victimiseres gruppen/individet og lader sig afskære fra reelle handlemuligheder. Befolkninger bliver med andre ord nemmere at regere, når de får en undskyldning for deres afmagt.¹⁰⁸

Konspirationsteorier trives særligt i stærkt hierarkiske systemer med autoritative styre, hvor offentligheden ikke involveres i indledende skridt og overvejelser omkring politiske beslutninger, men hvor resultaterne bare præsenteres. Særligt i Mellemosten, hvor Holocaustbenægtelse dyrkes intensivt, er der tradition for sammensværgelsesteorier.¹⁰⁹ Det er imidlertid ikke blot blandt befolkninger i lande med autoritative styre, at konspirationsteorier vinder større og større udbredelse. Det sker på tværs af landegrænser, økonomiske skel og uddannelsesmæssig baggrund, og teorierne er blevet så dybt rodfæstet i offentlighedens politiske forestillinger, at de når hele det politiske spektrum og er lige så karakteristisk for midtersøgende som for marginale grupper.¹¹⁰ Overbevisningen om, at der findes skjulte magtfaktorer, finder desuden grobund i den måde, alle former for magt udfoldes på. Magtens paradoks er, at dens fulde potentiale tilsyneladende aldrig udnyttes, og at den dermed fremstår udfoldet: Respekten for magten er dermed delvist afhængig af offentlighedens tvivl om, hvad og hvor meget den egentlig formår, og overbevisningen om, at der findes en skjult og større magt bag de offentlige (og symbolske) magtudfoldelser.¹¹¹ Konspirationsteorierne finder dog de mest trofaste støtter og tilhængere blandt politisk og økonomisk marginaliserede grupper. Desuden er mediebildet præget af et stort antal skandaleafsløringer, som medvirker til at sprede opfattelsen af, at individet kæmper mod ukendte kræfter og bliver overvåget, påvirket,

¹⁰⁷ Empowerment begrebet betyder direkte oversat *bemyndige* eller *sætte i stand til*, og sætter fokus på processer, hvor igennem mennesker bliver i stand til at modvirke afmagt og afhængighed og handle med udgangspunkt i egne ressourcer. Målet er det selvstændige og myndige menneske.

¹⁰⁸ Hellinger 2003 s. 206 og Harding og Stewart 2003 s. 270.

¹⁰⁹ Anderson 1996 s. 98-101, og el-Gourfti i Politiken 9/7-2007.

¹¹⁰ Hellinger 2003 s. 214, 218 og 225.

¹¹¹ Turner 2005 s. 39-43

manipuleret, reguleret og eksperimenteret med.¹¹² En anden del af forklaringen på den stigende udbredelse af og tiltro til konspirationsteoriene er, at underholdningsindustrien¹¹³ i de senere år har taget teoriene til sig, hvilket muligvis har været med til at gøre sammensværgelsesteorier til en integreret del af folks tankemønstre og forklaringsmodeller.¹¹⁴

Holocaustbenægtelse er en såkaldt verdenskonspiration, hvor grundfortællingen går igen i en række andre verdenskonspirationer: En magtfuld, ond, illegal og hemmelig gruppe forsøger at opnå global hegemoni ved hjælp af bedrag og agenter, som udvider gruppens indflydelse i verden. Gruppen er lige ved at få succes, men den tapre og kampberedte gruppe (her benægterne), der har gennemskuet sammensværgelsen, holder den med nød og næppe i ave. De har imidlertid hårdt brug for hjælp (penge, medlemmer, presseopmærksomhed) for fortsat at kunne afværge katastrofen. Som vist tidligere i specialet har internettet vist sig særligt anvendeligt i profileringen af konspirationsteorier. Det tillader individet at give sin stemme direkte til kende og give udtryk for angst og forestillinger, som ikke ville blive accepteret i andre forumer.¹¹⁵ Det er efterhånden ikke sjældent, at afsløringer og rygter, der begynder på enkeltpersoners hjemmesider eller weblogs og i e-mails og nyhedsgrupper ender på forsiden af aviserne. Sammensværgelsesteoretikere på nettet afskrives ofte som en perifer randgruppe, men nyere forskning tyder på, at konspirationsteoriene vinder popularitet i stadig bredere kredse.¹¹⁶

¹¹² Harding og Stewart 2003 s. 260.

¹¹³ Her tænkes både på bøger, tegneserier, film, tv-serier osv. som konsumeres af flere tusind – bedst kendt er måske X-files, men også storfilm som JFK, Wag the Dog, Enemy of the State m.fl. er del af denne genre.

¹¹⁴ Sanders og West 2003 s. 1-5.

¹¹⁵ Hellinger 2003 s. 209-215.

¹¹⁶ Sanders og West 2003 s. 3-4.

Del III: Benægtelsens konkrete former

Formålet med del III er at eksemplificere de konkrete udformninger af Holocaustbenægtende materiale på internettet, altså at se på *hvordan* benægtelsen sker med udgangspunkt i brugen af internettet som medie. Det er særligt udformningen af benægternes udfordringer af forskellige vidensparadigmer, deres politiske brug af historiske hændelser, deres relationer til omgivelserne og deres identitetskonstruktion i en dansk kontekst, jeg fokuserer på. I analyseøjemed ses der nærmere på den største danske Holocaustbenægtende hjemmeside Dansk Selskab for Fri Historisk Forsknings www.holocaust.nu. For at få et mere udførligt billede af benægternes fremgangsmåder og relationelle identitetskonstruktioner suppleres analysen af den danske hjemmeside med en analyse af verdens førende og mest indflydelsesrige benægterhjemmeside, amerikanske www.ihr.org, og der perspektiveres til en mellemøstlig kontekst. Det amerikanske og arabiske perspektiv illustrerer endvidere det store og velfungerende internationale samarbejde mellem benægtere.

Metoden i arbejdet med teksterne er inspireret af forskellige former for diskursanalyse, herunder Faircloughs kritiske diskursanalyse. Analyserne har til formål – ud fra et socialkonstruktivistisk perspektiv – at undersøge, hvordan kommunikative begivenheder er med til at skabe forestillinger om en social virkelighed.

6.0 Dansk Selskab for Fri Historisk Forskning

Dansk Selskab for Fri Historisk Forskning - Microsoft Internet Explorer

File Edit View Favorites Tools Help

Address http://holocaust.nu

Dansk Selskab for Fri Historisk Forskning

Velkommen til holocaust.nu

FOUR MILLION PEOPLE SUFFERED AND DIED HERE AT THE HANDS OF THE NAZI MURDERERS BETWEEN THE YEARS 1940 AND 1945

FOUR MILLION PEOPLE SUFFERED AND DIED HERE AT THE HANDS OF THE NAZI MURDERERS BETWEEN THE YEARS 1940 AND 1945

MINDETAVLE FRA AUSCHWITZ FRA FØR 1991: "nazisterne myrdede fire millioner" I 1991 blev tavlen udskiftet og tallet reduceret til halvdanden million

"De videnskabeligt uddannede Holocaust-benægttere har ofte en meget stor viden om Holocaust, derfor er de også svære at argumentere mod."
Eva Bøggild i Kristeligt Dagblad, torsdag d. 20 juni 2002

Advarsel!

Hvis du tror på, hvad vi fortæller og meddeler det videre, risikerer du at blive smidt ud fra skole eller arbejdsplads. Har du forbindelser til udlandet, skal du vide, at hvis du på nogen måde ytrer dig om dette emne i eller til nogen i et fremmed land, risikerer du langvarig fængselsstraf i det pågældende land. Dette gælder særlig i de mest demokratiske styrede lande.

Vore modstandere kalder os holocaustbenægttere. Det er helt forkert. Vi benægter intet. Det har vi ingen grund til. Benægttere kan kun være de direkte anklagede. Vi føler os som nævninge og mener ikke de fremførte anklager har tilstrækkeligt hold i virkeligheden. Hvis vi endelig skal kaldes noget, må det blive holocausttvivlere.

På disse sider kan du læse om de mange indsigelser, der er gjort mod den autoriserede lærdom. Du kan også besøge fjendesiden med dens falske

INTERNET MACHT FREI

GASKAMMER

- dørene gik indad

F R T E
Ernst Zündel

STOP
INTERNET
CENSORSHIP

BØGER

Dissecting the Holocaust

det nuværende design af www.holocaust.nu's forsider pr. 28/6-2006

Grunden til, jeg har valgt Dansk Selskab for Fri Historisk Forsknings (DSFHF) hjemmeside www.holocaust.nu som det ene af mine analyseobjekter, er, at det er langt den bedste og mest professionelt udformede benægterhjemmeside, der eksisterer i Danmark.¹¹⁷ Desuden er baggrundshistorien omkring sidens etablering interessant og illustrerer fint en række af Holocaustbenægternes traditionelle fremgangsmåder. Som det vil fremgå af min gennemgang af websiden, er jeg imidlertid ikke voldsomt imponeret over den: Jo længere man bevæger sig ind i sidens univers, des klarere bliver det, at sidens ophavsmænd ikke har brugt meget tid på at sætte sig ind i formidling og brugervenlighed på internettet. Generelt kan man sige, at DSFHF har satset på kvantitet frem for kvalitet, og at den bagvedliggende holdning til information på sitet

¹¹⁷ Se evt. den danske nationalistiske og højreorienterede hjemmeside www.patriot.dk/revision.html eller www.samisdatt.dk for andre danske benægtersider af en vis størrelse.

er, at den kan tale for sig selv. Det er dog ikke desto mindre – både design- og indholdsmæssigt – et niveau over andre danske og flere af de udenlandske sider, jeg er stødt på i min research.

På grund af webstedets store omfang er det ikke muligt at foretage en dybdegående analyse af alle sidens enkeltelementer, og i den kommende analyse har jeg derfor valgt at fokusere på forsiden¹¹⁸ og undersøge, hvor repræsentativ den er i forhold til sitet som helhed. Derudover ser jeg særligt på opbygningen af DSFHF's identitet, brugen af humor samt den praktiske udførelse af benægtelse, fx nedbrydning af Holocaustsymboler, og hvilke problemer siden har i forhold til sin målgruppe. De citatuddrag, som præsenteres i del III, skal betragtes som illustrationer af tendenser, der dominerer på siden, og de citerede tekster er gengivet i bilagsdelen og vedlagt på CD.

Baggrunden for Dansk Selskab for Fri Historisk Forskning

DSFHF blev stiftet i efteråret 1997 med det formål ”systematisk at sprede kendskabet til revisionismen”, ”at opretholde traditionen for kildekritisk historisk forskning” og stoppe ”undertrykkelse af den fri forskning” samt gøre opmærksom på ”statsstøttede løgne”, som reproduceres bl.a. af massemedier, politikere, universitetsansatte og skolelærere.¹¹⁹ DSFHF's medlemmer kommer først og fremmest fra miljøet omkring det nu hedengangne parti ”Fælleslisten mod Indvandringen”,¹²⁰ og selskabet tilhører den kategori af benægttere, som (med mere eller mindre held) forsøger at promovere sig selv som seriøse forskere/videnskabsmænd og engagerede ansvarlige samfundsborgere. Jeg mener dog at kunne vise, at flere af teksterne på hjemmesiden indeholder antisemitiske elementer og er ideologisk farvede, mens andre af sidens tekster kan virke tilforladelige ved første øjekast på grund af deres mimede akademiske stil. Hjemmesidens opbygning er nogenlunde klar, og en række overordnede kriterier for en sides troværdighed overholdes og signalerer umiddelbart lødighed og professionalisme, deriblandt at sidens afsender fremgår klart, der er kontaktinformation, og man kan melde sig til et nyhedsbrev.¹²¹

¹¹⁸ Webstedets indgangsside/forside er den side, der dukker op, når man indtaster domænenavnet. DSFHF's forside er afbilledet på siden ovenfor.

¹¹⁹ Se bilag 5 og bilag 2.

¹²⁰ Se fx <http://holocaust-info.dk> (den danske version, under danske benægttere) og Blum og Bøggild 2003 s. 87-90.

¹²¹ Se fx Danmarks Undervisningsportals (EMU)retninger for kildekritik på nettet på <http://www.emu.dk/gym/webetik/kildekritik/denhurtige.html>.

Kopisterne – begyndelsen på DSFHF's internetunivers

Forhistorien til DSFHF's webside er interessant, og en del af forklaringen på sidens nuværende udformning og indhold knytter sig til denne: I 2002 oprettede daværende Dansk Center for Holocaust- og Folkedrabsstudier (DCHF)¹²² i samarbejde med to specialestuderende fra Afdeling for Historie på Københavns Universitet en undervisningswebseite om Holocaust, rettet mod elever på ungdomsuddannelserne og studerende på adressen www.holocaust-uddannelse.dk. Kort efter søsatte DSFHF en hjemmeside med adressen www.holocaustuddannelse.dk. Sidstnævnte webside angav også at ville undervise i Holocaust og kun en bindestreg i URL-adressen adskilte de to hjemmesiders adresse. De øvrige grafiske elementer, informationsstrukturen og farverne på de to websider var stort set identiske, ligesom teksterne på de to åbningssider var påfaldende ens. Der var imidlertid den afgørende forskel på de to websider, at hvor den ene var resultatet af to specialestuderendes arbejde med at formidle den historiske begivenhed Holocaust i et samarbejde med DCHF, deres specialevejledere og mediesektionen i Undervisningsministeriet, var den anden hjemmesides budskab, at Holocaust aldrig havde fundet sted, men blot er en statsstøttet myte.¹²³ En pilotundersøgelse af cand.it Gitte Almer Nielsen, omhandlende folkeskoleelevers kildekritiske tilgang til materiale på internettet, viste, at flere elever ukritisk brugte oplysninger fra DSFHF's hjemmeside til at skaffe sig oplysninger om Holocaust.¹²⁴ Det er ikke enestående, at interessegrupper gør brug af modstanderens kendte navn eller brand i markedsføringen af egne politiske idéer. På internettet foregår det så ofte, at metoden har fået sin egen betegnelse, nemlig *typosquatting*.

Da DCHF opdagede, at den anden webside eksisterede, og hvor meget den layout- og tekstmæssigt lændede sig op ad DCHF's egen side, lagde DCHF sag an mod DSFHF. Efter en del juridisk tovtrækkeri, blev DSFHF frakendt retten til domænenavnet www.holocaustuddannelse.dk og antog i stedet domænenavnet www.holocaust.nu, men beholdt layoutet,¹²⁵ som organisationen imidlertid på eget initiativ skiftede i 2004. På DSFHF's

¹²² Nuværende Afdeling for Holocaust- og Folkedrabsstudier på Dansk Institut for Internationale Studier.

¹²³ Tarabini og Nielsen 2004 s. 15-16, Mikkelsen, Kristeligt Dagblad 9/9-2002 og Kassebeer, Berlingske Tidende 16/2-2004.

¹²⁴ Nielsen 2004 s. 27-29.

¹²⁵ Tarabini og Nielsen 2004 s. 15-16, Mikkelsen i Kristeligt Dagblad 9/9-2002 og Kassebeer i Berlingske Tidende 16/2-2004.

webseite fremgår intet om den legale tvist,¹²⁶ og den præsenterer stadig sig selv som en ”...undervisnings- og oplysningsside omkring de uklare og videnskabeligt uforståelige aspekter af holocaust, som først og fremmest henvender sig til elever og lærere [på ungdomsuddannelserne]... men alle kan drage nytte af siden”.¹²⁷ Til sammenligning præsenterer www.holocaustuddannelse.dk sig således: ”Denne side er en undervisningsside om Holocaust for elever og lærere på ungdomsuddannelserne, samt studerende. Alle andre kan også få glæde af siden.”¹²⁸

www.holocaust.nu's forside

Der er naturligvis ingen formelle regler for, hvordan et webstedes indgangsside skal se ud, men der er til gengæld en række udtalte forventninger til for- eller indgangssiderne. Deres overordnede funktion er at fungere som indgang og grænseflade/interface til det givne websted og præsentere stedets samlede arkitektur og enkelte strukturelle bestanddele. Forsiden forventes at forklare den besøgende, hvor vedkommende befinder sig, og hvad man kan finde på stedet og måske foreslå det næste sted, den besøgende skal bevæge sig hen, og den udgør samtidig udbyderens og netstedets officielle ansigt.¹²⁹

Den nuværende indgangsside til www.holocaust.nu – se gengivelse s. 43 – er temmelig tydelig i sin kommunikation i forhold til den gamle indgangsside, som kopierede den officielle undervisnings hjemmesides design. Indgangssiden introducerer en række af benægternes mærkesager og særlige kendetegn, herunder ytringsfrihedsdebatten og benægteres selvproklamerede martyrolle i denne, konspirationsteorier, hån mod ofre for Holocaust, traditionel bevisføring for benægterpåstande og henvisninger til samarbejdet med det internationale netværk. Den Holocaustinteresserede vil desuden bemærke, at Holocaust er skrevet med lille h, som en symbolsk afstandstagen fra Holocausts unikke status, jf. terminologiafsnittet s. 7-8

¹²⁶ Det har desværre ikke været muligt for mig at vedlægge en kopi af den oprindelige DSFHF-hjemmeside. Meget af det som i tidens løb har eksisteret på internettet – herunder www.holocaustuddannelse.dk findes (eller fandtes) kun i virtuel form, så når disse sider nedlægges, forsvinder de i bogstaveligste forstand ud i cyberspace.

¹²⁷ Se bilag 2.

¹²⁸ Se www.holocaustuddannelse.dk.

¹²⁹ Finnemann 2005 s. 182-185.

Som tidligere nævnt kan Holocaustbenægtelse klassificeres som et klassisk eksempel på en sammensværgelsesteori, og det allerførste den besøgende mødes af, er da også teksten ”ADVARSEL” med store typer, efterfulgt af en forklaring på, at den besøgende risikerer at blive fængslet i udlandet, fyret fra sit arbejde eller smidt ud af skolen, ”*hvis du tror på, hvad vi fortæller og meddeler det videre*”. Derudover foreslås der, at man kan besøge ”*fjendesiden med dens falske anklager på www.holocaust-uddannelse.dk*” (den førømtalte officielle undervisningshjemmeside), og der tilføjes, ”*Så er det til slut op til dig alene at fælde din dom.*” Henvisningen til den officielle hjemmeside er trods den (meget) dramatiske tone et godt træk troværdighedsmæssigt. Ved henvisningen giver DSFHF den besøgende mulighed for at ”høre den anden side af sagen” og signalerer samtidig, at man ikke har noget at skjule. Indgangssiden tager de første skridt til etableringen af et fjendebillede og et værdisæt, og dermed selvfølgelig også til etableringen af DSFHF’s identitet. Øjensynligt for at antyde sagens alvor anvendes krigsmetaforer i talen om ”*modstandere*” og ”*fjendesiden*” og derudover en række retslige metaforer omkring benægternes arbejde. Eksempelvis ser de sig selv som ”*nævninge, der ikke mener, at de fremførte anklager har tilstrækkeligt hold i virkeligheden*”, og deres arbejde består i at gøre indsigelser mod fjendens ”*falske anklager*”, og den besøgende bedes ”*fælde sin dom*”. Fjenden er bl.a. ”*den autoriserede lærdom*” og tilsyneladende ses også demokrati som noget fjendtligt, idet det særligt er i ”*de mest demokratiske lande*”, at uretfærdigheder og krænkelser af ytringsfriheden sker.

I toppen af indgangssiden er en velkomsthilsen fra Dansk Selskab for Fri Historisk Forskning, og den øverste barre, der bærer selskabets navn, er desuden forlænget med et logo med sloganet ”*Internet macht frei*”, som behandles mere udførligt senere. Under barren er et billede med tilhørende tekst, som ændres, hver gang siden reloades. Der er 11 forskellige billeder med hver sin tekst, som siden skifter imellem,¹³⁰ og de udgør alle henvisninger til mærkesager i benægtelsesmiljøet, særligt fokuseres på benægternes ytringsfrihedsmartyrer,¹³¹ ”beviser” på udryddelseslejren Auschwitz’ gode forhold og på manipulationer med historien fra jødiske interesseorganisationers side samt en enkelt satiretegning over emnet. Mærkesagerne forklares og præsenteres ikke, og den besøgende må dermed formodes på forhånd at være bekendt med

¹³⁰ Se bilag 6.

¹³¹ David Irving og Ernst Zündel.

konfrontationslinjerne mellem ”den autoriserede lærdom” og ”holocausttvivlerne” / ”revisionisterne”, som DSFHF kalder sig selv. Nedenunder de skiftende billeder med tekst er et løserevet citat af Eva Bøggild – en af Danmarks førende eksperter i Holocaustbenægtelse:¹³²

*”De videnskabeligt uddannede Holocaust-benægttere har ofte en meget stor viden om Holocaust, derfor er de også svære at argumentere mod.”*¹³³

Den centrale placering af citatet på hjemmesidens forside illustrerer benægternes stærke søgen efter offentlig anerkendelse og blåstempling af deres faglighed – og hvis anerkendelsen af deres faglighed kommer fra ”fjendens” side, forekommer den åbenbart mere troværdig. Desuden eksemplificerer citatet en klassisk benægterstrategi: Bevidst udvælgelse af hvilke uddrag, der gengives fra en kilde – den pågældende artikel fra Kristeligt Dagblad handler fx om benægternes tvivlsomme fremgangsmåde og videnskabelige uredelighed.¹³⁴ Citatet og de skiftende billeder uden forklaring peger imidlertid også på en anden vigtig pointe i forhold til hele sitet, som vil blive uddybet mere udførligt senere, nemlig at benægterne enten ikke henvender sig til den målgruppe, de påstår, eller også at de overhovedet ikke har gjort sig tanker om deres målgruppe. Elever på landets gymnasier og folkeskoler kan ikke antages hverken at kende til enkelthederne i udryddelseslejren Auschwitz, fængslede Holocaustbenægttere eller vide, hvem Eva Bøggild er.

Ud over sidens menu, som gør det muligt for den besøgende at orientere sig i webstedets opbygning, går en række faste elementer igen på hver side som en ramme, der optræder på hele webstedet. De faste elementer er for størstedelens vedkommende billedlinks, som hver især udgør en markør i forhold til webstedets identitet og budskab, idet de optræder på hver side. Her optræder bl.a. et link til en af selskabet produceret vejledning til skoleelever, som besøger udryddelses- og koncentrationslejren Auschwitz.¹³⁵ Vejledningens konklusion lyder som følger:

¹³² Eva Bøggild er – sammen med sin mand Jacques Blum – forfatter til det meste af den litteratur om Holocaustbenægtelse, som findes på dansk – se fx specialets litteraturliste. Derudover arbejder hun for tiden på sin phd-afhandling om samme emne.

¹³³ Kristeligt Dagblad 20/6-2002.

¹³⁴ Clausen i Kristeligt Dagblad 20/6-2002.

¹³⁵ Vejledningen fik Jacques Blum og Eva Bøggild til i 2006 at udgive undervisningsmaterialet ”Auschwitz og Benægtelse” for at gøre det let for lærere at forklare, hvorfor vejledningens påstande er forkerte, og hvad fejlene består i. Se Blum og Bøggild 2006.

”Det største af alle masseødelæggelsesvåben skulle være de syv gaskamre i Auschwitz-Birkenau. Men I har ikke fundet dem! I de andre påståede udryddelseslejre findes heller ingen masseødelæggelsesvåben. Faktisk kender man heller ikke navnet på en eneste person, som med sikkerhed er blevet gasset i Auschwitz-Birkenau.”

og tilføjer:

*”PAS PÅ! Når I stiller fornuftige og kritiske spørgsmål til det danske holocaustcenter, vil I opleve at I ikke får noget svar. I bliver bedt om at tro på holocaust! Det er akkurat som til en konfirmationsundervisning! Ingen beviser - men krav om, at I tror på gaskamrene! Læg også mærke til, at forskere, der stiller naturlige spørgsmål, bliver fordømt, bagtalt, rakket ned, og i nogle lande sendt i fængsel! Flere skoleelever er blevet smidt ud, når de har henvendt sig personligt for at få svar på alle disse spørgsmål!”*¹³⁶

Mange af de andre links er logoer og slogans – deriblandt selskabets eget slogan *”dørene gik indad”*¹³⁷ under selskabets logo, som er et hus med indadgående døre. Sloganet er et dansk modstykke til det internationale slogan *”no holes, no holocaust”*.¹³⁸ Valget af slogan er interessant og overraskende, da der på hjemmesiden er skrevet forbavsende lidt om problematikken omkring dørene, og hvilken vej de åbnede eller lukkede, men temmelig meget om de manglende huller. Den megen opmærksomhed omkring hullerne er en markør for en tendens, som går igen siden over – nemlig inspirationen fra udlandet og udenlandske benægtelsehjemmesider. Det er på sin vis ulogisk, at man har valgt dette slogan i stedet for det mere internationale *”no holes – no holocaust”*, for der bliver tydeligvis lagt vægt på organisationens internationale bånd, i og med at to af de øvrige faste billedlinks fører til to udenlandske benægtersider, tre af de andre billedlinks fører til omtale af engelsk- og tysksprogede bøger, ligesom udenlandske benægtere fremhæves positivt eksempelvis som

¹³⁶ Se bilag 4.

¹³⁷ ”Dørene gik indad” henviser til, at i nogle af gaskamrene gik dørene indad, og ifølge benægternes ræsonnement, umuliggør det, at der er blevet gasset mennesker, idet tyskerne var et så logisk og effektivt folkefærd, at de ikke kunne finde på at konstruere et mindre effektivt system.

¹³⁸ ”No holes, no holocaust” refererer til, at gaskrystallerne oftest blev hældt i gaskamrene via huller i taget. Siden hen blev kamrene bombet, restaureret, brugt til andre ting eller forfaldt, så det har været svært ”at genfinde hullerne”. De er dog siden blevet endegyldigt lokaliseret, se fx Keren 2004. Benægterne vælger imidlertid som oftest at se bort fra eller afvise disse rapporter.

”førende forskere”, og deres artikler gengives og oversættes. At DSFHF alligevel har valgt sit eget motto og logo, kan ses som et tegn på, at man som udgangspunkt har villet definere sin egen identitet. Intentionerne er dog tilsyneladende blevet trængt i baggrunden for inspirationen fra udlandet.

Indgangssiden er i det store hele repræsentativ i forhold til indholdet. Det kontroversielle indhold mere end antydes med den dramatiske og paranoide advarsel, og den farverige og højtidelige sprogbrug på forsiden er langt fra den tilstræbte akademiske stil, som andre steder på siden er dominerende. Fjendebilledet, der antydes, inkluderer bl.a. demokrati og ”*autoriseret lærdom*”, og udsagnet ”*vore modstandere kalder os holocaustbenægtere*” bør tydeliggøre for den besøgende, at det næppe er en almindelig undervisningshjemmeside, man har med at gøre.

Hjemmesiden og de klassiske former for benægtelse

De danske benægtere følger de klassiske benægterfremgangsmåder som opridset i afsnit 4.2 og 4.3. Det vigtigste og mest omfangsrige punkt på siden er ”Holocaust temaer”, som med 152 tekster¹³⁹ pr 10/4 2006 udgør det mest indholdstunge punkt. Teksterne er både ”klassiske” benægtelsestekster fra de udenlandske benægtere, som alle er oversat til dansk, samt indlæg, klagebreve og artikler af danske benægtere. Holocausttemaerne illustrerer de danske benægteres internationale inspiration, idet netop disse temaer og flere af teksterne¹⁴⁰ går igen i benægterkredse og på benægterhjemmesider verden over. Det drejer sig først og fremmest om tilbagevisningerne af alle vidneudsagn og eksistensen af gaskamre, men også forsøget på at nedbryde Holocausts forskellige symboler, hvilket uddybes i næste afsnit. Flere af teksterne kredser om opfattelsen af Holocaust og jødisk indflydelse i USA, mens der er forsvindende lidt om Holocaust i dansk kultur og politik. Ligeledes er der afsat betydelig plads til at vise, at de allieredes krigshandlinger var værre end tyskernes.¹⁴¹ Det er særligt under dette menupunkt, at

¹³⁹ Nogle af teksterne optræder dog under mere end et tema og tæller derfor med mere end en gang. Det reelle tal er snarere omkring 120 tekster.

¹⁴⁰ Fx IHR’s ”66 spørgsmål og svar om Holocaust”, ”Døde virkelig 6 millioner?” af Richard Verrall, Mark Webers ”Auschwitz: Myter og kendsgerninger”, ”Leuchterrapporten” af Fred Leuchter, Thies Christoffersen ”Jeg var i Auschwitz”, Ernest Zündels ”Det er fuldbyrdet” og adskillige tekster af de kendte benægtere Robert Faurisson og Jürgen Graf.

¹⁴¹ Med udgangspunkt i bombningen af Dresden i 1945. Fokuset på Dresden skyldes først og fremmest en af David Irving’s første velrenommerede bøger ”Apocalypse 1945 – the Destruction of Dresden”. Som

den besøgende kan få indsigt i benægternes fremgangsmåde, deres mærkesager, hovedargumenter, vigtigste tekster, fremtrædende fortalere og interesseområder og deres argumentationsform. De danske benægtere forstår endvidere at tage udgangspunkt i aktuelle sager og bruge begivenhederne til at sætte egen politiske dagsorden,¹⁴² hvilket fx illustreres af det midlertidige menupunkt ”Symposium om krænkelse af ytrings- og forskningsfriheden i Europa”. Her tages udgangspunkt i debatten om Muhammedtegningerne, og ytringsfrihedsdiskussionen bruges til dels at skabe opmærksomhed omkring fængslede benægtere rundt omkring i verden, benægternes eksklusion fra de etablerede medier, og dels til at etablere et meningsfællesskab med den besøgende, som for de flestes vedkommende går ind for ytringsfrihed.

Nedbrydning af symboler

Efter 1945 har Holocaust gennem litteratur, film, debat mv. særligt i Israel, Europa og USA opnået status som skræmmende symbol på, hvad det moderne menneske formår. I Europa og USA er man desuden begyndt at arbejde med de mere negative sider af egen historie, hvilket inkluderer bevidstheden om, at Holocaust ikke udelukkende var et tysk anliggende, men at de fleste lande havde mere eller mindre del i skylden – ved ikke at gribe ind, ved afvisning af flygtninge, ved forskelsbehandling og udgrænsning af jøder i egne lande, ved samarbejde med nazisterne osv. Denne selvransagning sætter Holocaust på dagsordenen, ligesom det ofte bliver et emne i diskussioner af menneskerettighederne og internationale forpligtigelser, fordi – argumenteres det – den yderste konsekvens af ikke at lære af fortidens fejltagelser og respektere det enkelte menneskeliv, vil være et nyt folkemord.¹⁴³ Holocausts betydning som symbol på ”absolut ondskab” underbygges af en række ”undersymboler”, som går igen i såvel litteratur, hjemmesider og film. Eksempelvis har Auschwitz opnået betydning som en slags ”civilisationens lavpunkt” forbundet med menneskelig lidelse. Nazisme og fascisme opfattes som en inkarnation af ondskab, og Anne Franks Dagbog er blevet læst verden over og har personificeret de millioner af ukendte dræbte.

modspil til forskellige Holocaust-mærkedage (i Danmark Auschwitz-dag, som mindes Holocaust og andre folkedrab) foreslås der en Dresden mindededag (dette går igen i flere lande).

¹⁴² Dette er naturligvis ikke kun karakteristisk for benægtere, men for alle politiske aktører, der forsøger at blive synlige i mediebilledet.

¹⁴³ Østergård 2004 s. 180-186.

Udover disse symboler findes der en række fotografier, som er kendt verden over og reproduceret i tusindvis af eksemplarer i bøger og gengivet i dokumentarfilm, har været inspiration for digte, kunst osv.¹⁴⁴ Fotografierne fra koncentrations- og udryddelseslejrene spiller en betydelig rolle i erindringen af Holocaust: Efter krigen viste fotografiet sig som et kraftfuldt medie, der kunne overbevise beskueren om Holocausts autenticitet og krigens gru, når ord ikke slog til. Fotografier er særlig effektive meningstransportører, idet de kan blive set igen og igen for at genopfriske hukommelsen, lære mere eller genopleve en stemning eller følelse, i modsætning til den virkelige begivenhed.¹⁴⁵ På grund af symbolernes (særligt fotografiernes) betydning for den kollektive bevidsthed om Holocaust i Europa, USA og Israel, har en af benægterbevægelsens mærkesager været at forsøge at så tvivl omkring dem. På DSFHF's hjemmeside fortæller man bl.a.:

”Næsten alle rædselsbilleder har vist sig at stamme fra kommunistiske kilder. Deres værdi består derfor nærmest i at de belyser kommunistisk propagandavirksomhed. Formålet er at belaste den tyske fjende. Et grundprincip i kommunistisk propaganda er at give andre skylden for egne misgerninger. Denne tendens flourerer endnu selv i danske massemedier. [...]i massemediene [...] foretrækker man stadig propagandabilleder (især kommunistiske) optaget efter krigen. [...] Et yndet fif - også i danske lærebøger - er at forsyne billeder med en utilsvarende tekst... Billedet er ægte, men forestiller ikke det, som siges i teksten.”¹⁴⁶

”Se først under Billedgalleri! Her er der 19 forskellige billeder. Hvorfor er der intet billede af mordvåbnet? Hvorfor er der intet billede af en person, som er gasset? Der ses billeder af gamle sko og gammelt tøj - men det beviser jo intet. Der ses billeder af jødiske kvinder og af lig. Men undersøg billederne nøje! Bed om bevis for at billedteksterne svarer til billederne selv. Søg på nettet, og I vil finde, at samme billeder optræder med mange forskellige billedtekster! [...] Bemærk især sidste billede: „Kvinder og børn før de bliver gasset i Krematorium IV i Auschwitz-Birkenau.“. Spørg, hvordan man kan vide, at personerne blev gasset bagefter? Man

¹⁴⁴ Se fx Raskin 2004.

¹⁴⁵ Liljefors 2002 s. 17-20, Smith 2002 s. 131-136, Sandbye 2001 s. 46-54.

¹⁴⁶ Se bilag 7.

*kan ikke se det på billedet! [...] Se på billederne! Hvorfor er der ingen billeder af gaskamre? Bed om beviser for at billedteksterne svarer til billederne!*¹⁴⁷

Benægterne tager fat i et prekært emne med deres kritik af mediers og historikers brug af fotografierne. Flere fotografier optræder – ganske som benægterne siger – med forskellige billedtekster, alt efter hvilken sammenhæng de indgår i, ligesom visse billeder har været udsat for beskæring, der ændrer billedets konnotationer. Brugen af fotografier fra Holocaust er derfor omdiskuteret i historikerkredse, særligt fordi fotografier i vid udstrækning er åbne for fortolkning, og fordi billederne kan arrangeres, vinkles og beskæres, ligesom forklarende billedtekster i høj grad kan påvirke beskuerens oplevelse af billedet.¹⁴⁸



Billedet til venstre fremlægges ofte som "dokumentation" for tyskernes krigsforbrydelser. Nedenfor ses hele det oprindelige fotografi, hvor det fremgår, at soldaten ikke skyder på kvinden, men på noget foran hende og de øvrige civile.



Det beskårne billede og dertilhørende tekst til venstre er fra DSFHF's hjemmeside¹⁴⁹ og illustrerer fint billedproblematikken: Det fremgår ikke klart, hvad der egentlig sker på det ubeskårne billede, men det er tydeligt at billedets

Både tekst og billede er fra www.holocaust.nu's forside

beskæring har ændret dets konnotationer. Det giver imidlertid ingen mening at afvise brugen af fotografier i formidlingen af Holocaust: Et fotografi udgør en kilde på samme måde, som et dokument gør det. Tidligere har det imidlertid været sådan, at en del historikere i højere grad har anvendt fotografierne i illustrationsøjemed end som deciderede kilder og blindt har støttet på de bureauer og organisationer med rettighederne til billedet, når de angav billedets oprindelse. Men i og med at fotografier gennem tiderne har fået en større og større rolle at spille

¹⁴⁷ Se bilag 4.

¹⁴⁸ Lewis 2001 s. 341-355.

¹⁴⁹ Det er et af de 11 forsidebilleder, som siden skifter imellem, hver gang den reloades (bilag 6).

– både som bevismateriale i retssager, omdrejningspunkt i medierne i forhold til historier mv. er også Holocausthistorikere begyndt at tage fotografiet som kildemateriale meget seriøst og behandle det på linje med eksempelvis dokumenter. Man diskuterer derfor hvilke kriterier, der skal opfyldes, før et givent foto kan anvendes som kildemateriale.¹⁵⁰ Et af problemerne i forbindelse med anvendelsen af fotografier i Holocausthistorieskrivningen er, at Holocaust er en politiseret begivenhed. En række af de organisationer, som gør mest for at udbrede viden om Holocaust – ex Yad Vashem¹⁵¹ – bevæger sig i spændingsfeltet mellem at være politiske interesseorganisationer og officielle museer, hvorfor fotografiernes rolle ofte bliver at formidle følelser og igangsætte refleksion, mens nøjagtig angivelse af evt. beskæring, fotografiets historie og oprindelige formål mv. ikke ofres megen opmærksomhed.

Fotografierne er imidlertid ikke de eneste Holocaustsymboler, de danske benægttere forsøger at nedbryde. Udover at hele fem artikler omhandler Anne Franks dagbog (tidligere omtalt s. 33), og den nævnes i et utal af artikler, drejer det sig særligt om udryddelses- og koncentrationslejren Auschwitz. Dette sker bl.a. gennem de tidligere nævnte fotografier, en række artikler og vejledningen til skoleelever, der besøger Auschwitz – som alt sammen forsøger at bevise, at fangerne i Auschwitz havde gode forhold, og dødstallet var lavt. DSFHF har imidlertid også valgt en alternativ måde at signalere, at Auschwitz ikke har fortjent sin symbolstatus, og at ofre for Holocaust ikke har særligt krav på respekt: DSFHF har forlænget deres navnebjelke med et lille billede af udryddelses- og koncentrationslejren Auschwitz' indgangsparti, der bærer den berømte og berygtede sætning ”*Arbeit Macht Frei*”, nedenunder billedet er der påskriften ”*Internet macht frei*” tilføjet.

Dansk Selskab for Fri Historisk Forskning



¹⁵⁰ Lewis 2001 s. 341-355.

¹⁵¹ Yad Vashem er en israelsk institution, oprettet i 1953, med det formål at erindre de seks millioner jøder, der blev ofre for Holocaust, samt mindes de jødiske samfund, organisationer og institutioner, der blev ødelagt under Holocaust. Yad Vashem varetager denne erindring gennem forskning i og dokumentation af Holocaust, ligesom undervisning og oplysninger spiller en vigtig rolle i institutionens arbejde.

Netop Auschwitz' indgangsparti med de berømte ord¹⁵² har gennem tiden udviklet sig til et massivt symbol på nazisternes mangel på respekt for menneskeliv, og lejrenes status som dødsfabrikker, hvor folk måtte arbejde sig ihjel. Dette slogan med dertilhørende fotografi går igen i benægterkredse verden over, eksempelvis på stickers og andre hjemmesider, ligesom en højreekstremistisk gruppe har skrevet en sang med titlen "*Internet macht frei*", og der er blevet afholdt en revisionistisk konference under overskriften "*Wahrheit macht frei*".¹⁵³ Denne ordleg er et udtryk for en kreativ interdiskursivitet, og ifølge den kritiske diskursanalytiker Norman Fairclough hænger en høj grad af interdiskursivitet sammen med forandring, mens en ringe grad tyder på reproduktion af det allerede bestående.¹⁵⁴ Sloganet kombineret med den kontroversielle afsender, har da også vist sig at vække stor postyr og foragt, men derved også meget opmærksomhed omkring benægtersagen. Det får den praktiske betydning, at flere hører om eksempelvis DSFHF og derved får adgang til DSFHF's udgave af Holocausthistorien.

Opbygning af DSFHF's identitet og benægternes etos

Som tidligere nævnt er det ikke uvæsentligt, at det fremgår klart, hvem en hjemmesides indehavere er. Med udgangspunkt i teorier om kildekritik og udvælgelseskriterier på nettet¹⁵⁵ er det afgørende for en sides troværdighed, at afsenderen fremgår klart, at der er kontaktinformation mm. Disse formelle krav opfylder siden helt fint bl.a. med fotografier og beskrivelser af "danske revisionister", hvor Lars Thirslund og Christian Lindtner, forfattere til flere af teksterne på siden, optræder samt angivelse af sidens organisatorer og opfordringen til at tage kontakt til DSFHF ved tvivlsspørgsmål og kritik.

I alle personpræsentationer lægges der vægt på at underbygge personernes etos – graden af troværdighed og tillid som personerne opnår overfor læseren – og fremstå som kompetente forskere og samfundsdebattører med en naturlig ret og pligt til at deltage i den offentlige debat: Der lægges eksempelvis særligt vægt på danske og udenlandske benægteres titler og akademiske uddannelser, deres samfundsmæssige engagement, personlighed og sidst men ikke mindst

¹⁵² Som i øvrigt gik igen i flere andre koncentrationslejres indgangspart, heriblandt koncentrationslejrene Dachau og Theresienstadt.

¹⁵³ Guttenplan 2001 s. 246-248.

¹⁵⁴ Fairclough 1992 s. 130-133.

¹⁵⁵ Se fx Danmarks Undervisningsportals (EMU) retningslinjer for kildekritik på <http://www.emu.dk/gym/webetik/kildekritik/denhurtige.html>, Danmarks biblioteksskoles anbefalinger på <http://www.db.dk/as/journalist/kvalitet.htm> og Rønberg i Politiken 7/12-2002.

hvilke grader af martyrium, den pågældende person har måttet lide for sit engagement i ”den historiske revisionisme”. DSFHF fortæller fx om deres arbejde, at de arbejder på frivillig basis og ”*sjældent høster tak*”, men vil ”*vide hvad der faktisk skete – også selv om [de] bliver lagt for had for [deres] krav om at der skal være videnskabeligt belæg for de fremsatte påstande.*” og de tilføjer: ”*Med denne side ønsker vi ikke blot at tjene rent videnskabelige, men også gode samfundsmæssige interesser.*” Det bør i parentes bemærkes, at ingen af de nævnte og højt estimerede ”revisionister” er uddannede inden for faget historie, på trods af at selskabets erklærede formål er at ”*opretholde den tradition for kildekritisk historieforskning, som har haft så mange udmærkede repræsentanter i Danmark (Madvig, Erslev osv.)*.”¹⁵⁶ I citatet aner man en fremstillingsform, som er typisk for flere af teksterne på DSFHF’s hjemmeside: Tonen er let højtidelig, lixtallet højt, man tilstræber en akademisk jargon og nævner i flæng såvel personer, historiske begivenheder, særlige dokumenter mv., som højst sandsynligt vil være ukendte for den uindviede læser. Denne indforståethed kan have som konsekvens, at den besøgende lader sig imponere over skribenternes viden og får den opfattelse, at han/hun selv burde vide mere, eller mere sandsynligt at vedkommende irriteres over indforståetheden og den manglende formidling af vigtige informationer.

Den akademiske identitetsstrategi udbygges yderligere ved det officielt klingende selskabsnavn, afholdelse af symposier (i stedet for bare møder) med udenlandske gæstetalere, der fremstilles som yderst kompetente og prominente. I de indlæg, der handler om selskabets identitet, er der overdreven brug af ordet ”*kildekritik*”, og i de centrale tekster, er der flittig brug af noteapparat, fremmedord og (udokumenterede) statistikker. Herved forsøger ”revisionisterne” at få del i videnskabelig kapital:¹⁵⁷ Når fx en universitetsuddannet ingeniør angiver sin titel, når vedkommende udtaler sig om emner, der rækker ud over vedkommendes fagområde, forsøger han/hun at medtage sin videnskabelige kapital ind i en anden kontekst. Universiteterne ”låner” så at sige anerkendelse til personer, der kan bruge den i andre sammenhænge. Den specifikke videnskabelige kapital, som ingeniøren er besiddelse af, vil ofte kunne overføres som generel videnskabelig kapital. Konteksten spiller imidlertid også en rolle for, hvor meget kapital en profession eller person har, og det er ikke sikkert, at ingeniørens uddannelseskapital anerkendes

¹⁵⁶ Se bilag 2. Den nævnte Madvig er ikke historiker men derimod klassisk filolog, mens Erslev er velestimeret og en af ophavsmændene til kildekritik og historisk metode i Danmark og Norden.

¹⁵⁷ Jf. fodnote nr. 54

i fx historiske sammenhænge. Dette ses tydeligt i forbindelse med benægterne, fx er den danske benægter Christian Lindtner dr.phil. og har tidligere været lektor i indisk filologi. Bl.a. på den baggrund er det lykkedes ham at få optaget flere indlæg med ”revisionistisk” budskab i danske aviser, som imidlertid efterfølgende er blevet underkendt efter påvisningen af Lindtners manglende uddannelse i historiefaget og hans tætte bånd til højreradikale kræfter.¹⁵⁸

Som et andet eksempel på hvordan opbygningen af sidens troværdighed foregår, har man valgt at samle en række nyheder, som sidens redaktør mener, er emnet ”revisionisme” vedkommende. Her optræder både pressemeddelelser og artikler fra DSFHF samt links til nyheder i andre medier – herunder både anerkendte medier og nationalistiske og racistiske medier. Der henvises eksempelvis til Jyllands-Posten, Kristelig Dagblad og BBC, men også benægternes egne artikler, som ikke har været publicerede, optræder sammen med henvisninger til eksempelvis den rabiate white power hjemmeside the National Vanguard. Blandingen af troværdige kilder med ikke-roværdige er typisk for benægternes arbejde. Ved sammenstillingen af DSFHF's egne artikler, rabiate kilders teser og kendte og troværdige kilder, er det muligt, at de troværdige kilders symbolske kapital eller legitimitet kan ”smitte af” på de andre kilder ved første øjekast, i og med læserens genkendelse og tiltro til hovedparten af medierne gør vedkommende mindre skeptisk overfor de øvrige.

Etablering af fjendebillede

En ekstern fjende kan formindske interne stridigheder, bekræfte egen identitet og give et fællesskab fokus og mening, og DSFHF forsøger at etablere et fjendebillede, man kan samles om. Men etableringen af fjendebilledet er problematisk: Ved første kig på siden fremstår ”*den autoriserede lærdom*” og massemedierne som fjenden, ”*der udnytter befolkningens overtro, angst og uvidenhed*”, og som eksempler nævnes universitetsfolk, politikere og skolelærere. Som vist i det tidligere afsnit om konspirationsteorier eksisterer der udbredt skepsis overfor etablerede autoritets- og ekspertsystemer, og benægterne forsøger umiddelbart at appellere til den gruppe mennesker, der deler denne skepsis. Hen ad vejen opdager den besøgende imidlertid, at det først og fremmest er den zionistiske verdenskonspiration, som er den virkelige fjende. Antisemitismen træder tydeligt frem i sætninger som:

¹⁵⁸ Se fx Blum og Bøggild 2002 s. 88-89 og 116-120.

”Men hvad med Tony Blair? Mon det nu er gået op for ham, at han intetanende har optrådt som jødernes marionet?”

”holo¹⁵⁹ er et stort jødisk propagandanummer for at få hele verdens medlidenhed og for at få penge fra de vestlige lande.”

”Det er lærerigt at se, hvilken tydelig rolle jødiske akademikere her spiller, og hvor servilt ikke-jødiske akademikere underkaster sig den jødiske anmasselse og dominans. Man lægger mærke til, hvorledes den amerikanske universitetsverden i realiteten er under total jødisk dominans.“¹⁶⁰

Det virker tankevækkende, at det klart antisemitiske budskab ”gemmes væk”, indtil læseren er blevet præsenteret – og evt. har fundet sympati – for siden på en mindre kontroversiel måde.

Humor og ironi

DSFHF's brug af humor og ironi er også med til at undergrave sidens akademiske linje, særligt menupunktet ”Sjov med Holocaust” under ”Holocausttemaer”. DSFHF har bl.a. valgt at bringe en række satiretegninger omkring Holocaust i forbindelse med Jyllands-Postens Muhammedtegninger og diskussionen om ytringsfrihed. Flere af tegningerne handler om Israels politiske brug af Holocaust til at undertrykke palæstinenserne og afpresse ikke-jøder for penge. Dernæst lægges vægt på, at hele verdens ikke-jøder tvangsindlægges til at høre på og tro på Holocaust. Karikaturtegningerne reproducerer en række antisemitiske fordomme og stereotyper – fx at jøder er pengegriske, har kontrol over massemedierne, lyver for egen vindings skyld, bruger Holocaust som undskyldning for terrorisme, dræber uskyldige børn osv. Samtidig reproduceres stereotyperne via forskellige billedkoder, der har eksisteret i hundredvis af år, og som signalerer jøde – fx særligt hår og skæg, en krum og lang næse, tykke læber med åbenstående mund.¹⁶¹ Endelig er der et dansk islæt i form af satiretegningen ”*Gentag efter mig*”:

¹⁵⁹ Bemærk brugen af forkortelse, som både signalerer, at man skriver til ligesindede, som kender den interne jargon, og at der tages afstand til den ærbødighed og respekt, hvormed Holocaust normalt omtales.

¹⁶⁰ Alle eksemplerne er fundet under menupunktet ”aktuelle kommentarer” på www.holocaust.nu.

¹⁶¹ Thing 2001 s. 65, Vogt 1978 s. 75-86 og 99.



Papegøjen Lindtner (den tidligere nævnte prominente figur i DSFHF) er den eneste, der ikke adlyder den dødningsagtige dirigent og blot gentager budskabet uden at tænke selvstændigt, og straffes derfor. Det, der gør tegningen værd at bemærke, er det selskab, som Lindtner er havnet i: De øvrige personer er alle uddannede historikere, Uffe Østergård er sågar afdelingsleder for Holocaust- og Folkedrabsstudier på Dansk Institut for Internationale Studier. Papegøjerne er universitetslektorer, professorer og forskere og har udgivet bøger og artikler om Holocaust. Det er med andre ord en række veluddannede, ansete og toneangivende Holocausteksperter, som tegneren har valgt at sætte Lindtner i kategori med. Det eksemplificerer benægternes ønske om anerkendelse og faglig respekt.

Brugen af ironi og sarkasme kommer særligt til udtryk i sidens retoriske spørgsmål. Det drejer sig fx om spørgsmål som ”*Hvor er alle de danske teknikere og forskere, som udmærket ved, at det er vrøvl at tro på usynlige gaskamre?*”,¹⁶² ”*Hvem kan finde på at brænde lig i vandhuller?*”¹⁶³ osv. Spørgsmålene tjener til at illustrere det latterlige og ufornuftige i modstanderens argumenter og sag, ligesom ordspil som ”*At det så var noget gas, at de fik gas*” optræder flere gange og bruges til at latterliggøre modstanderne. Et sidste eksempel på benægternes brug af humor er opfordringen til at printe DSFHF’s logo (et gaskammer, hvor dørene går indad) i en klippe-klistre udgave, som kan foldes til en tredimensionel model. DSFHF foreslår den

¹⁶² Se bilag 8

¹⁶³ Se bilag 4

besøgende: ”Hvis du vil gøre dit gaskammer lidt mere personligt, kan du farvelægge det”.¹⁶⁴ Den absolutte latterliggørelse af gaskamrene som symbol på menneskelig lidelse og nationalsocialismens umenneskelighed mister dog en smule af sin kant, fordi den tredimensionelle model ikke kan printes ud, når det kommer til stykket. Men meningen er tydelig nok – DSFHF får demonstreret sin uvilje mod og foragt for de ”påståede” jødiske ofre.

Sidens problemer og de ”skjulte” tekster

Som nævnt i dette kapitels indledning er der flere ting ved siden, som gør, at en besøgende måske ikke umiddelbart føler sig helt overbevist om dens og selskabets lødighed og professionalisme. For en typisk netbruger i dag består opgaven ikke længere i blot at finde information om et givent emne, men snarere at minimere mængden af information til rådighed og finde frem til det relevante.¹⁶⁵ Derfor er en hjemmesides vigtigste karakteristika efterhånden dens gennemskuelighed – både hvad angår opbygning (hvor finder man hvad) og afkodning (hvilken slags hjemmeside er der tale om). Det er med andre ord ikke nok, at et webstedes teknik virker, og at designet er flot, brugeren skal også kunne minimere sin tid på nettet og finde frem til det ønskede hurtigst muligt. Viser en hjemmeside sig at fungere dårligt, forsøger den besøgende sig blot med en ny, og en dårligt fungerende hjemmeside kan vise sig særdeles dårlig for organisationens image.¹⁶⁶

Som antydnet tidligere i teksten lader det ikke til, at DSFHF har gjort sig store overvejelser omkring sin målgruppe eller har gennemført brugertests, som ellers er afgørende for brugervenligheden og dermed udbredelsen af budskabet. Sidens brugervenlighed lader med andre ord meget tilbage at ønske: www.holocaust.nu hævder som bekendt at henvende sig til elever på ungdomsuddannelserne i undervisningsøjemed, men som tidligere nævnt er manglen på introduktion til Holocaust og præsentation af de enkelte elementer påfaldende, og det antages, at den besøgende kender til grundprincipperne i ”den autoriserede lærdom”. Det lader til, at indstillingen til information på webstedet grundlæggende er, at ”fakta” er selvforklarende, kan stå alene, og at den besøgende selv skal gennemskue omfanget af konspirationen. Set fra et brugervenligt synspunkt er det langt fra optimalt, ligesom manglen på kongruens i såvel

¹⁶⁴ Se bilag 9

¹⁶⁵ Se fx Hylland Eriksen 2002.

¹⁶⁶ Molich 2003 s. 13-18.

skrivestil, angivelse af fjendebillede, holdninger til forskellige teser osv. er fatal. Derudover forekommer der flere stavefejl og gentagelser samt manglende tegnsætning. Nogle af teksterne er på flere hundrede sider, hvilket ikke egner sig til læsning på nettet,¹⁶⁷ og en lang række links er forældede. Slutteligt må den kritiske besøgende undre sig over mantraet ”*man skal ikke tro på alt, hvad man ser/hører*”, som gentages i forskellige variationer, samtidig med, at vedkommende selv forventes at tro på benægternes (ofte meget tvivlsomme) teser uden bevisførelse, fx afvises vidneudsagn generelt, mens de, der bekræfter benægternes teser, anbefales.¹⁶⁸

En anden del af problemet er, at siden ikke opfylder den besøgendes formelle forventninger og behov. På et selskabs webside forventer man fx at finde information om dets opbygning, medlemmer og formand, samt hvor mange medlemmer det har, og hvor det holder til, men den eneste information er talsmandens navn og en mailadresse. Desuden er der ingen information om, hvordan man kan blive medlem af selskabet, ligesom man heller ikke umiddelbart kan donere penge. Derudover er der ting på siden, som ikke virker – fx kan man i et felt tilmelde sig et nyhedsbrev, men enten virker feltet ikke, eller også er det meget sjældent, der bliver sendt nyhedsbreve ud – undertegnede har i hvert fald ikke modtaget noget nyhedsbrev, selvom jeg har stået på listen i månedsvis.

Siden og dens forsøg på at mime objektivitet og saglighed skæmmes af en række klare brud på den akademiske stil: De klart antisemitiske udtalelser, det indimellem farverige og følelseladede ordvalg, brugen af humor og ironi, en overflod af retoriske spørgsmål og tydelige udeladelser og modsigelser eksemplificerer dette, ligesom links til tvivlsomme, stærkt nationalistiske og antisemitiske hjemmesider signalerer samhørighed og sympati for disse siders budskab. Et eksempel på en udeladelse er, at DSFHF undlader at nævne den mest kendte ”revisionist” David Irvings besøg i Danmark i februar 2004,¹⁶⁹ mens en række andre langt mindre prominente ”revisionisters” besøg nævnes. Det kan skyldes, at Irving dagen efter mødet

¹⁶⁷ Sprogbrugen på nettet bør være anderledes end sprogbrug i andre sammenhænge. For at hjælpe brugeren med at ”skimme” teksten kan man bl.a. lave bl.a. ved sigende overskrifter, fremhævninger af nøgleord, opdeling i små afsnit, indholdsoversigt over teksten og korte resumeer. Se Molich 2003 s. 101-103.

¹⁶⁸ Det drejer sig fx om værket ”Jeg var i Auschwitz” af tyske Thies Christophersen.

¹⁶⁹ Quist i Ekstrabladet 23/2-2004, Kassebeer i Berlingske Tidende 17/2-2004 og Wivel i Politiken 15/2-2004.

officielt tog afstand fra de danske benægteres antisemitisme og racisme, særligt en af DSFHF's nøglefigurer Christian Lindtner (som til lejligheden havde valgt at iføre sig en tysk politiuniform).¹⁷⁰ På trods af Irvings afstandstagen til DSFHF, som ikke nævnes med ét ord, er der på siden alligevel gentagne opfordringer til at købe Irvings bøger, arbejde for hans løsladelse fra et østrigsk fængsel, samt nyheder om hans retssag og sympatierklæringer til hans sag. Det forekommer både selvmodsigende og som en bevidst udeladelse, at Irving stadig udfylder en rolle som både martyr og kendt ekspert, samtidig med hans besøg og tilknytning til Danmark ikke nævnes med ét ord på grund af uoverensstemmelser med en af DSFHF's prominente figurer.

Noget af det mest problematiske på siden er imidlertid en række "skjulte" og meget kontroversielle tekster: Ved at lave søgninger på sidens interne søgemaskine fremkommer en masse tekster, som ellers ikke umiddelbart er tilgængelige, såsom de berygtede "*Zions Viser Protokoller*", uddrag af Henry Fords "*den internationale jøde*" fra 1920, "*Jøderne i Danmark*" fra 1940 af Jens Andersen, "*Tyskland og Jødespørgsmålet*" af Friederich Karl Wiebe fra 1938 (et nazistisk racistisk propagandaskrift), "*Jøderne og deres løgne*" af Martin Luther, 1938-udgave m.fl.. Disse tekster er berygtede for deres indhold af antisemitisk propaganda, og i dag læser man dem normalt for at få et indblik i den antisemitisme, som førte til Holocaust. Det forekommer både underligt og uprofessionelt, at det ikke er muligt at finde frem til disse tekster via den almindelige hjemmesides links, men kun gennem søgemaskinen. Det rejser en række spørgsmål: Hvorvidt teksterne bevidst holdes skjult, hvad der ellers findes af "hemmelige" tekster på hjemmesiden, hvor stor en del disse tekster og deres budskab udgør af DSFHF's ideologiske tankegods osv.

Det overordnede indtryk af hjemmesiden

Ved at beskæftige sig med www.holocaust.nu og DSFHF's måde at kommunikere på, bliver det hurtigt klart, at siden har en række fundamentale problemer. Indtrykket er umiddelbart, at sidens forhistorie stadig præger den: I den tidligere omtalte omstrukturering, hvor siden fik sit eget design, så den adskilte sig fra DCHF's undervisningshjemmeside i Holocaust, blev en del af teksterne også skiftet ud, men ikke alle. De nye tekster stikker ud fra de gamle, som stilistisk og

¹⁷⁰ Quist i Ekstrabladet 24/2-2004 I og II.

ordvalgmæssigt ligger meget tæt op ad den officielle undervisningsside, og resultatet er som nævnt, at siden fremstår ujævn, stilforvirret og indeholdende modstridende tendenser. Som besøgende bliver man i tvivl om, hvilken genre man befinder sig i, og hvorvidt tekstelementer er i overensstemmelse med genren – nogle tekster tangerer som vist det grove og antisemitiske udtryk, mens andre forsøger at holde den akademiske linje. Siden er tilsyneladende splittet mellem at ville repræsentere en organisation på en lødig måde og udfylde en funktion som et sted, hvor de enkelte skribenter kan lukke luft ud og offentliggøre deres private meninger og teser. Sidens primære målgruppe er dermed *ikke* de elever, den påstår, men først og fremmest en lille lukket kreds, som allerede er overbeviste om budskabet, og som savner et forum med respekt og lydhørhed omkring deres sag, hvor deres meninger kan komme til udtryk.

7.0 Institute for Historical Review

Det nuværende design af [www.ihr.org's](http://www.ihr.org) forside pr. 28/6-2006

I det følgende afsnit inddrages det amerikanske Institute for Historical Review (IHR) og organisationens hjemmeside www.ihr.org for at få et komparativt aspekt til de danske benægtere og deres hjemmeside. Derved tydeliggøres Holocaustbenægternes fremgangsmåder, identitetskonstruktioner samt internationale samarbejde, som det kommer til udtryk i et mere professionelt og ensartet udtryk. Der bliver særligt fokuseret på IHR's selvfremsættelse og særlige interesseområder, som de manifesteres på hjemmesiden.

Institute for Historical Review

USA er i øjeblikket omdrejningspunktet og spydspids for den internationale Holocaustbenægterbevægelse, ligesom det særligt er der, der publiceres bøger og artikler om fænomenet benægtelse, og uddannelsesprogrammer og hjemmesider lanceres for at imødegå benægternes påstande. Det skyldes til dels,¹⁷¹ at "revisionisternes" moderskib findes her, nemlig organisationen "Institute for Historical Review". IHR står meget centralt i den internationale benægterbevægelse og har formået at være samlende kraft og toneangivende for enkeltpersoner og smågrupper, som tidligere var isolerede. IHR har været en drivkraft i etableringen af såvel nationalt som internationalt samarbejde og et fælles forum, og ikke mindst er det lykkedes organisationen at få betydelig medieomtale. Særligt IHR's evne til at mime en lødig og akademisk stil har sat nye standarder for benægtere overalt i verden og været inspirationskilde for bl.a. det danske DSFHF.

På hjemmesiden præsenterer IHR fx sig selv således:

"Founded in 1978, the Institute for Historical Review is a public interest educational, research and publishing center dedicated to promoting greater public awareness of history, and especially socially-politically relevant aspects of twentieth century history. The IHR particularly strives to increase understanding of the causes, nature and consequences of war and conflict [...] With support from across the United States and many foreign countries, the IHR works to promote peace, understanding, and justice in relations between nations and cultures. It ardently defends freedom of speech and freedom of historical inquiry[...] The IHR works

¹⁷¹Andre mulige årsager er den store rolle, som Holocaust spiller i amerikansk kultur, sammensværgelsesteoriernes trivsel i landet, USA's tætte samarbejde med Israel og den udstrakte grad af ytringsfrihed, som muliggør benægtelsen.

with scholars, writers and publicists who endeavour — sometimes at great personal sacrifice — to separate historical fact from propaganda fiction.

*Devoted to truth and accuracy in history, the IHR continues the tradition of historical revisionism [...] Defying powerful adversaries, the Institute has influence vastly out of proportion to its modest size and budget. Its impact is much greater than that of any other comparable center or organization. Even its adversaries, such as the “Anti-Defamation League,” acknowledge the IHR’s effectiveness”.*¹⁷²

IHR fremstiller umiddelbart sig selv som en akademisk respektabel organisation, der afholder konferencer, udsender nyhedsbreve og har en hjemmeside. Organisationen valgte desuden at lægge navnet på sit nu hedengangne tidsskrift¹⁷³ *Journal of Historical Review* (JHR) meget tæt op ad navnet på USA’s førende historiske tidsskrift, *American Historical Review*, som udgives af den amerikanske historiske forening. JHR indeholdt mange af de samme ting som ”rigtige” akademiske tidsskrifter – artiklerne havde litteraturhenvisninger (dog oftest til andre benægttere) og fodnoter, der var boganmeldelser, nye forskningsresultater (der bekræfter benægternes grundlæggende teser) formidlet af skribenter med akademiske titler mv. I form og stil og gav JHR indtryk af at være et anerkendt historisk tidsskrift, hvor omstridte historiske emner – ikke blot Holocaust – diskuteredes. En undersøgelse af JHR fra 1980-1999 viste imidlertid, at mere end halvdelen af alle artikler omhandlede Holocaust og revisionisme, og at yderligere en 1/5 af artiklerne argumenterede for, at Nazi-tyskland ikke gjorde værre ting mod egne og andre landes befolkninger end andre lande.¹⁷⁴ Efter publiceringen af JHR er stoppet, fortsætter udgivelsen af artikler efter samme mønster – nu lægges de blot direkte på nettet, hvorfra de spredes til andre ”revisionistorganisationer” og deres hjemmesider, bl.a. den danske.¹⁷⁵ IHR excellerer med andre ord i at være en form for camouflageorganisation, og kender man ikke til IHR’s egentlige formål, som ikke fremgår tydeligt i deres udgivelser eller på

¹⁷² Se bilag 3

¹⁷³ JHR udkom omkring 80 gange mellem 1980 og 2002 og blev lukket i 2002 ”på grund af nedskæringer i personale og funding”, men skriftet kan stadig læses på IHR’s hjemmeside.

¹⁷⁴ Shermer og Grobman 2002 s. 78-80.

¹⁷⁵ Shermer og Grobman 2002 s. 42-48, Lipstadt 1994 s. 137-156, Blum og Bøggild 2003 s. 52-54 og 79-80 og <http://holocaust-uddannelse.dk/eftertid/holocaustbenaegtelse.asp>.

deres hjemmeside, kan det umiddelbart være svært at afkode, at der her er tale om den førende Holocaustbenægtelsesorganisation i verden.

IHR's hjemmeside www.ihr.org

I modsætning til danske DSFHF's "uddannelseshjemmeside", som i store træk forekommer uprofessionel og fejlslagen i forhold til målgruppen, er mit andet analyseobjekt www.ihr.org af en anden og langt mere professionel støbning: Den er overskuelig, søgefunktionerne gode, og det er let at navigere og finde rundt på den. Alle links virker, siden opdateres næsten dagligt, sprogbrugen er umiddelbart ikke værdiladet, og for den førstegangsbesøgende forekommer siden ved første indtryk sober og informativ. IHR fremhæver selv siden som

*"... one of the world's most popular, attracting more visitors than the sites of much more prominent and better funded organizations. It is regularly updated with news and comment from around the world, and with reports on the Institute's work and impact. With its tremendous library and archives, the site also serves as a great learning center, globally informing and educating people".*¹⁷⁶

Det er tydeligt, at webstedet har været inspirationskilde for danske www.holocaust.nu, for bortset fra at IHR's hjemmeside ikke har fast forside som DSFHF, er de bygget op over stort set samme skabelon og indeholder begge: En nyhedsdel, kommentarer på aktuelle begivenheder, tekstsøgningsfunktion efter forskellige temaer, en multimediedel, bogsalg (fra Noontide Press), boganmeldelser og en linksamling til andre ligesindede organisationer. IHR har sin nyhedsdel på forsiden, hvor en samling kommenterede links med billeder leder den besøgende videre til andre medier, hvoraf en del er velrenommerede, mens andre er højreekstremistiske medier, så som www.revisionists.com og forskellige weblogs. Som nævnt i forrige afsnit er blandingen af neutrale og velrenommerede kilder med politisk farvede kilder en måde, hvorpå troværdige kilders legitimitet kan "smitte af" på de øvrige.

Temaer på forsiden

¹⁷⁶ Se bilag 3

Under feltet "news and comment"¹⁷⁷ på forsiden samler IHR en række nyhedslinks til andre medier, kommentarer og boganmeldelser, som redaktøren mener, er sidens brugere vedkommende. IHR's egne kommentarer og boganmeldelser er både af ældre og nyere dato, mens nyhedslinke opdateres næsten dagligt, alt efter hvilke af IHR's mærkesager aktuelle nyheder kan paralleliseres til.¹⁷⁸ Flere af nyhedshistorierne bekræfter på en eller anden måde sidens besøgende i forskellige konspirationsteorier, dvs. det er nyheder, som forsøger at afdække, "hvad der virkelig er sket" og afsløre spin og cover-ups¹⁷⁹ (herunder afsløring af en jødisk/zionistisk magtfuld og hemmelig organisation, der er skyld i Irakkrigen og andre teorier om, hvad der i virkeligheden ligger bag krigen og en evt. kommende krig mod Iran. Derudover er der afsløringer af undervisningsbøger, der forsøger at indoktrinere, regeringer der har for meget magt over medierne, mennesker som står over retssystemet osv.). Interessen for sammensværgelser – ikke bare Holocaustbenægtelse – skyldes antageligvis, at teorierne underbygger benægternes anskuelse af verdens organisering, og desuden er "fjenden" som oftest den samme. Derudover drejer nyhederne sig særligt om USA's ry og image i verden, love mod Holocaustbenægtelse, retssager mod benægttere og eksempelvis Irans ministerpræsidents interesse for Holocaust og en evt. snarlig Holocaustkonference i Mellemøsten.

IHR formår i høj grad at bruge aktuelle mediesager til at sætte egen dagsorden, og særligt det følsomme emne Irakkrigen og en evt. kommende krig mod Iran får meget opmærksomhed. Det skyldes formentlig, at netop denne sag appellerer til en stor del af den amerikanske befolkning, som gerne så krigen afsluttet (eller slet ikke begyndt) og soldaterne hjemme igen. Artiklerne og IHR's egne argumentationer for, at det er den jødiske/zionistiske lobby, der står bag krigen, skaber konnotationer til jødiske stereotyper: Jøder trækker i trådene bag kulisserne, skaffer sig mere og mere indflydelse og er ligeglade med menneskeliv, bortset fra deres trosfællers.

På webstedets højre side findes spalten "news and views" med et udvalg af IHR's egne kommentarer, essays, pressemeddelelser, nyhedsbreve osv. Her bliver den antisemitisme og

¹⁷⁷ Pr. 28/6-06.

¹⁷⁸ I forbindelse med den iranske ministerpræsidents udtalelser om Holocaust og Israel omhandlede flere af nyhederne den sag, mens der eksempelvis var stort fokus på Irving og ytringsfrihed i forbindelse med den østrigske dom over ham.

¹⁷⁹ Der er fx jævnligt artikler fra www.informationclearinghouse.info, hvis slogan lyder "News you won't find on CNN or FoxNews". Nyhedskilden er en af de mere professionelle sider, der beskæftiger sig med forskellige konspirationsteorier, særligt om Irakkrigen.

anti-zionisme, som gennemsyrrer hele sitet, tydelig. Ud af 32 tekstlinks (pr. 28/6-2006) indeholder de 31 Holocaustbenægtelse, opfordring til støtte af IHR's kamp mod fx Wiesenthalcenteret eller konspirationsteorier kredsende om zionistisk indflydelse – særligt i forbindelse med Irakkrigen. Den ene tekst, der IKKE omhandler ovennævnte, er en nekrolog over en af IHR's tilknyttede "revisionister". De fleste tekster under "news and views" er skrevet af instituttets direktør fra og med 1995, Mark Weber.¹⁸⁰ Med den mulige undtagelse af David Irving er Weber vel nok den mest vidende om historiske detaljer i Holocaust og 2. Verdenskrig i benægterkredse, og ligesom Irving gør han sig godt i forskellige medier. Efter Irvings prestigetab og undsigelse af tidligere Holocaustbenægtelser i forbindelse med sine mange retssager, har Weber stort set overtaget pladsen som den mest betydningsfulde og (blandt sine trosfæller) respekterede benægter i verden.¹⁸¹

"About Us"

På www.ihr.org's topbjælke findes en række menupunkter, bl.a. "About Us",¹⁸² som i kort overskuelig form præsenterer IHR's formål og instituttets særlige interesseområder. IHR's selvpræsentation i "About Us" er omkring fire sider lang, og som citaterne ovenfor illustrerer, præsenterer IHR sig som en non-profit organisation, der særligt lægger vægt på at fremme historisk bevidsthed, ytringsfrihed, forståelse og gensidig respekt mellem nationer samt bringe historieskrivningen i overensstemmelse med fakta. Derudover bruges en del plads på at beskrive IHR's arbejde med at videreformidle videnskabeligt arbejde bl.a. via hjemmesiden, publikationer og afholdelse af konferencer. "The Holocaust Issue" nævnes temmelig sent i teksten, hvor det slås fast, at IHR *ikke* benægter Holocaust, men bare retter opmærksomhed mod visse aspekter, overdrivelser og usandheder i den "*autoriserede Holocausthistorie*" på basis af "*gennemtænkt evaluering af bevismaterialet*". Holocaust udgør – ifølge præsentationen – desuden kun en lille del af instituttets interesseområde, hvilket dog modsiges af sidens faktuelle indhold. IHR's skribenter og støtter præsenteres med vægt lagt på deres akademiske titler som

¹⁸⁰ Weber er udover at være direktør IHR medstifter af CODOH (Committee for Open Debate On the Holocaust), samt tidligere redaktør af det racistiske og højreekstremistiske National Vanguard, hvilket illustrerer, at den tilsyneladende store gruppe i virkeligheden består af nogle få ildsjæle med tilknytning til højreekstremistiske grupper der samarbejder på kryds og tværs og derved får deres opbakning og udbredelse til at tage sig større ud, end den i virkeligheden er.

¹⁸¹ Se fx Shermer og Grobman 2002 46-48.

¹⁸² Se bilag 3

universitetsprofessorer, historikere, tidligere Kz-fanger og gaskammerspecialister for at understrege deres integritet og faglighed.

De akademiske formuleringer kan dog ikke helt skjule antisemitismen. IHR nævner fx at selv instituttets modstandere, så som Anti-Defamation League¹⁸³ (ADL) anerkender IHR's indflydelse, og at et angreb på IHR i 1984 blev begået af Jewish Defense League, og at USA's kulturelle og politiske liv korrumpes af jødisk-zionistisk indflydelse. Desuden nævnes to gange, at selv visse modige jøder ser positivt på IHR og tager afstand fra "Holocaustindustrien". Det tolker IHR som udtryk for, at når selv repræsentanter for "fjenden" giver udtryk for IHR's meninger, så må det være rigtigt. Det illustrerer imidlertid bare IHR's antisemitisme på et andet plan, nemlig antagelsen om at alle jøder deler et fællesskab og har særlige interesser. Sidst i præsentationen præsenteres IHR's syn på det politiske landskab, og det viser sig at være meget konspiratorisk. Det slås blandt andet fast, at bitter erfaring har lært IHR at være skeptiske overfor alle politikere og regeringer, især i krigstid (som nu), hvor officiel og semiofficiel propaganda har gode kår. Magtfulde interesser inden for medierne og politikerne har interesse i at fordreje historisk fakta for egen vindings skyld. IHR skal i denne sammenhæng ses som en slags "whistleblower" eller et bolværk mod den udbredte propaganda.

"Leaflets"

Menupunktet "Leaflets"¹⁸⁴ præsenteres som en introduktion til emner af særlig relevans for IHR og giver en uddybende forklaring på de emner og temaer, som også præsenteres i "About Us". På trods af at det er IHR's egne pjecer, som organisationen oven i købet sender ud til interesserede, vælger man imidlertid i præsentationen af dem at påpege, at indholdet ikke nødvendigvis er udtryk for IHR's egne holdninger. Ansvarsfraskrivningen kan tolkes som et udslag af IHR's videnskabelige linje, i og med det er almindelig skik og brug i forbindelse med akademiske udgivelser, der behandler kontroversielle emner, at udgiveren påpeger, at man har bestræbt sig på at repræsentere et så bredt udsnit af en given diskussion som muligt, og at indholdet af publiceringen derfor ikke nødvendigvis er udtryk for redaktørernes holdning. IHR's afstandstagen forekommer dog unødvendig, modsigende og ansvarsfralæggende, idet det

¹⁸³ ADL er en organisation, som forsøger at bekæmpe og overvåge antisemitisme og andre former for racisme i verden, herunder hate speech og hate crime. ADL kan karakteriseres som pro-israelsk. Se evt. <http://www.adl.org/backgrounders/demonization.asp>.

¹⁸⁴ Se bilag 10

er instituttets direktør og andre af dets fremtrædende medlemmer, der er forfatterne bag pjecerne. Pjecernes omfang er heller ikke af et sådan omfang, at det ville være uoverskueligt for IHR at læse dem igennem og sørge for, at de stemmer overens med organisationens holdninger. Alt i alt virker ansvarsfraskrivningen som en bevidst sløring af IHR's holdninger med det formål at holde ryggen fri.

Der er i alt 15 pjecer (pr. 28/6-2006), og de fordeler sig i tre kategorier. Den første omhandler Holocaustbenægtelse og benægternes grundteser ("*Auschwitz: Myths and Facts*", "*The Problem of the Gas Chambers*", "*Inside the Auschwitz 'Gas Chambers'*", "*The Jewish Soap Myth*", "*The Holocaust: Let's Hear Both Sides*", "*What is Holocaust Denial?*" "*The Liberation of the Camps*" og "*A Few Facts About the IHR*"). Den anden omhandler den jødiske/zionistiske sammensværgelse, som ifølge IHR holder USA i et jerngreb og ydermere er ansvarlig for Irakkrigen ("*Iraq: a War for Israel*", "*A Look at The 'Powerful Jewish Lobby'*", "*Liberating America from Israel*" og "*Remembrance: What's Behind the Campaign*"). Den tredje kategori omhandler IHR's modstandere ("*The US Holocaust Memorial Museum*", "*Simon Wiesenthal: Bogus Nazi Hunter*", "*A Prominent False Witness: Elie Wiesel*"). Pjecernes emner illustrerer den amerikanske benægtelsesbevægelses omdrejningspunkt: Modstand mod og afsløring af en magtfuld jødisk konspiration. Derudover illustrerer pjecerne de vigtigste benægterargumenter, som allerede er blevet berørt i analysen af den danske side www.holocaust.nu: Afvisningen af vidneudsagn og gaskamrenes eksistens, nedbrydning af Holocausts symboler og symbolske status samt forsøget på at få lov til at repræsentere en legitim alternativ side i Holocaustdebatten.

Arkivet og linksamlingen

Biblioteket/arkivet stiller en meget stor samling artikler, boganmeldelser mv. til rådighed for den besøgende og præsenteres således:

"A tremendous library of articles, reviews, books and essays is instantly accessible here. Hundreds of items, most of them from the IHR's Journal of Historical Review, and covering a

wide range of historical, political, and cultural topics, can be downloaded from this archive and research center."¹⁸⁵

Arkivet er udstyret med en meget fin søgefunktion, som hurtigt kan lokalisere artikler mv. vedrørende et givent emne. Søgefunktionen kan imidlertid også bruges til at tydeliggøre IHR's ensprothed, hvad angår emnevalg – på trods af påstanden om at arkivet indeholder artikler inden for et bredt udvalg af emner. Søgninger på udvalgte ord gav fx følgende resultat: "Gas" (541 hits), "Auschwitz" (509 hits), "Jewish" (807 hits), "Zionist" (418 hits), "Israel" (468 hits) og "Holocaust" (737 hits). Meget omdiskuterede historiske begivenheder i USA som fx Vietnamkrigen og bombningen af Hiroshima opnår kun henholdsvis 71 og 54 hits, hvoraf de færreste af artiklerne omhandler selve begivenhederne, men blot refererer til dem.

IHR's linksamling¹⁸⁶ efterlader et blandet indtryk. Ligesom www.ihr.org's forside demonstrerer samlingen stor interesse for forskellige konspirationsteorier, også de, der ikke omhandler Holocaust. Her optræder fx siderne www.ifamericansknew.org (med undertitlen "*what every American needs to know about Israel/Palestine*"), www.reporters-notebook.com (med undertitlen "*a collection of truths suppressed by the mainstream media*") og <http://www.thornwalker.com/ditch/> (med undertitlen "*Views on Liberty and Civility you won't find elsewhere no matter how much you dig*"). Derudover figurerer der en række anti-krigswebsider (fx www.stophewarnow.net, www.againstbombing.org og www.antiwar.com.) og sluttelig en lang række "revisionist"-sider, bl.a. danske www.holocaust.nu. Linksamlingen demonstrerer – ligesom forsiden valg af nyheder – benægternes forkærlighed for sammensværgelsesteorier, sandsynligvis fordi teorierne bekræfter deres verdenssyn. Derudover demonstrerer samlingen på ny, at IHR forstår at udnytte aktuelle politiske begivenheder til at skaffe opmærksomhed og sympati for egen sag, og pt. rettes der særlig opmærksomhed mod Irakkrigen, som flere amerikanere er voldsomt imod.

Det overordnede indtryk af siden

¹⁸⁵ Se bilag 11

¹⁸⁶ Se bilag 12

Ved første øjekast på websiden fremstår IHR som en troværdig akademisk institution, men nærmere bekendtskab afslører, at organisationens hovedformål er at gøre Holocaustbenægtelse akademisk respektabelt for derigennem at fremme antisemitisme og antizionisme. www.ihr.org er umiddelbart imponerende i sin fremtoning og det er tydeligt, at der er postet anseelige mængder tid og penge i den. Den opdateres flere gange om uge, links fungerer, sproget er, så vidt man kan skønne, værdineutralt og korrekt. Hjemmesidedesignet er flot og overskueligt, når man ser bort fra, at forsiden er temmelig ”lang” – forstået på den måde, at den besøgende skal scrolle temmelig langt ned for at få overblik over den. Søgefunktionerne fungerer fint, og det er let at navigere rundt. Men på trods af dette er siden præget af et andet medie, nemlig det hedengangne JHR, og materiale derfra egner sig ikke umiddelbart til internettet, særligt pga. artiklernes længde og opbygning. Læsning på hjemmesider fungerer meget anderledes end læsning i en bog, og det tager hjemmesiden ikke højde for.¹⁸⁷ Antallet af og længden på artikler er også problematisk, idet søgning på visse emner afstedkommer en uoverskuelig mængde hits og tusindvis af sider, som ikke er sorteret efter relevans. Sidens opbygning er med andre ord god, men meget af indholdet er ikke tilpasset internetmediet.

8.0 Arabisk Holocaustbenægtelse

I dette afsnit inddrages arabisk Holocaustbenægtelse, såvel på trods af som på grund af at den på mange måder adskiller sig fra ”vestlig” benægtelse. Det mellemøstlige perspektiv nuancerer billedet af benægternes bevæggrunde, fremgangsmåder og identitetskonstruktioner. Samtidig bliver det tydeligt, at geografiske, politiske og kulturelle forskelle spiller en rolle for benægtelsens udformning. Dog er disse forskelle ikke nødvendigvis afgørende, når man (som Holocaustbenægterne) deler samme antisemitiske dagsorden. Der er stort set ikke udgivet litteratur om arabisk Holocaustbenægtelse, så meget af min viden bygger på avisartikler og interessegruppers observationer.

Man observerer hurtigt, at arabisk Holocaustbenægtelse er så udbredt og foregår på så mange forskellige fronter, at det ikke giver mening at koncentrere sig om et enkelt internetmedie eller en enkelt interessegruppe. Derfor vil der i nedenstående tekst i stedet blive refereret til en

¹⁸⁷ Se fx Molich 2003 s. 101-103.

række forskellige medier. På det amerikanske analyseinstitut MEMRI's¹⁸⁸ (the Middle East Media Research Institute) hjemmeside <http://memri.org/antisemitism.html> findes der en række henvisninger til eksempler på antisemitisme og Holocaustbenægtelse i de arabiske medier. Det er særligt med udgangspunkt i disse eksempler, at nedenstående tekst om Mellemøsten er skrevet. Det efterfølgende afsnit bærer præg af, at udvælgelsen og oversættelsen af de arabisksprogede eksempler ikke er foretaget af mig selv, men af MEMRI, ADL¹⁸⁹ og diverse journalister i forskellige kontekster. På grund af manglende sprogkunderskaber i arabisk er jeg nødvendigvis ikke så bredt orienteret i den arabisksprogede Holocaustbenægtelse og må til dels forlade mig på ovennævnte organisationers udvælgelseskriterier og oversættelser, men jeg mener alligevel at kunne drage en række brugbare paralleller til engelsk- og dansksproget benægtelse.

Benægtelse, antizionisme og antisemitisme

Omdrejningspunktet i den arabiske benægtelse er en antagelse om, at havde Holocaust ikke fundet sted, ville Israel aldrig være blevet oprettet, og Mellemøsturolighederne ville være en saga blot. Hvis man derfor kan påvise, at Holocaust ikke har fundet sted, men er et udtryk for et jødisk/israelsk/zionistisk svindelnummer, er Israel oprettet på ulovligt grundlag og kan derfor opløses. Holocaustbenægtelse har desuden den sideeffekt, at det provokerer jøder og israelere, hvilket gør det yderligere attraktivt i anspændte politiske situationer. Holocaustbenægtelse er dermed først og fremmest en form for politisk strategi i Mellemøsten, frem for udtryk for egentlig antisemitisme.¹⁹⁰

Antisemitismen opstår imidlertid i sammenblandingen mellem staten Israel og jøder som sådan, forstået på den måde at israelere¹⁹¹ og jøder overalt i verden opfattes som et kollektiv med kollektiv skyld. Denne sammenblanding er meget udbredt Mellemøsten – hvilket den i øvrigt også bliver i stigende grad i Europa. Eksempelvis oplever danske jøder ofte at blive stillet til

¹⁸⁸ Siden 1998 har MEMRI overvåget medier og prædikener i Mellemøsten og redegør løbende for politiske, ideologiske, sociologiske udviklinger i Mellemøsten. Organisationen beskyldes af og til for at være politisk i retning af anti-arabisk, men nyder stor anerkendelse, og må ses som indflydelsesrig, særligt i USA.

¹⁸⁹ Se fodnote 183 for uddybning

¹⁹⁰ Se <http://www.adl.org/backgrounders/demonization.asp>, Vogt 1988 s. 48-69, Blum og Bøggild 2002, s.189-211 og Clausen i Kristeligt Dagblad 20/6-2002.

¹⁹¹ Når jeg i det følgende henviser til israelere, menes der israelere med jødisk baggrund.

ansvar for staten Israels handlinger. Zionismen har flere steder fået status som moderne jødedom, og som det følgende vil vise, fremstilles Israel og israelere i dele af det arabiske medie billede ved brugen af en lang række klassiske antisemitiske stereotyper. Sammenstillingen får yderligere vind i sejlene af, at israelske politikere og andre toneangivende personer i stigende grad sætter lighedstegn mellem jøder generelt og den israelske stat og anklager kritikere af Israel for antisemitisme. Den britiske filosof Brian Klug argumenterer for, at antisemitismebegrebet devalueres, hvis det bruges for ofte og for let, og at den zionistiske sammenblanding er problematisk, i og med kritik af den israelske stats politik ikke er det samme som racisme rettet mod jøder.¹⁹²

Udformning og indhold

Benægtelsens og antisemitismens udformning og indhold i Mellemøsten forekommer i forskellige former: Der er en ”videnskabelig” form, som findes i debatprogrammer, dagblade, internetmedier og undervisningssituationer, ligesom politikere og andre toneangivende personer træder åbent frem og erklærer Holocaust for et falskneri med reference til vestlige benægteres teser. Den mere subtile og indirekte form forekommer i forskellige former for fiktion – også børneprogrammer – hvor jøder og israelere fremstilles i klassiske stereotypiseringer, konspirerende om at tjene penge og opnå verdensherredømme.¹⁹³ I de mere ekstreme og åbenlyst antisemitiske fremstillinger anvendes særligt karikaturtegninger af samme type som nazisternes propagandategninger.¹⁹⁴ Karikaturtegningerne viser ofte Holocaust som en løgn eller sammenligner israelere og nazister og fremstiller palæstinenserne som ofre for et ”israelsk Holocaust”. Netop sammenstillingen mellem Israel og Nazi-tyskland er udbredt: En net-afstemning foretaget af tv-stationen al-Jazeera i 2001 viste, at 84% af netværkets seere mente, at zionisme var værre end nazisme, 11% at de var lige slemme, og 2,7% at nazisme var

¹⁹² Beck i Politiken 6/12-2003, Klug 2003 s. 3-8 og 18-19, Banke i Politiken 18/5-06 og Banke 2005 s. 50-54. Se i øvrigt Michael Melchior på http://www.mfa.gov.il/MFA/MFAArchive/2000_2009/2001/8/The%20New%20Antisemitism (*The New Antisemitism*) for eksempel på, hvordan det foreslås at udvide antisemitismebegrebet til også at omfatte bestemte måder at omtale og kritisere staten Israel på.

¹⁹³ Se fx <http://memri.org/bin/articles.cgi?Page=subjects&Area=antisemitism&ID=SP61003>.

¹⁹⁴ Se bilag 13

værst. Undersøgelsen kan ikke tillægges nogen videnskabelig vægt, men viser alligevel noget om udbredelsen af relativiseringen og minimaliseringen af Holocaust.¹⁹⁵

Som tidligere nævnt er Holocaustbenægtelse en konspirationsteori, og konspirationsteorier er meget udbredte i Mellemøsten. En ny undersøgelse¹⁹⁶ fra Al Ahrams Center for Politiske og Strategiske Studier i Kairo viser fx, at særligt læserbreve, klummer, kommentarer og debatprogrammer på tv og radio – både i statskontrollerede og private medier – er med til at udbrede og bekræfte sammensværgelsesteoriene. Overraskende viser det sig, at også akademikere og andre højtuddannede bruger konspirationstænkningen til at forklare store politiske sammenhænge. Omdrejningspunktet i teorierne er, at den arabiske verden er offer for en israelsk/amerikansk sammensværgelse. I sidste ende frikender teorierne de politiske styre for ansvar og hensætter befolkning og politikere i apati – for hvordan skal man hamle op med en global sammensværgelse mod en?¹⁹⁷

Ytringer som ”vil du vide, hvem der i virkeligheden står bag enhver katastrofe og enhver terroraktion, så kig i retning af de zionistiske jøder”¹⁹⁸ er almindelige. Jøder stod fx bag terrorangrebet i USA 11. september, og selv Tsunamien i Asien skyldes Israel (atomare prøvesprængninger) ifølge en landsdækkende egyptisk ugeavis. Derudover er den tidligere omtalte konspirationsteori, Zions Viser Protokoller,¹⁹⁹ en bestseller i Mellemøsten og blev i 2002 filmatiseret og vist i den bedste sendetid.²⁰⁰ I dette lys kan tilslutningen til Holocaustbenægtelse næppe overraske.

Udbredelsen

Udtalelser fra en række prominente og indflydelsesrige personer illustrerer, hvor udbredt og institutionaliseret benægtelse og antisemitisme/antizionisme er i Mellemøsten: Som led i en serie antisemitiske og antizionistiske ytringer, hvor hovedbudskabet er, at Israel skal opløses,

¹⁹⁵ Sørensen i Kristeligt Dagblad 22/2-2006, Blum og Bøggild, 2002 s. 189-211 Clausen i Kristeligt Dagblad 20/6-2002, og http://www.mettransparent.com/lafif/lafif_lakhdar_zionism_and_nazism.htm.

¹⁹⁶ El-Gourfti i Politiken 9/7-2006.

¹⁹⁷ Se yderligere omtale af konspirationsteorier i dette speciale s. 39-41.

¹⁹⁸ <http://memri.org/bin/articles.cgi?Page=subjects&Area=antisemitism&ID=SP70004>.

¹⁹⁹ Se omtale af protokollerne i fodnote nr. 88 og særligt om protokollerne i Mellemøsten på <http://memri.org/bin/articles.cgi?Page=subjects&Area=antisemitism&ID=SP70004>.

²⁰⁰ <http://memri.org/bin/articles.cgi?Page=subjects&Area=antisemitism&ID=SP30901>, Sørensen i Kristelig Dagblad 27/2-2006, Clausen i Kristeligt Dagblad 20/6-2002 og Wivel i Weekendavisen 28/2-2005.

har Irans præsident, Mahmoud Ahmadinejad sagt, at Holocaust er en myte, hvilket han efterfølgende blev bakket op i af en stor gruppe intellektuelle og medier fra forskellige arabiske lande. En tidligere syrisk forsvarsminister udgav i 1980'erne en bog, hvor han "beviser", at jøder anvender kristent og muslimsk blod til fremstilling af brød til rituelle formål.²⁰¹ Teheran Times, som er tæt knyttet til det iranske udenrigsministerium, valgte at bringe benægtende artikler på den internationale mindededag for Holocaust 27. januar 2005.

Journalister, redaktører, imamer, klummeskribenter, statsmedier osv. benægter løbende Holocaust og reproducerer antisemitiske stereotyper. Udbredelsen af benægtelse er på ny aktualiseret, efter en iransk avis i februar 2006 udskrev en konkurrence om bedste Holocaustkarikaturer som et modsvar til Muhammedtegningerne for at illustrere overfor vestlige medier, at man ikke kan trykke hvad som helst under dække af ytringsfriheden.²⁰² Antisemitismen/antizionismen og benægtelse er med andre ord mere eller mindre institutionaliseret i Mellemøsten, idet den reproduces i magtens institutioner såsom universiteter, statsstyrede medier og i landenes parlamenter. Hvor benægtelse i Vesten er forbeholdt særlige medier og fora, foregår det i Mellemøsten i en bred vifte af medier og er bredt accepteret blandt landenes befolkninger.

Modstand mod benægtelse i Mellemøsten

Benægtelse er med andre ord temmelig udbredt i Mellemøsten for ikke at sige refleksagtig, men den møder også protester fra en række toneangivende personer. Fx har den kuwaitiske undervisningsminister udtalt, at benægtelse er en forbrydelse mod menneskeheden, som tyder på, at man har mistet sin etiske målestok. Den tyrkiske premierminister Recep Erdogan udtalte i 2005, at antisemitisme var perversion, og Holocaust er den værste forbrydelse mod menneskeheden nogensinde.²⁰³ I 2001 underskrev en gruppe ansete arabiske intellektuelle et manifest mod afholdelse af en revisionistisk historiekonference i Beirut. Den palæstinensiske præsident Mahmoud Abbas slog i 1970'erne fast, at under en million jøder døde under Holocaust, men i dag er han mere moderat og siger, at han ikke vil diskutere tal, og at Holocaust var en forfærdelig, utilgivelig forbrydelse mod den jødiske nation og hele menneskeheden som

²⁰¹ Blüdnikow i Berlingske Tidende 17/1-2006.

²⁰² Sørensen i Weekendavisen 9/2-2006 og Vitus på dr.dk 7/2-2006

²⁰³ <http://memri.org/bin/articles.cgi?Page=subjects&Area=antisemitism&ID=SP97305>.

sådan. Flere anerkendte historikere bakker heller ikke op omkring benægtelse i almindelighed. På den liberale webside www.mettransparent.net forekommer der indlæg fra eksempelvis palæstinensere, som fastslår vigtigheden af at tage afstand fra Holocaust. Desuden findes der en anden – og meget ubehagelig – form for modstand mod benægtelse, nemlig en række lovprisninger af Hitler for hans effektive måde at dræbe jøder på.²⁰⁴

Nettets betydning for arabisk benægtelse

Ligesom i resten af verden har udbredelsen af internettet og digitaliseringen af øvrige medier i Mellemøsten betydet store omvæltninger i mediebilledet og givet en hel ny offentlighed adgang til medierne og skabt plads til nye fortolkninger af aktuelle sager.²⁰⁵ Desuden har den såkaldte arabiske medierevolution også givet plads til to arabisksprogede tv-stationer, al-Jazeera og al-Arabiyya, som begge har hjemmesider, og som søger at dække den daglige udvikling i Mellemøsten fra et professionelt journalistisk og ikke-politisk synspunkt. De to stationer og deres hjemmesider udgør et alternativ til de statsstyrede medier i Mellemøsten, og de adskiller sig fra de statsstyrede medier ved blandt andet at give israelere og arabere mulighed for at diskutere for åben skærm.²⁰⁶

Som tidligere nævnt er nettet det perfekte medie til udbredelse af konspirationsteorier, og det gælder også Holocaustkonspirationsteorien. Chatrooms, e-mails, live-dialoger, tråde,²⁰⁷ videooptagelser mv. er nogle af de fora på nettet, hvor benægtelse ytres. I forbindelse med Muhammedkrisen cirkulerede der fx samlinger af antisemitiske og stereotypiserende karikaturtegninger via e-mail, hvor Danmark og Israel blev sat i forbindelse med hinanden, så det fremstod, som om Israel var hovedansvarlig for karikaturtegningerne.²⁰⁸ Ligesom alle andre steder i verden virker internettet både positivt og negativt på politiske konflikter i Mellemøsten: På den ene side giver mediet mulighed for stor informationsindsigt, og på den

²⁰⁴ Syberg i Information 9/2-2006,

<http://memri.org/bin/articles.cgi?Page=subjects&Area=antisemitism&ID=SP21201>, Blüdnikow i Berlingske Tidende 17/1-2006 og

http://www.mettransparent.com/texts/george_catan_on_arab_holocaust_denial_memri.htm.

²⁰⁵ Anderson 2000, el-Gourfti i Politiken 31/10-2005 og Mikkelsen i Information 7/11-2005.

²⁰⁶ Sørensen i Kristeligt Dagblad, 25/11-2005.

²⁰⁷ En tråd er et spørgsmål eller et emne, der enten er lagt ind på et site af dets administratorer eller af en bruger, og som de øvrige brugere herefter kan diskutere eller svare på.

²⁰⁸ Se bilag 13.

anden side er det et perfekt redskab til at sprede misinformation og skubbe konflikter i en forkert retning.²⁰⁹

²⁰⁹ Søndergaard og Schnabel i Kristeligt Dagblad 3/2-2006.

Del IV: Opsamling, perspektivering og konklusion

Sidste og afsluttende del af specialet består af en opsamling på analyseafsnittet med fokus på det internationale samarbejde mellem benægterne og en perspektiverende del, hvor Holocaustbenægtelse sættes i forbindelse med offerrollens stigende attraktivitet i det 20. århundrede. Perspektiveringen belyser også ”den nye antisemitisme”, og det diskuteres, om prisen for udstrakt ytringsfrihed på nettet er, at der gives grønt lys for fx historieforfalskning. Derudover vejes fordele og ulemper ved internetcensur op overfor uddannelse i kildekritik. Del IV slutes af med en opsamlende konklusion.

9.0 Opsamling på analysedelen

Generelt om benægterbevægelsen

Ved at se på Holocaustbenægtelse i henholdsvis Danmark, USA og Mellemøsten kan man observere, at der går en rød tråd gennem den internationale benægterbevægelse. Først og fremmest er det kendetegnende, at i forhold til den ”akademiske” benægtelse, som har været mit interesseområde, er det amerikanske IHR, der sætter dagsordenen internationalt. Desuden er benægternes skråsikkerhed på, at de har gennemskuet verdens sande tilstand, kendetegnende for dem, uanset nationalitet. Bl.a. har de – som nogle få – indset, at verden er kontrolleret af en verdensomspændende konspiratorisk gruppe jøder, som man grundlæggende er villig til at nægte rettigheder, både på grund af jødernes umiddelbare farlighed men også deres ”natur”. Benægternes sag fremføres ofte med stor dramatik, og faren for den jødiske konspiration fremstilles som meget stor og umiddelbar, særligt i forbindelse med forskellige mediestrategier og i situationer, hvor økonomisk opbakning skal sikres. Ligesom andre yderligtgående fraktioner har gruppen samlet set meget lidt tiltro til demokrati og demokratiske spilleregler og bevæger sig ofte på grænsen mellem legale og semilegale metoder at nå deres mål på og ser på sin vis sig selv som hævet over systemet, qua vigtigheden af deres opgave. De demonstrerer en utrolig vedholdenhed i deres anklager, en manglende evne eller vilje til at ændre synspunkt og tage kritik af deres arbejde til efterretning.

Etableringen af kollektive identiteter er en central brik i kampen om, hvordan hele myten om samfundet skal indholdsudfyldes, og benægternes identitetskonstruktion følger i store træk det samme mønster på tværs af nationale skel. Ifølge diskursanalysen eksisterer grupper først som

sådan, når de bliver italesat – enten ved at nogen taler på vegne af dem, eller andre udpeger en mængde individer med fælles karakteristika som en gruppe. Gruppe og repræsentant konstitueres dermed i én bevægelse ud fra, hvad identiteten er lig med og forskellig fra, dvs. relationelt.²¹⁰ Som tidligere vist smelter benægternes forestilling om ”Jøden” sammen med det negative billede af globaliseringen, i og med ”Jøden” i de klassiske antisemitiske stereotyper er kendetegnet ved at være grænseoverskridende og repræsentant for samvittighedsløs kapital. I det internationale perspektiv er det særligt det, den samlede gruppe er forskellig fra, der udgør grundstenen i det internationale samarbejde, nemlig kampen mod den fælles fjende – ”jøden” eller ”den fremmede”.²¹¹ ”Revisionisterne” fremstiller sig selv som en stærk kontrast til ”Jøden”/zionisterne og deres tilhængere: Hvor ”revisionisterne” ønsker videnskabelig åbenhed, ønsker zionisterne dogmatisk og ”politisk korrekt” lukkethed. Hvor ”revisionisterne” ønsker fredelig sameksistens mellem nationer, er zionisterne interesseret i konflikt for egen vindings skyld. Hvor ”revisionisterne” repræsenterer non-profit organisationer, repræsenterer jøder/zionister den samvittighedsløse kapital osv. Den fælles fjende og ”revisionist”-identiteten med et stærkt internt sammenhold giver livsmening for de engagerede og dedikerede benægttere, som føler stor lidenskab for ”sagen”, der skal rive det zionistiske slør bort fra omverdenens øjne. Benægternes syn på verden er med andre ord stærkt polariseret og kendetegnet ved forenkling af komplekse spørgsmål.

Benægtelse på tværs af grænser - samarbejde mellem arabiske og vestlige benægttere på trods af forskelle

Selvfølgelig er der forskel på Holocaustbenægtelse, alt efter hvilket land og hvilken gruppe den foregår i, men skellet går først og fremmest mellem ”vestlig” benægtelse og benægtelse i Mellemøsten. Som beskrevet i Mellemøstafsnittet anses Holocaustbenægtelse i den arabiske verden ikke som hverken kontroversielt eller som en egentlig revision af historien til forskel fra Europa og USA: Holocaust har aldrig udgjort en del af den arabiske verdens kultur og historieopfattelse på samme måde som i Europa, og viden om og interesse for begivenheden er begrænset til det formål at mobilisere politisk modstand mod Israel af politiske og geografiske

²¹⁰ Winther Jørgensen 1999 s. 56-59.

²¹¹ Se s. 38-39 for min brug af begrebet ”den fremmede”.

grunde.²¹² Som et resultat heraf har ingen Holocaustbenægttere af arabisk herkomst etableret sig blandt de berømte og ”videnskabelige” benægttere. En lang række af de ”vestlige” benægttere har dog kunnet finde både inspiration og et lydhørt publikum i den arabiske verden, og arabiske fortalere for benægtelse har kunnet trække på deres ”ekspertise” i deres fremstilling af ”*den zionistiske løgn*”. Der er blevet arrangeret adskillige konferencer i Mellemøsten med deltagelse af europæiske og nordamerikanske benægttere, og David Irving og andre benægttere udtaler sig ofte til de arabiske medier. Benægteren Jürgen Graf er fx bosat i Teheran, og franske Roger Garaudys seneste antisemitiske bog er udgivet i Iran med statsstøtte.²¹³

På grund af den store sympati, der findes for palæstinenserne sag verden over, er netop palæstinenserne offerrolle i forhold til Israel interessant og brugbar for benægterne. Hvor forsøget med at relativisere Holocaust ved at sammenligne jødernes lignelser med det tyske folks lidelser aldrig har vundet større genklang uden for benægterkredse, har man en bedre sag med fordrevne palæstinensere. Palæstinenserne ønsker at få del i den positive offeropmærksomhed,²¹⁴ og benægterne er mere end ivrige efter at fremme palæstinenserne synsvinkel og forstår at udnytte den højaktuelle sag til at sætte egen dagsorden og fremme benægtelse og antisemitisme generelt i såvel Europa og USA som i Mellemøsten. Sammenblandingen af hadet mod Israel, den klassiske antisemitisme og konspirationsteoriernes udbredelse i Mellemøsten gør det let for ”vestlige” benægttere at sprede deres budskaber i de arabiske medier.

Man kan spørge sig selv, hvor holdbart samarbejdet mellem henholdsvis arabiske og ”vestlige” Holocaustbenægttere kan være, i og med de vestlige benægttere som oftest bevæger sig i nationalistiske og højreekstremistiske cirkler, hvor muslimer anses for en trussel mod ”Vestens” sikkerhed. Samtidig repræsenterer flere af de vestlige benægttere en række værdier, som de mellemøstlige benægttere ikke umiddelbart kan tilslutte sig – fx er Irans præsident næppe

²¹² Larsen i Information 20/2-2006.

²¹³ Se http://www.adl.org/presrele/holocaustdenial_83/3756_83.asp, http://www.adl.org/PresRele/HolocaustDenial_83/4868_83.htm, Blüdnikow i Berlingske 17/1-2006 og Blum og Bøggild 2002 s. 189-211.

²¹⁴ Der er skrevet mere udførligt om offerrollen og kampen om samme i næste afsnit af dette speciale s. 82-85.

tilhænger af flagskibet absolut ytringsfrihed. Men ind til videre ser det ud til, at så længe man har gavn af hinanden og koncentrerer sig om at gøre fælles front, fungerer samarbejdet fint.

Internettets rolle for benægtelsen

På det praktiske plan har udbredelsen af nettet som tidligere nævnt gjort det muligt for Holocaustbenægttere overalt i verden at sprede deres budskab, og benægterne har været dygtige til at bruge nettet til at relatere aktuelle sager til benægtelse gennem fx weblogs, chatrum og nyhedsgrupper. Den organisatoriske del af nettets muligheder, er naturligvis også kommet dem til gode i forhold til fx koordinering af presseaktioner, demonstrationer, indsamling af penge, udsendelse af nyhedsbreve mv. Der er imidlertid særligt én iagttagelse, som gør sig gældende for det danske og det amerikanske analysemateriale, nemlig det forhold at internettet udgør et alternativ til de majoritetsdominerede rum. Nettet tilbyder benægterbevægelsen magten til at definere sig selv som ansvarsbevidste, ligeværdige medborgere med en fælles vigtig sag. Den internetmedierede kommunikation er dermed med til at ændre relationerne mellem benægterne og det omkringliggende samfund, fordi den gør det muligt for dem at undslippe majoritetens udgrænsning og definere sig selv. Det betyder selvsagt ikke, at samfundets magtrelationer, udgrænsningsmekanismer, kategoriseringer og grænsedragingsprocesser ikke længere har social relevans. Men det betyder, at man må forholde sig til, at alle former for grupper og organisationer gennem internettet får muligheden for at konstituere et magt- og betydningsfuldt fællesskab.

10.0 Perspektivering og diskussion

Det følgende afsnit breder specialets temaer ud og ser nærmere på en række problemstillinger, som de forskellige emner rejser, herunder offerrollens attraktivitet og misundelse mellem offergrupper, samt ytringsfrihed, censur og kildekritik i forhold til internettet.

10.1 Kampen om offerrollen

I bogen *Offerets århundrede* påpeger Henrik Jensen, at offerrollen gradvist er blevet mere og mere attraktiv i det 20. århundrede. Det moderne menneske befinder sig ifølge Jensen i et posttraumatisk rum i kølvandet på verdenskrigene, martret af forestillingen om katastrofens evige genkomst. Samtidig har verden gennemgået en udvikling, hvor individualisering,

industrialisering, sekularisering, urbanisering, rationalisering mv. gennemgribende har forandret samfundet og menneskets grundvilkår. Disse "katastrofer" har været med til at separere den vestlige kultur fra sine rødder og fiksere mennesket i en (potentiel) offerrolle uden personligt ansvar.²¹⁵ Offerrollen kan være adgangsbillet til magt, indflydelse, identitet, penge og berømmelse, hvorfor der spekuleres i forskellige offerstrategier – hvad enten det drejer sig om privatpersoner, minoritetsgrupper, firmaer, interesseorganisationer, sport eller politik. Offerrollen er identitetsgivende, udbredt og til dels legitim, og massemedierne er en afgørende faktor for udbredelsen af den.²¹⁶

Når man taler om offerrollen som et politisk aktiv er det næsten ikke til at komme uden om staten Israels politiske brug af Holocaust og det jødiske folks offerrolle under 2. Verdenskrig (og på andre tidspunkter i historien). Her eksemplificeres offerrollen som et middel til at vinde politisk legitimitet, magt og en stærk identitetsfølelse: Den nationale fortælling om Holocaust spiller en meget stor rolle i israelernes kollektive erindring og identitet, samt nationale sammenhold. Den israelske stats uofficielle valgsprog er "*aldrig mere Holocaust*", og man opfatter staten Israel som garant for, at en sådan katastrofe aldrig mere kan ske. Derfor bliver regeringer, medier og privatpersoner, der kritiserer Israel, stemplet som antisemitiske af såvel israelske politikere og interessegrupper og i yderste konsekvens som tilhængere af Holocaust.²¹⁷

Palæstinenserne i Mellemøsten ser sig selv som ofre for Israel, og det er et vigtigt led i deres politiske strategi at få deres offerrolle anerkendt. Set fra et palæstinensisk perspektiv er Holocaust stadig bevæggrund for en stor del af den internationale støtte, som Israel nyder, og jødeudryddelsen skygger for palæstinenserne egen offerrolle som fordrevet og diskrimineret folk. Palæstinenserne ønsker del i den positive offeropmærksomhed og den medfølgende politiske goodwill, men de ønsker i høj grad også at tildele Israel bøddelrollen og derved fratage dem deres offerlegitimitet – dette gøres bl.a. ved den tidligere nævnte sammenligning mellem nazister og israelere og den diskursive kamp om ordet Holocaust, hvor palæstinenserne lidelser kaldes for det palæstinensiske Holocaust.

²¹⁵ Forstået på den måde at opkomsten af bl.a. psykoanalysen har bevirket, at individet og dets gerninger ses som følge af ydre omstændigheder, og at alle er potentielle ofre for systemet, for forældrenes opdragelse/svigt, racisme, økonomiske konjunkturer osv.

²¹⁶ Jensen 1998, se særligt 13-89 og 353-377.

²¹⁷ Matzen 2002 s. 7-22 og Klug 2003 s. 3-11.

Den tidligere omtalte omdiskuterede forfatter Norman Finkelstein har skrevet bogen *Holocaustindustrien – Refleksioner over udnyttelsen af jødernes lidelser* om politisk og økonomisk (mis)brug af jødernes lidelser og forsøg på at tage patent på lidelse, særligt med udgangspunkt i den dominerende symbolske status Holocaust har opnået i USA.²¹⁸ Finkelstein er (efter min mening) meget sort/hvid i både sine overvejelser og konklusioner og overser flere faktorer, men det er indiskutabelt, at en amerikansk jødisk elite har formået at gøre Holocaust til et omdrejningspunkt i amerikansk historisk bevidsthed og et vægtigt symbol på intolerance og racisme – et slags moralsk referencepunkt.²¹⁹ Faktisk så meget at repræsentanter for andre minoritetsgrupper som eksempelvis afroamerikanere og Amerikas oprindelige befolkning giver udtryk for, at Holocaust får alt for meget plads i form af historieundervisning, mindesmærker, opmærksomhed osv. Der argumenteres for, at man ved at bruge så meget energi på at erindre et folkemord, som fandt sted på den anden side af Atlanten, glemmer de mennesker, som stadig er ofre for fordomme, befinder sig på bunden af samfundet og har lav social status.²²⁰ Nogle repræsentanter for den jødiske minoritet vælger at svare igen ved at referere til Holocausts karakter som en unik forbrydelse mod menneskeheden, som intet kommer op på siden af, og hævde, at enhver sammenligning mellem Holocaust og andre rædsler er et forsøg på at relativisere forbrydelsen. Der opstår med andre ord en vis form for 'offeromisundelse' imellem de forskellige offergrupper/minoritetsgrupper, og det samme gør sig gældende for palæstinenserne forhold til Israel.

Det er interessant her, at selv samme misundelse gør sig gældende for benægterne. Som vist i analysedelen forsøger også benægterne sig med forskellige offerstrategier – de forsøger eksempelvis at skabe bevidsthed om det tyske folks offerrolle i og efter krigen, eksempelvis ved at lave en mindedag for "Holocaust i Dresden". Ydermere fremstiller de sig selv som ofre for alt fra jødisk sammensværgelse, indvandring, uretmæssig udelukkelse fra magten og medierne, indespærring osv.²²¹ Martyrrollen dyrkes ved at fokusere på den uretfærdige behandling, de har været udsat for grund af deres engagement i benægtersagen og den række ofre, de har måttet

²¹⁸ Finkelstein 2001.

²¹⁹ Se også Novick 2000 s. 1-15 og Novick 2001 s. 207-238.

²²⁰ Eksempelvis dedikerede forfatteren Toni Morrison sin berømte bog *Beloved* om racisme mod sorte i USA til "the sixty million and more" for at understrege, at der var langt flere ofre for den slavehandel, som foregik i USA og medvirkede til at gøre USA's økonomi stærk, end for Holocaust, som fylder så meget i amerikansk bevidsthed.

²²¹ Se evt. afsnittet om mulige forklaringer på Holocaustbenægtelse s. 35-41.

bringe for dette engagement, og samtidig ironiseres der kraftigt over jødernes udnyttelse af deres offerrolle.

”Revisionisternes” strategi kan være inspireret af den udbredte politiske korrekthed, der opstod i USA i 1990’erne, hvor medlemskab af en minoritetsgruppe blev en attraktiv og udbredt personlig strategi.²²² Den politiske korrekthed førte bl.a. til, at man anlagde minoritetsperspektiver både på historieskrivning og undervisning i historie – dvs. det blev bredt accepteret, at der fandtes ”andre sider af historien”, som havde ligeså stor berettigelse som ”de officielle” versioner. Benægterne ”låner” elementer fra og mimer denne (nye) historiske tradition ved fx at argumentere for, at også det tyske folk var ofre for krigen (hvilket de uden tvivl var), og den diskursive (mis)brug af begrebet ”andre sider af historien”. Ved delvist at indskrive sig i den nye tradition forsøger benægterne diskursivt at tilkæmpe sig deres ønskeposition, hvor de repræsenterer en anden men lige så legitim version af historien som den gængse.

10.2 Europæisk import af mellemøstlig antisemitisme og Holocaustbenægtelse?

I Europa og Nordamerika tales der om en bølge af ”ny antisemitisme” med dertilhørende Holocaustbenægtelse, som er tæt knyttet til den politisk anspændte situation i Mellemøsten. Siden den anden intifadas begyndelse i Israel i september 2000 har Europa oplevet en stigning i antallet af registrerede overgreb på jøder, idet der i stadig højere grad bliver sat lighedstegn mellem jøder og Israel, jvf. diskussionen s. 73-74. Sociologen Ulrich Beck peger på det problematiske i den manglende skelnen mellem jøder og Israel, som han anser for central for eksempelvis forsoning mellem jøder og Tyskland – den manglende skelnen udgrænser jøder og fremmedgør dem, hvilket i yderste konsekvens kan udvikle sig til nyt jødehad.²²³ Denne ”nye antisemitisme” stammer ifølge flere rapporter først og fremmest fra indvandrere med muslimsk og arabisk baggrund, men også højreekstremistiske grupper abonnerer på den. En omdiskuteret svensk rapport fra 2003²²⁴ konkluderede, at en del svenske muslimske unge importerer en konflikt fra Mellemøsten i deres benægtelse af Holocaust, og i Holland har man lignende erfaringer, hvor elever med mellemøstlig baggrund udvander fra Holocaustundervisningen.²²⁵

²²² Jensen 1998 s. 20-27.

²²³ Beck i Politiken 6/12-2005.

²²⁴ Tossavainen 2003 s. 19-21.

²²⁵ Banke 2005 s. 47-53.

Radio Islam med Ahmed Rami ved roret er et godt eksempel på et bindeled mellem vestlig og mellemøstlig benægtelse og antisemitisme.²²⁶

Også i Danmark har den ”nye antisemitisme” været genstand for interesse, og ifølge en kvalitativ undersøgelse fra Dansk Institut for Internationale Studier, Afdeling for Holocaust- og Folkedrab er der også i Danmark tegn på, at nogle unge med muslimsk/arabisk baggrund qua et stort engagement i Mellemøstkonflikten antager antisemitiske holdninger, selvom der generelt er en skelnen mellem jøder i Danmark og jøder i Israel. Ifølge DIIS-rapporten er man i modsætning til Sverige og Holland imidlertid ikke stødt på deciderede problemer med at undervise muslimske elever i Holocaust, tværtimod argumenterer en del undervisere for, at emnet egner sig særligt til klasser med mange tosprogede elever, idet det kan bruges som springbræt til at tale om racisme, diskrimination mv. Der er imidlertid en udbredt forestilling om, at det internationale samfund grundet Holocaust har givet israelerne ”grønt lys” til at gøre forfærdelige ting mod palæstinenserne og de arabiske nabolande, og DIIS-rapporten anbefaler derfor fortsat opmærksomhed og indsats mod historieforvridning og misinformation. Hovedformålet med rapporten var at beskrive antisemitismens karakter, som den udspiller sig i bestemte undervisningssituationer i Danmark og altså ikke at belyse udbredelsen af antisemitisme. Alligevel affødte rapporten voldsom kritik fra dele af det jødiske samfund i Danmark,²²⁷ som bl.a. mente, at rapporten nedtoner og forsøger at ”dække over” problemer med unge med arabisk baggrund som et udslag af politisk korrekthed. Desuden efterlystes en hel anden rapport, nemlig en redegørelse for antisemitisme i Danmark blandt flygtninge og indvandrere fra Mellemøsten. Polemikken illustrerer emnets sensitivitet, og Holocausts og antisemitismens politiske betydning: Fra jødisk side er der fortsat politisk interesse i at fremhæve jødernes udsatte position i Danmark (og i verden), og man kan i og for sig se diskussionen som udtryk for offerrollens attraktivitet.

10.3 Ytringsfrihed og hate speech på internettet

”Mange ligger under for den misforståelse, at ytringsfriheden er indført for at beskytte ytringer, som det store flertal kan tilslutte sig, men ikke ”krænkende udsagn”. Det er præcist omvendt.

²²⁶ Se fx <http://holocaust.nu/printnow.aspx?aid=231>.

²²⁷ Se fx Cain i Kristelig Dagblad 31/5-06 og Blum og Bøggild i Kristelig Dagblad 26/5-06.

Ikke-kontroversielle ytringer behøver ikke beskyttelse. Det gør de kontroversielle, og hvad der til en given tid er kontroversielt, skifter konstant'.²²⁸

Der refereres ofte til Holocaustbenægtelse og andre former for hate speech som udslag af internettets ”mørke side”, og det stående spørgsmål er, hvad der kan gøres for at dæmme op for den tiltagende mængde hate speech på nettet, samtidig med en undergravning af ytringsfriheden undgås. Der er ingen tvivl om, at internettet har gjort det muligt for benægtelse og andre udgivere af hate speech at nå et større publikum end nogensinde før. Nettet har tre klare fordele for benægterne: Deres informationer er tilgængelige for næsten hele verden omtrent omkostningsfrit, og nettet sikrer delvist beskyttelse mod retsforfølgelse, bl.a. fordi der er betydelige problemer med at spore og efterforske hate speech på nettet.²²⁹ Derudover er det også blevet muligt at nå en række nye (og sårbare) målgrupper, der i højere grad er modtagelige overfor benægternes demagogi end et traditionelt publikum, fx børn og unge. Den racistiske Stormfront-webside, etableret af Ku Klux Klan-lederen Don Black, har fx en ”Kid’s page” med eksplicit racistisk indhold.²³⁰

Generelt er det sådan, at de love, der gælder for ytringsfrihed i forskellige lande, også gælder for ytringer på nettet. Problemer med retsforfølgelse og håndhævelse af love opstår på grund af nettets globale karakter og rejser en række meget centrale spørgsmål: For det første hvorvidt internettet overhovedet skal reguleres, og hvilke standarder der i givet fald skal gælde. For det andet hvem der skal have domsmyndighed over netforbrydelser, og hvad der overhovedet konstituerer en forbrydelse på nettet. Det er fx forbudt at benægte Holocaust i Israel og en række europæiske lande, herunder Østrig, Tyskland og Frankrig, mens det er det fuldt ud lovligt i fx Danmark, England og USA. Porno og udbredelse af demokrati er andre stridsombruste emner forskellige stater imellem.

Der findes en række tiltag for at forsøge at kontrollere folks opførsel på nettet. Tiltagene er stærkt varierende og strækker sig fra etablering af pornofiltre på børns computere, over en

²²⁸ Mikkel Andersson (en af frontfigurerne og pionererne i bekæmpelse af Holocaustbenægtelse i Danmark) i Information 20/2-2006 (interviewet af Larsen).

²²⁹ Når en forbrydelse begås på internettet – fx opfordringer til vold, chikane eller planlægning af en forbrydelse, opstår yderligere et problem i forhold til håndhævelse af de overtrådte love: Identificering af de anonyme afsendere af ulovlige ytringer kræver nemlig betydelige ressourcer, fx tidsmæssigt men særligt i forhold til uddannelse af politiet.

²³⁰ Khalil 2004 s. 198-201.

indsatsgruppe på 400 mennesker i Tunesien, der læser e-mails og holder øje med borgernes færden på nettet, til direkte forbud mod internetadgang i visse diktaturstater.²³¹ Dilemmaet ved enhver strategi, som bekæmper kryptering og anonymitet på nettet, er, at fx menneskerettighedsaktivister i Kina er afhængige af anonymiteten for at opretholde kampen for demokrati. Pt. er det muligt at foretage geografisk blokering af sider, så lande, hvor ytringsfriheden er knap så udstrakt som fx USA, forhindres i at se udvalgte amerikanske sider. Det gælder eksempelvis Kina, hvor man ikke kan se Amnesty Internationals hjemmeside, og søgemaskinen Google kun henviser til sider, der er kritiske overfor oprørsbevægelsen Falun Gong.²³² På den anden internationale Stockholmskonference om bekæmpelse af intolerance i 2001 blev det foreslået, at USA begrænsede europæiske brugeres adgang til udvalgte sider, fx Holocaustbenægtende og racistiske sider, samt at der blev udviklet mere effektive former for indholdsidentificering, så lande uden for USA nemmere kunne identificere og blokere problematiske sider.

Men udover at det er relativt let at undgå de tekniske former for censur²³³ taler såvel internettets karakter, den hurtige udvikling og en lang række ytringsfrihedstilhængere imod den tekniske form for censur. Alternativet er imidlertid ikke blot at lade stå til, for der er mange mulige former for modstand mod hate speech på nettet. En af dem er at udvide og forbedre samarbejdet mellem internetudbydere og politiet i forhold til opklaring af forbrydelser på nettet. Erfaringerne viser også, at interesseorganisationer med fordel kan samarbejde med udbydere og få dem til at lukke eksempelvis stærkt racistiske hjemmesider. Selvom udbydere ikke risikerer retsforfølgelse for at huse racisters websteder, er interessen for at bevare et godt image stor, for udbydere ved, at størstedelen af deres kunder ikke vil associeres med eksempelvis racisme og benægtelse.²³⁴

Det er en tilbagevendende diskussion, om man skal kunne stille udbydere til ansvar for de ting, brugerne vælger at placere på deres hjemmesider. Men det afvises generelt, særligt fordi det er utopisk, at en udbyder løbende skulle gennemtjekke tusindvis af sider for anstødeligt

²³¹ Skau i Politiken 6/2-2006 og Grouleff på www.computerworld.dk 3/3-2003.

²³² Ingen forfatter, Politiken 25/1-2006.

²³³ Eksempelvis ved at bruge synonymmer for kritiske ord eller stave dem forkert med vilje, vedhæfte det kritiske materiale som fil og sende via almindelig e-mail, som ikke udsættes for samme kontrol.

²³⁴ Se seminarreferat fra Stockholmskonferencen: *Combating Holocaust denial through law* på http://2001.stockholmforum.com/2001_STO/EXTRA/DOCUMENT/INDEXE10.HTM?lang=se&instance=1&group=3.

materiale efter fastlagte kriterier, hvilket i øvrigt ville fordyre internettet drastisk, ændre dets struktur og funktion og ikke mindst mindske diversiteten.

UNESCO (United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization) konkluderer i deres rapport *The struggle against discrimination 2004* i afsnittet *Combating racism and xenophobia in cyberspace*:

“... it appears that the only effective solution in the long run is to expose hate groups to the public [...] Combating hate through education may be one of the alternatives in fighting the dissemination of racist speech via the Internet.”²³⁵

Og som en af pionererne indenfor bekæmpelse af Holocaustbenægtelse i Danmark konstaterer, er Holocaustbenægtelse ikke en virus, der springer fra menneske til menneske ved mindste eksponering. Den består af vrangforestillinger, som de fleste gennemsnitsbegavede mennesker godt kan gennemskue.²³⁶

10.31 Indskrænkninger i ytringsfriheden: At smide barnet ud med badevandet?

Et af de grundlæggende spørgsmål, hvad angår Holocaustbenægtelse og andre former for hate speech på internettet, er, hvor stort omfanget af problemet egentlig er. Det ser fx ud til, at flere mennesker tiltrækkes til racistiske organisationer via racistisk musik (white noise) end gennem hjemmesider.²³⁷ Desuden kan indskrænkninger i ytringsfriheden hurtigt blive en glidebane, som kan ende med udstrakt censur. At have en lov, der forbyder at stille spørgsmålstejn ved en bestemt historisk begivenhed, kan desuden give bagslag i form af usikkerhed omkring denne begivenhed, idet argumenter, der behøver beskyttelse, kan antages for at være svage. Stramninger i loven og censur vil desuden betyde, at benægttere bliver en form for politiske fanger, hvilket givetvis vil vinde dem sympati og yderligere opmærksomhed. Den tidligere omtalte meget hårde østrigske dom over David Irving på tre års fængsel for Holocaustbenægtelse²³⁸ fra februar 2006 kan nemt vise sig at give bagslag, for den skaffer utvivlsomt ham og hans sag meget sympati. Det kan diskuteres, hvorvidt love mod

²³⁵ Khalil 2004 s. 230-231.

²³⁶ Larsen i Information 20/2-2006.

²³⁷ Se evt. seminarreferat fra Stockholmskonferencen: *Combating Holocaust denial through law* på http://2001.stockholmforum.com/2001_STO/EXTRA/DOCUMENT/INDEXE10.HTM?lang=se&instance=1&group=3.

²³⁸ Se side 24.

Holocaustbenægtelse i Østrig og Tyskland bør ophæves. Den oprindelige lovgivning, som forbudet mod benægtelse bygger på, blev vedtaget som en del af afnazificeringsprocessen, hvor man ønskede at lægge bånd på nazister og deres sympatisører. Irving-dommen på tre år kan ses som et politisk signal på et tidspunkt, hvor Østrig kritiseres for ikke at træde tilstrækkeligt ind mod højreekstremisme. Både tilhængere og modstandere af David Irving har efter dommen udtrykt bekymring over indskrænkninger i ytringsfriheden. Deborah Lipstadt udtalte sig fx således:

*"I am not happy when censorship wins, and I don't believe in winning battles via censorship... the way of fighting Holocaust deniers is with history and with truth."*²³⁹

Og Jeff Barak, redaktør af The Jewish Chronicle, sagde:

*"It's actually quite a severe sentence – one I think will surprise people. Of course the major hope has to be that it doesn't turn him into a martyr for the far right."*²⁴⁰

At Holocaustbenægtelse er et politisk varmt emne ses endvidere på det faktum, at flere lande, som ikke har været gennem en afnazificeringsproces – herunder Frankrig, Belgien, Polen, Schweiz, Litauen, Slovakiet, Tjekkiet og Israel – også har indført love specifikt rettet mod Holocaustbenægtelse.²⁴¹ Irving-dommen blev omtalt en del i medierne, særligt fordi den faldt samtidig med den internationale krise om Muhammedtegningerne i Jyllandsposten og ytringsfrihed. Flere arabiske regeringer henviste til forbudet mod falske Holocaustytringer i dele af Europa og beskyldte Europa for at have dobbeltstandarder. Man mente, at på baggrund af benægtelsesforbudet kunne tegninger af profeten også gøres strafbare.²⁴²

²³⁹ BBC News II 20/2-06.

²⁴⁰ BBC News II 20/2-06.

²⁴¹ Silverman 18/11-2005 og Bell 21/2-06 begge på BBC's hjemmeside og Kuttner i Berlingske Tidende 21/2-06.

²⁴² Kuttner i Berlingske Tidende 21/2-06, BBC News 28/2-06, BBC News 20/2-06, Bell i BBC 21/2-06 og Murphy i BBC News 02/20-06.

I stedet for at bekræfte antagelsen om europæisk dobbeltmoral ved at vedtage undtagelser fra ytringsfriheden burde man måske i stedet bekæmpe Holocaustbenægtelse, som UNESCO foreslår: Gennem eksponering og uddannelse.

10.32 Bekæmpelse af hate speech

Uddannelse er uden tvivl et af de vigtigste våben i kampen mod Holocaustbenægtelse og andre former for hate speech, og læren om kildekritik er måske den allervigtigste bestanddel i denne kamp. Det handler med andre ord om værktøjer, der gør det muligt for børn og voksne at kvalitetsvurdere hjemmesiders (og andre mediers) troværdighed. Internettet er dybest set en kæmpe stor samling af materiale med ekstremt store kvalitetsforskelle, og til forskel fra meget trykt materiale har informationerne på nettet sjældent været gennem vurderingsprocesser og korrektur i form af forlagsredaktører, eksperter og bibliotekarer før publiceringen. I princippet kan hvem som helst lægge hvad som helst på nettet. Man bør med andre ord erindre, at nettet ikke udelukkende er en udtømmelig guldgrube af information, og en del velestimeret og gennemarbejdet information – særligt tidsskriftartikler og bøger – er copyright-beskyttede og derfor ikke tilgængeligt på nettet. De grundlæggende kildekritiske hensyn, der gælder i den fysiske verden, gælder også i den virtuelle, og man bør stille de samme krav til www-dokumenter, som til trykte kilder, dog med øje for mediets særlige karakteristika. Nogle kriterier er selvfølgelig vigtigere end andre, og som regel vil ophavets troværdighed, informationens korrekthed og sidens ajourførthed være centrale kriterier.

Ser man eksempelvis på den danske side www.holocaust.nu med kildekritiske briller, vil den besøgende hurtigt blive opmærksom på en række problemer: Den bedste og hurtigste måde at vurdere en websides troværdighed er at undersøge en række forhold, særligt om afsenderen og vedkommendes intentioner. Fx bør webstedets ejer og afsendernes identitet og kvalifikationer fremgå tydeligt, ligesom evt. samarbejdspartnere og linkhenvisninger også har betydning for sidens troværdighed. Webstedets formål og målgruppe skal være tydelig, og brugeren må vurdere, om siden opfylder sit formål, og om oplysningerne er relevante for målgruppen. Informationerne skal være præcise, troværdige og fejlfri og fremstå objektive frem for personligt vinklede. Sprogbrugen bør være præcis og fejlfri, og der skal være verificerbare beviser for sidens påstande. Andre fingerpeg om en sides lødighed lader sig afsløre i sidens opdateringer,

om den er opbygget efter en klar og logisk struktur i et fælles genkendeligt design, og om sidens emne overhovedet egner sig til internettet. Sidst men ikke mindst bør man altid drage paralleller og sammenligne med anden information om emnet, helst trykt materiale som har været igennem en redaktionel proces.²⁴³

Som nævnt i analyseafsnittet opfylder www.holocaust.nu ikke en række af disse kriterier: Udover at der er stor diskrepans mellem informationerne på siden og den information, der ellers findes om emnet, er sidens formål og målgruppe uklar, ligesom der optræder adskillige forældede links. Undersøger man sidens afsendere og skribenter nærmere, er der også meget, der peger på en række problemer: Hjemmesidens hovedafsender og DSFHF's talsmand Ole Kreiberg, er også ankermanden bag den højreorienterede og nationalistiske hjemmeside www.patriot.dk, og flere af teksterne fra www.holocaust.nu går igen på www.patriot.dk. Laver man en søgning på hjemmesidens fire dominerende navne: Ole Kreiberg, Lars Thirslund, Christian Lindtner og Bo Warming får man et interessant og tankevækkende resultat. Eksempelvis findes der en "advarselshjemmeside" dedikeret alene til Warming,²⁴⁴ og noget lignende gør sig gældende for Kreiberg, som også er beskrevet på flere hjemmesider (bl.a. Danmarks Journalisthøjskoles). Ved søgninger på Lindtner og Thirslund fremkommer betydelig kritik af deres arbejde og holdninger, og særligt Lindtner, som er tidligere universitetslektor, kritiseres fagligt. Desuden bestyrer alle fire mænd hver deres egen hjemmeside,²⁴⁵ som (med undtagelse af Lindtners) alle er af en langt mere ekstremistisk, xenofobisk og antisemitisk karakter end www.holocaust.nu. Ved en smule research på de mest aktive danske navne på siden kan den besøgende med andre ord få et fingerpeg om, at de fire nævnte personer muligvis har en ekstremistisk – og i al fald omdiskuteret – tilgang til stoffet og tage det med i vurderingen af informationen på siden og evt. foretage en sammenligning af disse informationer med andre mere sikre eller autoriserede kilder. Samme kritiske tilgang til de udenlandske

²⁴³ Se fx Danmarks biblioteksskole: <http://www.db.dk/as/journalist/kvalitet.htm>
Mellempfolkeligt Samvirke: <http://undervisning.ms.dk/Grundskolen/vaerktoej/Kildekritik.htm>
Københavns Kommunes Bibliotekers hjemmeside
http://bibliotek.kk.dk/soeg_bestil_forny/googleguide/kilde/,

<http://holocaust-uddannelse.dk/laerer/internettet.asp> og Rønberg i Politiken 7/12-2002.

²⁴⁴ Hvor universitetslektor Hans Hüttl har samlet information om Warming samt en række rabiate udtalelser af ham. Se http://www.cs.auc.dk/~hans/bo-warming_OSS.html.

²⁴⁵ Warming har <http://www.glistrup.com>, Kreiberg www.patriot.dk, Thirslund <http://www.samisdat.dk> og Lindtner www.jesusibuddha.com.

skribenter giver et lignende resultat – det første hit i en Googlesøgning på ”Mark Weber” har fx titlen ”*Mark Weber – the Professional Denier*”.²⁴⁶

11.0 Opsummering og konklusion

Grunden til, jeg først blev interesseret i emnet Holocaustbenægtelse, var det store antal danske websider og debatindlæg i danske nyhedsgrupper med ”revisionistisk” indhold. Den store mængde materiale forekom umiddelbart overvældende og gav mig indtryk af, at problemet var omfattende i Danmark. Det undrede mig set i forhold til, hvordan jeg ellers oplevede situationen i forbindelse med mit arbejde med formidling af forskellige aspekter af folkedrab på Afdelingen for Holocaust- og Folkedrabsstudier, DIIS. Mine nærmere undersøgelser gjorde det klart, at det i store træk er den samme håndfuld personer, der optræder i de forskellige fora og dermed står for udbredelsen af revisionistisk materiale i Danmark. Denne tendens går igen i det internationale benægternetværk, hvor netop de samme benægttere, de samme tekster og de samme argumenter optræder på en mængde forskellige websider, og man henviser til hinandens arbejder.

På trods af at den danske benægtelsesbevægelse kun udgøres af en lille hård kerne, som på mange måder er åbenlyst uprofessionelle og ekstremistiske i deres udtryk, er det hermed ikke sagt, at revisionisme ikke er et problem. Qua internettet muliggøres en voldsom eksponering, hvorved benægternes rekrutteringsgrundlag udvides, og såfremt benægterne forstod at gøre deres antisemitisme mindre åbenlys og udnytte nettets muligheder bedre, kunne problemet vokse sig større. Samtidig er tiltroen til konspirationsteorier i fremmarch, og jo flere der kan relatere sig til det konspiratoriske verdensbillede, hvor individet kæmper mod ukendte kræfter, bliver overvåget, påvirket, manipuleret, reguleret og eksperimenteret med, jo større troværdighed får benægternes verdensbillede, og desto større rekrutteringsgrundlag får benægterne. Alt dette fordrer dog, at benægterne bliver bedre til deres arbejde. Som det er nu, holdes problemet delvist i ave, idet benægterne gang på gang diskvalificerer sig selv som ligeværdige stemmer i debatten og ikke forstår at fremstå som et troværdigt neutralt alternativ til den officielle version af historien: Den dybe infiltrering i den ekstreme højrefløj og den skingre retorik gennemsyrrer organisationens image, undergraver deres kulturelle kapital og stiller dem effektivt uden for indflydelse. Desuden har Holocaust gennem undervisning,

²⁴⁶ Se <http://www.adl.org/holocaust/weber.asp>.

dokumentar- og spillefilm mv. fået status som skræmmende symbol på, hvad det moderne menneske formår. Holocausts symbolværdi bliver ofte brugt i forsøg på at råbe om verden op ved internationale konflikter: F.eks. spørger journalister i Sudan retorisk, om verden ønsker et nyt Holocaust, og massakren i Srebrenica i Eksjugoslavien i 1995 omtales som den ”vørste forbrydelse mod menneskeheden i Europa siden Holocaust”. Holocaust kommer med andre ord på den internationale dagsorden igen og igen og er og bliver et stærkt internationalt symbol. Flere europæiske lande – herunder Danmark – har desuden etableret en national mindededag for ofrene for Holocaust og andre folkedrab. Derudover gør fremkomsten af højreradikalisme i Europa og uroligheder verden over, at man diskuterer og derved erindrer, hvad konsekvensen i yderste fald kan blive, når enkelte staters suverænitæt bliver vigtigere end internationale forpligtigelser.²⁴⁷ Set i dette lys har benægterne ikke en chance for at gøre deres syn på Holocaust bredt accepteret.

Alligevel medfører fænomenet stor bekymring. Opmærksomheden omkring benægterne har ført til omfattende diskussioner, både i historikerfeltet og blandt andre grupper med interesse i Holocaust. Den ene side i debatten argumenterer for, at man bør ignorere benægterne, og at det kan være direkte skadeligt at modsige dem offentligt, idet deres holdninger derved reproduceres og spredes. Man ser et stort problem i, at benægterne får lov til at sætte dagsordenen for dele af Holocaustforskningen, fx er der blevet brugt millioner af kroner på at ”finde hullerne” til gaskrystaller i ruinerne af Auschwitz’ gaskamre – dog uden benægterne har opgivet deres slogan ”no holes – no Holocaust”. Den anden side i debatten mener, at benægtelsen repræsenterer et så alvorligt problem, at man ikke kan tillade sig at ignorere det. De mener, at benægtelsen er et udtryk for antisemitisme i ny forklædning, og at den må undertrykkes, mens den endnu er lille. Man henviser til den nazistiske propagandaminister Goebbels’ påstand om, at gentager man en løgn ofte nok, vil folk i sidste ende tro den. Frygten er, at som tiden går, og de sidste Holocaustoverlevende dør, vil det lykkedes benægterne at så frø af tvivl blandt ”almindelige” mennesker, som uden at være antisemitiske vil komme i tvivl om antallet af ofre. Denne side i debatten refererer til ”den historieløse generation”, og den spanskfødte filosof

²⁴⁷ Se fx Otto Rühls ”Aldrig mere Holocaust” på http://www.diis.dk/graphics/CVer/Personlige_CVer/Holocaust_and_Genocide/Publikationer/Aldrig_mere_Holocaust_otto.pdf, ”Aldrig igen?” af Leicht i Politiken 21/7-2006 og omtale af Holocaustprogrammet ”Never Again” på <http://www.onlyinamerica.cc/never.shtml>.

George Santayanas berømte citat ”den som ikke kender historien er dømt til at gentage den” – forstået på den måde at benægtelsen kan være startskuddet til en ny udgrænsning af jøder og i værste fald et nyt Holocaust.

Umiddelbart vurderer jeg, at problemet ikke er voldsomt stort på trods af den ”historieløse generation”. Selvom kendskabet til Holocaust muligvis kunne være bedre blandt flere befolkningsgrupper, må man sammenligne det med kendskabet til andre historiske begivenheder. I denne sammenligning forekommer problemet straks lidt mindre. Når man dertil lægger ovennævnte symbolværdi, som Holocaust har opnået, og de mange dokumentarprogrammer, film og bøger om emnet, ser det ikke ud til, at Holocaust er på vej i glemmebogen, i hvert fald ikke i den ”vestlige” del af verden. I Mellemøsten derimod er problemerne af en anden karakter, og såvel benægtelse som antisemitisme er overvældende. Jeg ser først og fremmest den arabiske Holocaustbenægtelse og antisemitisme som en del af den politiske konflikt i Mellemøsten, men det gør den naturligvis ikke mindre skræmmende. Hvor ”vestlig” benægtelse kan knækkes med uddannelse og oplysning, er det langvarig fred og stabilitet, der er brug for i Mellemøsten – hvilket unægtelig er sværere at istandbringe.

En del af formålet med specialet har været at afdække, hvilken rolle internetmediet og internetmedieret kommunikation spiller i forhold til udbredelsen og udførelsen af benægtelse og andre former for hate speech. Man kan se på internettet fra et utopisk eller et dystopisk perspektiv: I det utopiske perspektiv repræsenterer nettet uendelige muligheder karakteriseret ved løftet om frihed fra samfundets strukturer og kategorier. I dette perspektiv muliggør nettet stor informationsindsigt, som har potentiale til at udviske etablerede magtforhold og virke fremmende for demokrati og menneskerettigheder. I det dystopiske perspektiv ses nettet som en skadelig og kunstig konstruktion – det perfekte redskab til at sprede misinformation og skubbe konflikter i en forkert retning. Som jeg ser det, er internettet hverken det ene eller det andet – det er ikke et vidundermedie, der automatisk medfører politiske reformer og sociale forandringer for ”de undertrykte”, og det udgør heller ikke kernen i eroderingen af traditionelle kerneværdier. Internettet er med andre ord hverken et redskab til frihed eller det modsatte, men det udgør en meget brugbar ressource til organisering og massekommunikation, uanset afsenderens motiv.

Litteraturliste

Anderson, Benedict: *Forestillede fællesskaber – Refleksioner over nationalismens oprindelse og udbredelse*, Roskilde Universitetsforlag, København, 2001

Anderson, Jon W.: "Conspiracy Theories, Premature Entextualition, and Popular Political Analysis" i *Arab Studies Journal*, Spring, no.1, 1996

Anderson, Jon W.: *New Media in the Muslim World: The Emerging Public Sphere*, i ISIM (The International Institute for the Study of Islam in the Modern World) newsletter, no. 5, 2000

Aouragh, Miriyam: *Cyber Intifada and Palestinian Identity* i ISIM (The International Institute for the Study of Islam in the Modern World) newsletter, no. 12, 2003

Banke, Cecilie Felicia Stokholm (red): *Folkemord og historierevisionisme: Et forskningsseminar om nazisme, fascisme og kommunisme efter 1989*, Dansk Center for Holocaust- og Folkedrabsstudier, 2002

Banke, Cecilie Felicia Stokholm: "Spøgelset fra Europas fortid – Mellemøsten og den nye antisemitisme i Europa" i *Mellemøsten – Lokalt, regionalt og internationalt*, Dansk Institut for Internationale Studier, 2005

Banke, Cecilie Felicia Stokholm: "Eleverne skal lære at skelne" *Erfaringer med antisemitisme, antimuslimske holdninger, undervisning i Holocaust og mellemøstkonflikten i danske skoler og ungdomsuddannelser. En eksplorativ undersøgelse*", DIIS Report, Dansk Institut for Internationale Studier, 2006

Bauman, Zygmunt: "The making and unmaking of strangers" i *Postmodernity and its Discontents*, Polity Press, 1997

Berthelsen, Jens: "Kulturens nye ansigter – forestillinger om en ny personlighedsstruktur i en ny verdenskultur" i *Psyke og logos*, nr. 22, Dansk Psykologisk Forlag, 2001

Bhabha, Homi: "Of Mimicry and Man" i *The Location of Culture*, Routledge, 1994

Blum, Jacques og Bøggild, Eva: *Auschwitz og Benægtelse – Undervisningsmateriale*, Jepsen og Co, 2006

Blum, Jacques og Bøggild, Eva: *Løgnens veje – om benægtelse af Holocaust*, Lindhardt og Ringhof, 2002

Blum, Jacques og Bøggild, Eva: "Søg på Auschwitz" i *Noter nr. 153*, red. Frederiksen, Peter, Morsø Folkeblad, 2002

Bourdieu, Pierre: *Af praktiske grunde – Omkring teorien om menneskelig handlen*, Hans Reitzels Forlag, København, 1997

Bruchfeld, Stéphane: "*Ridiculous charges*" – on *Holocaust Denial*, indlæg ved the Stockholm International Forum Combating Intolerance, januar 2001 tilgængelig på http://2001.stockholmforum.com/2001_STO/EXTRA/DOCUMENT/INDEXE10.HTM?lang=se&instance=1&group=3

Bryld. Claus: *Kampen om historien – brug og misbrug af historien siden murens fald*, Roskilde Universitets Forlag, 2001

Castells, Manuel: *Internetgalaksen – refleksioner over Internettet, erhvervslivet og samfundet*, Systime, 2003

Comaroff, Jean and Comaroff, John: "Transparent Fictions; or, The Conspiracies of a Liberal Imagination: An Afterword" i *Transparency and Conspiracy: Ethnographies of Suspicion in the New World Order*, Duke University Press, 2003

Diken, Bülent og Bagge Laustsen, Carsten: "Den evige nomade – om dansk indvandrerpolitik set i lyset af globalisering og multikulturalisme" i *Vision for religionsfrihed, demokrati og etnisk ligestilling*, Rådet for Etnisk Ligestilling, 1999

Eaglestone, Robert: *Postmodernism and Holocaust Denial* Icon Books, 2001

Evans, Richard J.: *Telling Lies about Hitler: the Holocaust, History and the David Irving Trial*, Verso, 2002

Fairclough, Norman: *Discourse and social change*, Polity Press, 1992

Fernbach, Jan: "There Is a There There – Notes Toward a Definition of Cybercommunity" in Steve Jones (Red.): *Doing Internet Research. Critical Issues and Methods for Examining the Net*, Sage Publications, London, 1999

Finkelstein, Norman: *Holocaustindustrien – Refleksioner over udnyttelsen af jødernes lidelser*, Høst og Søn, 2001

Foss, Øyvind: *Drab i videnskabens navn – "Eutanasi" og forsøg med mennesker under nazismen*, Aarhus Universitetsforlag, 1988

Giddens, Anthony: *Modernitetens konsekvenser*, Hans Reitzels Forlag, 1990

Giddens, Anthony: *Runaway World – how globalisation is reshaping our lives*, St. Edmundsbury Press, 2000

Guttenplan, D.D.: *The Holocaust on Trial*, Granta Books, 2001

Harding, Susan og Stewart, Kathleen: "Anxieties of Influence: Conspiracy Theory and Therapeutic Culture in Millennial America" i *Transparency and Conspiracy: Ethnographies of Suspicion in the New World Order*, Duke University Press, 2003

Heede, Dag: *Det tomme menneske – introduktion til Michel Foucault*, Museum Tusulanums Forlag, Københavns Universitet, 2002

Hellinger, Daniel: "Paranoia, Conspiracy, and Hegemony in American Politics" i *Transparency and Conspiracy: Ethnographies of Suspicion in the New World Order*, Duke University Press, 2003

Honneth, Axel: *Behovet for anerkendelse – en tekstsamling*, Hans Reitzels Forlag, 2003

Hylland Eriksen, Thomas: *Øjeblikkets Tyranni*, Tiderne Skifter, 2002

Hvenegård-Lassen, Kirsten: "Minoriteter" i *Grænseland. Minoriteter, rettigheder og den nationale idé*, Det Danske Center for Menneskerettigheder, 1996

Jensen, Bernard E: *Historie som livsverden og fag*, kapitel 5, Gyldendal, København, 2003

Jensen, Henrik: *Offerets århundrede*, Samleren, 1998

Jones, Steve: "Studying the Net – Intricacies and Issues" in Steve Jones (Red.): *Doing Internet Research. Critical Issues and Methods for Examining the Net*, Sage Publications, London, 1999

Jørgensen, Marianne Winther & Phillips, Louise: *Diskursanalyse som teori og metode*, Roskilde Universitetsforlag, Frederiksberg, 1999

Jørgensen, Torben: *Stiftelsen – bødlerne fra Aktion Reinhardt*, Gyldendals Bogklub, 2004

Karlsson, Klas-Göran: "Förintelsen och den europeiska historiekulturen" i *Folkemord og historierevisionisme: Et forskningsseminar om nazisme, fascisme og kommunisme efter 1989*, Dansk Center for Holocaust- og Folkedrabsstudier, Werks Fotosats, 2002

Kaspersen, Lars Bo: "Anthony Giddens" i *Klassisk og Moderne Samfundsteori*, (red. Andersen, Heine og Kaspersen, Lars Bo) Hans Reitzels Forlag, 2002

Kaye, Ephraim: *Desecrators of Memory – Confronting Holocaust Denial*, Yad Vashem 1997

Kendall, Lori: "Recontextualizing "Cyberspace". Methodological Considerations for on-line Research", in Steve Jones (Red.): *Doing Internet Research. Critical Issues and Methods for Examining the Net*, Sage Publications, London, 1999

Keren, Daniel: "The Ruins of the Gas Chambers: A Forensic Investigation of Crematoriums at Auschwitz and Auschwitz-Birkenau" i *Holocaust and Genocide Studies* - Volume 18, Number 1, Oxford University Press, 2004

Khalil, Annie: "Combating racism and xenophobia in cyberspace – legal issues affecting hate speech and the means to promote internationale cooperation" i *Studies on Human Rights 2004 – Struggle against discrimination*, UNESCO, 2004

Tilgængelig på <http://unesdoc.unesco.org/images/0013/001397/139712e.pdf>

Klug, Brian: "The collective Jew: Israel and the new anti-Semitism?" i *Patterns of Prejudice*, vol. 37, Routledge, 2003

Tilgængelig på <http://www.palaestina.ch/i/pdf/klug.pdf>

Lammers, Karl Christian: "Holocaust i den historiske og kollektive erindring" i *Noter* nr. 153 – historielærerforeningen for gymnasiet og HF, Systime, 2002

Lammers, Karl Christian: *Vejen til Auschwitz – det nazistiske Tysklands mord på Europas jøder*, Gyldendal, 2000

Langmuir, Gavin: *Toward a Definition of Antisemitism*, University of California Press, 1990

Lewis, Bryan F.: "Documentation or decoration? Uses and Misues of Photographs in the historiography of the Holocaust" i *Remembering for the Future – the Holocaust in an Age of Genocide* vol.3 Memory, Palgrave, 2001

Liljefors, Max: *Bilder av Förintelsen – Mening, Minne, Kompromittering*, Palmkrons Förlag, 2002

Lipstadt, Deborah: *Denying the Holocaust: The Growing Assault on Truth and Memory*, Penguin, 1994

Matzen, Jeppe: *Israels historie om holocaust*, Akademisk Forlag, 2002

Mock, Karen, Ellbogen, Eliane og Dutton, Alan: *Combating Hate on the Internet – Issue Position Paper Hate and Media Working Group*, Canadian Seretariat World Conference Against Racism Advisory Committee, 2001 tilgængelig på

http://www.pch.gc.ca/progs/multi/wcar/advisory/hate-on-net_e.cfm

Molich, Rolf: *Brugervenligt Webdesign*, Ingeniøren|bøger, 2003

Necéf, Mehmet Ümit: "Internettet – et vindue til friheden" i: *Information om indvandrere. Tidsskrift for migration og kulturanalyse*, Syddansk Universitet, 6.årgang, nr.3, 2003

Nielsen, Gitte Almer: *Kildekritik på internettet - et computerbaseret undervisningsmateriale til udskolings elever i folkeskolen*, speciale, 2004

- Novick, Peter: *The Holocaust in American Life*, First Mariner Books, 2000
- Novick, Peter: *The Holocaust and Collective Memory*, Bloomsbury, 2001
- Parkins, Frank: "Marxism and Class Theory: A Bourgeois Critique" i Grusky, David (red.) *Social Stratification – Class, Race, & Gender*, Westview Press, 2001
- Raskin, Richard: *a Child at Gunpoint – a Case Study in the life of a Photo*, Aarhus University Press, 2004
- Rühl, Otto: "Holocaustbenægtelsen" i *Ordet og Israel*, september, 1999
- Sandbye, Mette: *Mindesmærker – tid og erindring i fotografiet*, Rævens Sorte Bibliotek, 2001
- Shermer, Michael og Grobman, Alex: *Denying History – who says the Holocaust never happened and why do they say it?*, University of California Press, 2000
- Slevin, James: *The Internet and Society*, Polity Press 2000
- Smith, Red. Helmut Walser (red): *The Holocaust and Other Genocides – History, Representation, Ethics*, Vanderbilt University Press, Nashville, 2002
- Tarabini, Silvia Goldbaum og Nielsen, Gitte Almer: "Døde der virkelig seks millioner jøder? Undervisning i folkedrab", i *Historie & Samfundsfag – Folkemord og Didaktik* nr. 4, 2004
- Thing, Morten: *Anti - begreberne antikommunisme, antisemitisme og deres historie*, Roskilde Universitetsbibliotek, 2003
- Thing, Morten: *Den historiske jøde: Essays og ordbog*, Forum, 2001
- Tossavainen, Michael: *Det förnekade hadet. Antisemitism bland araber och muslimer i Sverige*, Svenske Kommiteen mot antisemitism, november 2003
Tilgængelig på http://www.skma.se/pdf/dfh_v2.pdf
- Turner, Simon: "'The Tusi are Afraid we will Discover their Secrets' – On Secrecy and Sovereign Power in Burundi" i *Social Identities* vol. 11, no. 1, Routledge, 2005
- Vogelsang, Peter og Larsen, Brian : "Internettet og holocaust i undervisningen" i *Noter nr. 153*, red. Frederiksen, Peter, Morsø Folkeblad, 2002
- Vogt, Judith: *Historien om et image – antisemitisme og antizionisme i karikaturer*, Samlerens Forlag, 1978
- Vogt, Judith: *Billedet som politisk våben*, C.A. Reitzels Forlag, 1988

West, Harry G. og Sanders, Todd: "Power Revealed and Concealed in the New World Order" i *Transparency and Conspiracy: Ethnographies of Suspicion in the New World Order*, Duke University Press, 2003

Young, James E.: *The Texture of Memory – Holocaust Memorials and Meaning*, Yale University Press, 1993

Zimmerman, John C.: *Holocaust Denial – Demographics, Testimonies and Ideologies*, University Press of America, 2000

Østergård, Uffe: *Auschwitz og europæiske værdier* i "Erindringens Fremtid"(red. Thomas Brudholm og Martin Mennecke), Lindhardt og Ringhof, 2004

Avisartikler og artikler fra netbaserede nyhedskilder

Andersen, Steen: *Stor ståhej for ingenting*, Weekendavisen 28/6-2002

Aust, Stefan, Bednarz, Dieter og Spörl, Gerhard: "Vi vil hverken bekræfte eller benægte *Holocaust*", Politiken 1/6-2006

Banke, Cecilie Felicia Stockholm: *Forfølgelse: Syndebuk. Er Israel blevet 'Jøden' blandt nationer?* Politiken 18/5-2006

Bates, Steven: *One in seven Britons says Holocaust is exaggerated*, The Guardian 23/1-2004

Beck, Ulrich: *Antisemitismen og de globaliserede følelser*, Politiken 6/12-2003

Bell, Bethany: *Irving case prompts Austria law debate*, BBC News 21/2-2006

Berg, Raffi: *The fight against Holocaust denial*, BBC News 14/4-2005

Bjørnlund, Matthias: *Folkemord – om at overlade den til historikerne*, Weekendavisen 4/5-2005

Blüdnikow, Bent: *Islamister sætter trumf på jødehad*, Berlingske Tidende 17/1-2006

Blum, Jacques og Bøggild, Eva: *Ytringsfrihedens pris*, Aktuelt 29/3-1997

Blum, Jacques og Bøggild, Eva: *Fortiden, der ikke vil forsvinde*, Jyllands-Posten 8/7-2004

Blum, Jacques og Bøggild, Eva: *Ny antisemitisme-rapport er værre end ingenting*, Kristelig Dagblad 26/5-06

Bostrup, Jens: *Ungdom erobrer Mellemøsten: Unges brug af IT ødelægger hele samfund*, Politiken 28/8-2005

Brix, Helle Merete: *Det virtuelle rum: Kritiske Muslimer efterlyses*, Information 22/9-2000

Cain, Geoffrey: *Den ubekvemme virkelighed*, Kristeligt Dagblad 31/5-2006

Christoffersen, Peder: *Nej, det var ikke løgn*, Ekstra Bladet 28/6-2002

Clausen, Bente: *Benægtelse af Holocaust er udbredt i arabiske lande*, Kristeligt Dagblad 20/6-2002

Clausen, Bente: *Politikere vil bekæmpe antisemitisme*, Kristeligt Dagblad 8/6-2006

Christensen, Henrik og Hjort, Morten: *Børn skal lære at surfe*, Jyllandsposten 28/1 2001

El-Gourfti, Fikre: *Arabisk Ungdom: Unge har fået smag for ytringsfriheden via cyberspace*, Politiken 31/10-05

El-Gourfti, Fikre: *Konspirationerne hærger i Mellemøsten*, i Politiken 9/7-2006

Eriksen, Jens-Martin og Stjernfelt, Frederik: *Hvordan man får et folkemord til at forsvinde*, Politiken 23/3-2003

Exner, Paul: *"Der er mange former for ondskab"*, Politiken 14/2-2005

Exner, Paul og Thomsen, Claus Blok: *PET vil tjekke liste over jøder*, Politiken 13/2-2005

Foighel; Hanne: *Løgner der nægter at dø*, Politiken 13/11-1998

Gress, David: *Hitler i vidneskranken*, Politiken 8/1-2000

Grouleff: *Censur hærger internettet*, på www.computerworld.dk 3/3-2003
Tilgængelig på <http://www.computerworld.dk/art/18272?a=search&i=0>

Hjortlund, Vibeke: *Nazister huserer på net-mødested for børn*, på <http://www.computerworld.dk/art/27201?a=search&i=0> 25/2-2005

Holm, Adam: *Historiesyn: Kampen om hukommelsen*, Politiken 27/1-2003

Holst, Benjamin: *Historien stillet for retten i London*, Kristeligt Dagblad 15/2-2000

Hornshøj-Møller, Stig: *Folkemord - vor blodige arv*, Aktuelt 14/11-1998

Jensen, Bent: *Holocaust: Seks millioner og en løgn*, Politiken 24/5-2002

Jensen, Jesper Vind: *Arven fra Hitler*, Weekendavisen 2/6-2006

Jerichow, Anders: *Ungdom erobrer Mellemøsten: Ungdom i Mellemøsten: Saudiarabiske unge vil også være med*, Politiken 28/8-2005

Kassebeer, Søren: *Holocaustbenægter på hemmeligt dansk visit*, Berlingske Tidende 17/2-2004

Korsgaard, Lea: *Højrebølge: Holocaustbenægter til Danmark*, Politiken 10/2-2004

Krag, Helen: *Hvad er en minoritet?*, Information 20/7-1993

Kuttner, Michael: *"Millioner af jøder døde, der er ingen tvivl"*, Berlingske Tidende 21/2-2006

Larsen, Jesper Stein: *Jødekartoteket*, Jyllands-Posten 13/2-2005

Larsen, Niels Ivar: *Holocaust: Med ret til at krænke*, Information 20/2-2006

Laustsen, Jørgen: *Holocaust: Skingre toner fra Blum og Bøggild*, Politiken 22/7-2002

Leicht, Lotte: *Aldrig igen?*, Politiken 21/7-2006

Lindberg, Kristian: *Det glade vanvid på mobilen*, Århus Stiftstidende 10/3-2006

Madsen, Kristoffer: *Politisk strid om politiets børnepornofilter*, på www.computerworld.dk, 20/3-2006 Tilgængelig på <http://www.computerworld.dk/art/33209?a=search&i=0>

Mikkelsen, Claus Lindholt: *Den jødiske sammensværgelse*, Politiken 10/7-2002

Mikkelsen, Glen: *Mediekonference I: Demokratiet banker ikke bare på*, Information 7/11-2005

Mikkelsen, Morten: *Holocaustbenægtere anklages for internet-tyveri*, Kristeligt Dagblad 9/9-2002

Murphy, Clare: *Irving tests Europe's free speech*, BBC News 20/2-2006

Quist, Kåre: *En aften med Hitlers spindoktor*, Ekstrabladet 23/2- 2004

Quist, Kåre: *Var de racister?*, Ekstrabladet 24/2- 2004 I

Quist, Kåre: *Skuffet fanklub*, Ekstrabladet 24/2- 2004 II

Quist, Kåre: *Nazi-idol brændte vennerne af*, Ekstrabladet 23/2-2004

Quist, Kåre og Hjort, Martin: *Sølle forsamling*, Ekstrabladet 24/2-2004

Rasmussen, Morten: *To verdener i samme samfund*, Kristeligt Dagblad 6/11-2001

Rubin, Marcus: *Interview: Da det utænkelige skete*, Politiken 3/7-2002

Rubin, Marcus: *Det levende ord: Seks millioner løgne*, Politiken 18/5- 2002

Rühl, Otto: *Aldrig mere Holocaust*, Berlingske Tidende 12/2-2002

Rønberg, Gitte: *Den kritiske netforbruger*, Politiken 7/12-2002

Seidelin, Michael: *TV-udsendelse kaster lys over radikal islam*, Politiken 23/3-06

Silverman, Jon: *How 'Holocaust denier' fought and lost*, BBC News 18/11-2005

Simonsen, Kurt: *Hitler spindoktor*, Ekstra Bladet 22/2-2004

Skau, Minna: *IT-giganter: Hjælp os mod Kinas censur*, Politiken 16/2-2006

Skau, Minna: *Amerikanerne søger fodfæste bag den kinesiske firewall*, Politiken 6/2-2006

Syberg, Karen: *Arabiske perspektiver på Holocaust*, Information 9/2-2006

Søndergaard, Britta og Schnabel, Laura Elisabeth: *SMS styrker den globale sladder*, Kristeligt Dagblad, 3/2-2006

Sørensen, Allan: *Dialog i den mellemøstlige æter*, Kristeligt Dagblad 25/11-2005

Sørensen, Allan: *Antisemitismens væksthus*, Kristeligt Dagblad 22/2-2006

Sørensen, Anne Kirstine: *Anti-jødiske satiretegninger er almindelige i Mellemøsten*, Kristeligt Dagblad 9/2-2006

Vigilis, Manuel: *Hvidt had på nettet*, Kristeligt Dagblad 27/9-1999

Vitus, Claus: *Iransk karikatur af jødeforfølgelsen* på www.dr.dk 7/2-2006

Walker, Andrew: *Profile: David Irving*, BBC News 20/2-2006

Wivel, Klaus: *Løgner om løgner*, Weekendavisen 28/1-2005

Wivel, Peter: *Lystløgner*, Politiken 15/2-2004

Østergård, Uffe: *Holocaust: Hvem forulemper hvem?*, Politiken 30/5- 2002

Ingen forfatter angivet: *Holocaust denier Irving is jailed*, BBC News 20/2-2006

Ingen forfatter angivet: *In quotes: Irving Jailed*, BBC News II 20/2-2006

Ingen forfatter angivet: *Austria holds 'Holocaust denier'*, BBC News 17/11-2005

Ingen forfatter angivet: *Irving expands on Holocaust views*, BBC News 28/2-2006

Ingen forfatter angivet: *Google accepterer kinesisk censur*, Politiken 25/1-2006

Ingen forfatter angivet: *Danske sites med happy slapping*, Ekstra Bladet 15/3-2006

Hjemmesider om kildekritik på internettet

EMU: <http://www.emu.dk/gym/webetik/kildekritik/denhurtige.html>.

Undervisningsportal om kildekritik på internettet.

Danmarks Biblioteksskole: <http://www.db.dk/as/journalist/kvalitet.htm>

Danmarks Biblioteksskole anbefalinger til kildekritik på nettet.

Mellempfolkeligt Samvirke: <http://undervisning.ms.dk/Grundskolen/vaerktoej/Kildekritik.htm>

om kildekritik på internettet.

Københavns bibliotekers "Googleguide":

http://bibliotek.kk.dk/soeg_bestil_forny/googleguide/kilde/

Om kildekritik og internetsøgning.

Anti-revisionistiske websider:

Holocaust-info: www.holocaust-info.dk

En dansksproget antirevisionistisk hjemmeside. Bestyret af Mikkel Anderson, en af frontfigurerne indenfor bekæmpelse af Holocaustbenægtelse i Danmark.

Holocaustuddannelse: <http://holocaustuddannelse.dk/eftertid/holocaustbenaegtelse.asp>

Uddannelsesressource om Holocaust, som også berører Holocaustbenægtelse. Denne side blev tidligere kopieret layoutmæssigt af www.holocaust.nu, som på det tidspunkt kaldte sig www.holocaust-uddannelse.dk.

MEMRI (the Middle East Media Research Institute): www.memri.org

Amerikanske MEMRI har siden 1998 overvåget medier og prædikener i Mellemøsten og redegør løbende for politiske, ideologiske, sociologiske udviklinger i Mellemøsten. Siden gør bl.a. opmærksom på forekomster af Holocaustbenægtelse og antisemitisme.

The Nizkor Project: www.nizkor.org

Uddannelsesressource om Holocaust, hvor der også fokuseres på oplysning om og dokumentation af Holocaustbenægtelse. Overvåger og dokumenterer ekstremistiske websider og mailinglister, nyhedsgrupper og chatrum.

Anti Defamation League: www.adl.org

Pro-israelsk anti-antisemitisk organisation, som dokumenterer forskellige former for antisemitisme og racisme, herunder Holocaustbenægtelse.

Simon Wiesenthal Center: www.wiesenthal.com

Centeret er en jødisk menneskerettighedsorganisation, som har til formål at fremme erindringen af Holocaust og kæmpe mod racisme, antisemitisme og folkemord. Organisationen forsøger at skabe opmærksomhed omkring en række emner, herunder Holocaustbenægtelse.

Antisemitism and xenophobia today: <http://www.axt.org.uk/>

AXT undersøger hate crime, racisme og særligt antisemitismens manifestationer, herunder Holocaustbenægtelse.

Documentary Resources on the Nazi Genocide and its Denial: <http://www.anti-rev.org/>

Dokumentation af Holocaust og Holocaustbenægtelse. Fransk og engelsksproget.

Holocaust Referenz – Argumente gegen Auschwitzleugner: <http://www.h-ref.de/>

Tysksproget side som går i dybden med benægternes argumenter og påstande.

Digischool: <http://www.digischool.nl/gs/community/histoforum/holocausten/>

Hollandsk (men engelsksproget) uddannelsesside om Holocaustbenægtelse.

Websider hvor benægtelse indgår²⁴⁸

Danske hjemmesider:

Dansk Selskab for Fri Historisk Forskning: <http://www.holocaust.nu>

Dette speciales primære analyseobjekt. Siden kalder sig en oplysnings- og undervisningsside og er langt den bedste og mest professionelt udformede benægterhjemmeside, der eksisterer i Danmark. Den er bestyret af Ole Kreiberg, som også er en af ankermændene bag den stærkt nationalistiske hjemmeside www.patriot.dk. Flere tekster går igen på både www.patriot.dk og www.holocaust.nu.

Danmarks første patriotiske hjemmeside: <http://www.patriot.dk/revision.html>

Siden er nationalistisk, højreorienteret og bestyret af Ole Kreiberg, som også er ankermanden bag www.holocaust.nu. Dens emner er først og fremmest ”revisionisme”, systemkritik, ytringsfrihed og raceideologi. Flere tekster går igen på både www.patriot.dk og www.holocaust.nu.

The Glistrup Homepage: www.glistrup.com

²⁴⁸ Denne oversigt medtager kun de vigtigste og største websider.

Siden bestyres af Bo Warming, hvis indlæg også optræder på www.holocaust.nu. Siden består af en række indlæg af Warming – heraf de fleste af ekstremistisk og xenofobisk karakter – hvoraf nogle omhandler den zionistiske konspiration og ”løgnen om Holocaust.”

Samisdat: <http://www.samisdat.dk/>

Siden bestyres af Marianne Herlufsdatter og Lars Thirslund og kan karakteriseres som antisemitisk, og omdrejningspunktet er afsløringen af en jødisk verdenskonspiration. Thirslund fremhæves på www.holocaust.nu som en af Danmarks fremmeste ”revisionister”.

Udenlandske hjemmesider:

Institute for Historical Review: www.ihr.org

Specialets andet analyseobjekt. Den førende hjemmeside for ”revisionister” i verden. Hjemmesiden fremstår som den mest ”videnskabelige”.

Noon Tide Press: <http://www.noontidepress.com>

IHR’s forlag, hvor man kan købe bøger og bestille pamfletter.

The Committee for Open Debate on the Holocaust: <http://www.codoh.com/>

Siden er delt op i tre dele: Et stort revisionistbibliotek, et diskussionsforum og revisionisten Bradley Smiths personlige syn på verden og ”Holocaustmyten”. Siden omtaler sig selv som ”ikke-politisk” med formålet at fremme intellektuel frihed.

The World's largest website for Historical Revisionism: <http://vho.org/>

VHO har til formål at ”undersøge historiske begivenheder” og rejse debat omkring Holocaust. Siden omtaler sig selv som forkæmper for menneskerettigheder og bidrager i kampen mod racisme, særligt når den er rettet mod det tyske folk. Til siden er knyttet en stor database med revisionisttekster.

Focal Point: <http://www.fpp.co.uk/>

David Irvings hjemmeside. Her kan man købe hans bøger, downloade gratisversioner af dem og læse om ham samt orientere sig i hans ”Hitlerarkiv” og se hvilke organisationer, han betragter som modstandere af ytringsfrihed.

Revisionists: <http://www.revisionists.com>

Biografisk oversigt over en lang række revisionister, deres udgivelser og deres martyroller samt internetudgaver af deres værker.

The Zundelsite: <http://www.zundelsite.org/>

Omtale af benægteren Ernst Zündel. Zündel er i øjeblikket fængslet i Tyskland og har tidligere afsonet straffe i Canada. Siden omtaler ham som ytringsfrihedsaktivist og en af benægterbevægelsens hovedpersoner. Den besøgende kan via siden holde sig orienteret om

Zündels aktiviteter og aktiviteter omkring hans sag, og man kan støtte ham pekuniært og moralsk. Derudover er der adgang til en række revisionistiske tekster.

Holocaust History Archive: <http://litek.ws>

Præsenterer sig som "Holocaust History News – Educational Essays for Students and Professors". Der er en database over revisionistlitteratur og medieressourcer, ligesom der er postet forskellige diskussionsindlæg på siden. Tæt forbundet med www.codoh.com.

Friedrich P. Bergs nazigassings: <http://www.nazigassings.com/>

Med undertitlen "nazigassings never happened". Siden giver et overblik over revisionisternes grundideer og indeholder en række essays om emnet. Der er særligt fokus på at tilbagevise eksistensen af de transportable gaskamre.

Radioislam: www.radioislam.net

Radioislam er bestyret af den marrokkanskfødte Ahmed Rari, nu bosat i Sverige. Siden har den erklærede målsætning at bekæmpe jødisk racisme og den zionistiske verdenskonspiration.

Air-photo.com: <http://www.air-photo.com>

En side lavet af "the Committee for Historical Truth", som via en serie luftfotografier "afslører", at der ikke foregik mord i Aushwitzlejren.

Sann Historia - information om forintelsen: <http://www.levandehistoria.com>

En organisation som opponerer den svenske regerings projekt "levande historia", som oplyser om og uddanner børn og unge i Holocausts historie. Organisationen vender sig mod "hjernevask" af ungdommen, taler for ytringsfrihed og debatterer forskellige Holocaustrelaterede emner ud fra en antagelse om, at Holocaust er opspind.

The website of Carlos Whitlock Porter: <http://www.cwporter.com/two.htm>

Siden har undertitlen "*the holocaust - made in Russia*" og beskriver Holocaust som "et univers af dumme løgne". Siden kredser særligt om tilbagevisning af vidneudsagn og præsenterer en række former for dokumentation af "løgnene".

The Holocaust Historiography Project: <http://www.historiography-project.org/>

En side dedikeret til at undersøge forskellene på den autoriserede Holocausthistorie og virkeligheden. Siden indeholder desuden en satiresektion og fokuserer på at afsløre løgne om Holocaust.

Real Open-Debate on the Holocaust: <http://www.rodoh.us/>

Et diskussionsforum om Holocaust for "believers, deniers, defenders and sceptics".

The Barnes Review: <http://www.barnesreview.org/>

Forlag og hjemmeside for tidsskriftet "the barnes review". De forskellige udgivelser, hvoraf man kan læse flere uddrag, omhandler forskellige konspirationer, særligt løgnet om Holocaust.

The Adelaide Institute: <http://www.adelaideinstitute.org>

Australsk benægterside. Anti-zionistisk. Stor database.

Scriptorium/Winter Sonnen Wende <http://www.wintersonnenwende.com/>

Hjemmeside som fokuserer på det tyske folks offerrolle under 2. Verdenskrig og "alternative" versioner af historien.

Bilag og CD-rom

Bilag 1: Oversigt over dominerende skikkelser inden for Holocaustbenægtelsesbevægelsen

Bilag 2: Udprint fra www.holocaust.nu. Menupunktet “om os og kontakt”.

Bilag 3: Udprint fra www.ihr.org. Menupunktet “A few facts about the IHR”.

Bilag 4: Udprint fra www.holocaust.nu. Uddrag af menupunktet “Når I besøger Auschwitz – en vejledning til danske skoleelever”. Se det fulde dokument på www.holocaust.nu.

Bilag 5: Udprint fra www.holocaust-info.dk. (med stien danish / de danske Holocaust-benægtere / Dansk Selskab for Fri Historisk Forskning / [Hvad Ole Kreiberg har at sige om Dansk Selskab for Fri Historisk Forskning \(pr. 2/8 1998\)](#)).

Bilag 6: Udprint fra www.holocaust.nu. www.holocaust.nu's forsidebilleder. Billedet skifter hver gang siden uploades.

Bilag 7: Udprint fra www.holocaust.nu. Sti: Holocausttemaer/billeder/se selv! Tænk selv!

Bilag 8: Udprint fra www.holocaust.nu. Menupunktet “aktuelle kommentarer”.

Bilag 9: Udprint fra www.holocaust.nu. Kommer frem ved klik på selskabets logo.

Bilag 10: Udprint fra www.ihr.org. Menupunktet “Leaflets”.

Bilag 11: Udprint fra www.ihr.org. Menupunktet “Library/Archive”.

Bilag 12: Udprint fra www.ihr.org. Menupunktet “links”.

Bilag 13: Mellemøstlige karikaturtegninger. Gengivet fra www.adl.org
Se http://www.adl.org/main_Arab_World/arab_media_portrayal_jews.htm

Den vedlagte CD indeholder alle bilag samt specialet i elektronisk form, så det er muligt at benytte de mange links.